

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN NEGARA**

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KEEMPAT
MESYUARAT PERTAMA**

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

(Halaman 1)

USUL:

Menjunjung Kasih Titah
Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong
[YB Senator Dato' Wira Othman bin Aziz]

(Halaman 25)

AHLI HADIR

1. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Dato' Seri Utama Dr. Rais bin Yatim
2. “ Timbalan Yang di-Pertua Dato' Seri Mohamad Ali bin Mohamad (Melaka)
3. “ Tuan Ahmad bin Yahaya (Kedah)
4. “ Dr. Ahmad Azam bin Hamzah (Negeri Sembilan)
5. “ Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal [Timbalan Menteri Perpaduan Negara]
6. “ Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad [Timbalan Menteri Pengajian Tinggi]
7. “ Dato' Ajis bin Sitin (Pahang)
8. “ Tuan Aknan a/l Ehtook
9. “ Tuan Haji Aziz bin Ariffin (Perlis)
10. “ Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan
11. “ Datuk Haji Bashir bin Haji Alias (Wilayah Persekutuan Labuan)
12. “ Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan (Sabah)
13. “ Datuk Donald Peter Mojuntin (Sabah)
14. “ Puan Fadhline binti Dato' Sidek (Pulau Pinang)
15. “ Dato' Haji Husain bin Awang (Terengganu)
16. “ Dato' Isa bin Ab. Hamid
17. “ Tuan Jaziri Alkaf Abdillah Suffian
18. “ Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan (Johor)
19. “ Datuk John Ambrose
20. “ Dato' Juhanis binti Abd Aziz (Pahang)
21. “ Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair (Negeri Sembilan)
22. “ Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin
23. “ Datuk Wira Koh Nai Kwong (Melaka)
24. “ Datuk Lim Ban Hong [Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri]
25. “ Puan Lim Hui Ying (Pulau Pinang)
26. “ Dato' Dr. Mah Hang Soon [Timbalan Menteri Pendidikan I]
27. “ Datuk Mohan a/l Thangarasu
28. “ Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad (Kelantan)
29. “ Datuk Mohd Hisamudin bin Yahaya (Wilayah Persekutuan, Putrajaya)
30. “ Tuan Ir. Md. Nasir bin Hashim
31. “ Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin [Menteri Kanan Pendidikan]

AHLI HADIR (samb/-)

32.	Yang Berhormat	Tan Sri Dato' Seri Mohd Radzi bin Tan Sri Sheikh Ahmad
33.	"	Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip (Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur)
34.	"	Puan Hajah Nuridah binti Mohd Salleh (Terengganu)
35.	"	Dato' Wira Othman bin Aziz (Kedah)
36.	"	Datuk Paul Igai
37.	"	Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi
38.	"	Datuk Razali bin Idris
39.	"	Puan Rita Sarimah a/k Patrick Insol
40.	"	Tuan Robert Lau Hui Yew
41.	"	Tuan Seruandi bin Saad (Perlis)
42.	"	Tuan Suresh Singh a/l Rashpal Singh (Selangor)
43.	"	Puan Susan Chemeraai Anding
44.	"	Datuk Teo Eng Tee @ Teo Kok Chee
45.	"	Dato' Sri Ti Lian Ker [Timbalan Menteri Belia dan Sukan]
46.	"	Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu
47.	"	Dr. Wan Martina binti Wan Yusoff (Kelantan)
48.	"	Dr. Yaakob bin Sapari (Selangor)
49.	"	Datuk Dr. Zulkifli Mohamad Al-Bakri

AHLI TIDAK HADIR

1.	Yang Berhormat	YM Datuk Seri Utama Tengku Zafrul bin Tengku Abdul Aziz [Menteri Kewangan]
2.	"	Tuan Haji Idris bin Haji Ahmad [Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama)]

**AHLI TIDAK HADIR
(DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 83)**

1.	Yang Berhormat	Datuk Guan Dee bin Koh Hoi
2.	"	Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili (Sarawak)
3.	"	Dr. Nuing Jeluing (Sarawak)

HADIR BERSAMA

1.	Yang Amat Berhormat	Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob [Perdana Menteri]

HADIR BERSAMA (samb/-)

2. Yang Berhormat Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa [Menteri Komunikasi dan Multimedia]
3. “ Tan Sri Noh bin Haji Omar [Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi]
4. “ Dato’ Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Menteri Alam Sekitar dan Air]
5. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Menteri Perpaduan Negara]
6. “ Dato’ Sri Dr. Haji Ismail bin Abd Muttalib [Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan]
7. “ Dato’ Sri Dr. Haji Ismail bin Mohamed Said [Timbalan Menteri Dalam Negeri I]
8. “ Dato’ Sri Haji Abdul Rahman bin Mohamad [Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar I]
9. “ Datuk Mastura binti Tan Sri Dato’ Mohd Yazid [Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tugas-tugas Khas)]
10. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah [Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan I]
11. “ Datuk Zahidi bin Zainul Abidin [Timbalan Menteri Komunikasi dan Multimedia]
12. “ Dato’ Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz [Timbalan Menteri Pertahanan]
13. “ Dato’ Dr. Haji. Noor Azmi bin Ghazali [Timbalan Menteri Kesihatan I]
14. “ Dato’ Rosol bin Wahid [Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna]
15. “ Datuk Seri Dr. Santhara Kumar [Timbalan Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya]
16. “ Datuk Ali anak Biju [Timbalan Menteri Tenaga dan Sumber Asli]
17. “ Dato’ Henry Sum Agong [Timbalan Menteri Pengangkutan]
18. “ Datuk Arthur Joseph Kurup [Timbalan Menteri Kerja Raya]
19. “ Dato’ Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff [Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat]
20. “ Datuk Haji Ahmad Marzuk bin Shaary [Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama)]
21. “ Datuk Haji Awang bin Hashim [Timbalan Menteri Sumber Manusia]
22. “ Dato’ Sri Dr. Wee Jeck Seng [Timbalan Menteri Perusahaan Perladangan Dan Komoditi I]

HADIR BERSAMA (*samb/-*)

23. Yang Berhormat Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa [Timbalan Menteri Kewangan II]
24. “ Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan II]

DEWAN NEGARA**Ketua Pentadbir Parlimen**

Nor Yahati binti Awang

Setiausaha Dewan Negara

Muhd Sujairi bin Abdullah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Riduan bin Rahmat

PETUGAS-PETUGAS PENYATA RASMI (HANSARD)

Monarita binti Mohd Hassan

Azhari bin Hamzah

Halijah binti Mat Sin

Rosna binti Bujairomi

Alzian binti Baharudin

Mohamad Basil Hazman bin Baharom

Muhammad Qhidir bin Mat Isa

Noraidah binti Manaf

Siti Norlina binti Ahmad

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Sherliza Maya binti Talkah

Nor Liyana binti Ahmad

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Nor Faraliza binti Murad @ Nordin Alli

Nor Effazimmah binti Maliki

Nur Annisa binti Hamid

Herdawati binti Mohd Amir Abbu

Hasnah Sakinah binti Mohd Hashim

Nur Hazwanie binti Mohd Rozali

Yoogeswari a/p Muniandy

Muhamad Fazal bin Mahat

Ahmad Syahril bin Haji Sikari @ Sik'ari

Azmir bin Mohd Salleh

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Nor Kamsiah binti Asmad

Aifarina binti Azaman

Noorfazilah binti Talib

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

Julia binti Mohd. Johari

Syahila binti Ab Mohd Khalid

Ismalinda binti Ismail

Hazliana binti Yahaya

Amir Arshad bin Ab Samad

Hizamihatim Maggisa bin Juara

Muhammad Firdaus bin Ahmad

Izzul Syazwan bin Abdul Halim

Maryam binti Azinuddin

Mohd Aizuddin bin Pahrol Laili

Nurul Syakirah binti Ibharim

Suhaila binti Sariffuddin

Siti Fatimah Nurain binti Mohamad

Nor Afina binti Mohamed Rashid

Nik Muhammad Ismail bin Karim

MALAYSIA
DEWAN NEGARA
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL KEEMPAT
MESYUARAT PERTAMA
Khamis, 07 Oktober 2021

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tuan Yang di-Pertua: Majlis dengan rasa penuh kesyukuran dan terima kasih, menghalakan ucapan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri... *[Tepuk]* Kerana hadir di Dewan Negara pada pagi ini untuk menyempurnakan jawapan kepada soalan yang dikemukakan oleh Perikatan Nasional -1441- L05700, Datuk Razali bin Idris. Yang Amat Berhormat.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Datuk Razali bin Idris** minta Perdana Menteri menyatakan, sejauh mana persediaan bagi negara ini membuka pintu sempadan negara sebaik kadar kes harian COVID-19 berkurangan dan apakah wajar Prosedur Operasi Standard (SOP) membenarkan pengembara tempatan dan warga asing lengkap dua dos vaksin yang pulang atau tiba dari luar negara, menjalani kuarantin wajib di rumah sahaja.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli Dewan sekalian bahawa sebelum kita boleh membuka pintu sempadan negara, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) terlebih dahulu akan membuat penilaian risiko semasa jangkitan COVID-19 di dalam negara.

KKM juga akan mengambil kira maklumat situasi COVID-19 dari negara asal pengembara sebelum membenarkan kemasukan pengembara dari negara yang berkenaan. Kemasukan warganegara dan warganegara asing seperti pelajar, diplomat, golongan profesional serta pelabur asing telah pun dibenarkan, sejak bulan Jun 2020 semasa fasa Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan ketika itu. Walau bagaimanapun, kebenaran masuk ini adalah tertakluk kepada SOP dan syarat-syarat yang telah ditetapkan termasuklah keperluan menjalani kuarantin wajib di pusat-pusat kuarantin yang telah disediakan, termasuk hotel.

Di bawah Pelan Pemulihan Negara, kerajaan sentiasa menambah baik SOP berkaitan perkara ini dan bermula pada 12 Ogos 2021, pengembara warganegara dan bukan warganegara yang telah menerima imunisasi lengkap boleh membuat permohonan untuk menjalani kuarantin wajib di rumah atau tempat kediaman. Namun kebenaran ini hanya boleh diberikan tertakluk kepada penilaian risiko oleh pihak KKM dan pemohon masih perlu menjalani ujian saringan COVID-19 sebelum diberikan kebenaran tersebut.

Dalam hubungan ini, persediaan melalui garis panduan terperinci dan penilaian risiko oleh KKM akan dijalankan terhadap setiap pengembara berdasarkan kepada permohonan untuk kuarantin di rumah atau tempat kediaman. Kerajaan sentiasa memberikan keutamaan terhadap pematuhan SOP, meningkatkan penerapan amalan kawalan kesihatan awam dan penekanan kepentingan suntikan imunisasi kepada seluruh rakyat Malaysia.

Secara keseluruhannya pihak kerajaan telah melakukan pelbagai persediaan serta kelonggaran yang diberikan dibuat secara berhati-hati dengan mengambil kira perkembangan di seluruh dunia dan juga keutamaan untuk pemulihan ekonomi. Saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada seluruh rakyat Keluarga Malaysia kita kerana sedikit masa lagi program vaksinasi akan mencapai 90 peratus... [Tepuk] Setakat hari ini sudah 87.5 peratus tidak silap saya, bermakna beberapa hari atau dalam satu minggu ini mungkin kita boleh mencapai 90 peratus. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Majlis mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua, sedikit tambahan, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Tambahan, dipersilakan.

Datuk Razali bin Idris: Okey, terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kerana sudi menjawab secara sendiri dan satu penghargaan kepada kita di Dewan Negara ini... [Tepuk]

Soalan tambahan saya. Adakah kerajaan mempunyai Pelan Krisis Pengurusan COVID-19 Nasional, andainya pintu sempadan dibuka? Ini kerana berdasarkan pengalaman di Eropah, di Australia dan beberapa buah negara ASIA, akibat pembukaan pintu sempadan, maka lonjakan kes terus berlaku. Malahan tersebarnya pula varian atau mutasi COVID-19 yang lebih berbahaya dan dahsyat. Mohon penjelasan daripada Yang Amat Berhormat. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan, Yang Amat Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih, Yang Berhormat. Sebenarnya memang kalau kita lihat daripada segi sejarahnya, walaupun kita membuka pintu negara kita kepada warga asing untuk masuk tetapi perkembangan di negara asal pengembara tersebut juga diambil kira.

■1010

Setiap tindakan yang dilakukan oleh pihak kerajaan, kita akan mendapat pandangan dan juga cadangan daripada Kementerian Kesihatan yang membuat penilaian risiko. Sebenarnya kita tidak membuka sewenang-wenangnya. Kalau dulu beberapa buah negara iaitu lima buah negara tidak silap saya, apabila berlaku kes yang tinggi di negara mereka kita telah keluarkan larangan, beberapa buah negara telah kita keluarkan larangan untuk mereka masuk ke negara kita. Seperti India, Sri Lanka, Bangladesh, Pakistan, dan Nepal, lima buah negara setelah kita membuat penilaian risiko kes jangkitan di negara mereka.

Jadi begitu juga dengan apa yang berlaku hari ini, yes, kita telah mula membuka dan kita membuka pun kita ada syaratnya kepada mereka yang datang dari luar ini, warganegara asing ini. Pertama, mereka mesti mendapat dua dos vaksin.

Kedua, sebelum mereka berangkat ke negara kita mereka perlu membuat *swab test* dulu dan apabila sampai ke negara kita sekali lagi mereka membuat *swab test*.

Jadi, tiga hari sebelum berlepas mereka *swab test* dan sampai pun *swab test* lagi. Selepas itu, bagi pengembara dari luar mereka akan dikuarantin dulu selama 14 hari di pusat kuarantin termasuk hotel dan sebagainya. Jadi kalau ada kes yang kita dapati kes ini meningkat di negara mereka maka kita akan mengubah, mungkin kita akan mengubah dasar kita daripada kita membenarkan daripada tidak membenarkan. Jadi kita fleksibel daripada segi itu. Saya kalau diberi kebenaran oleh Tuan Yang di-Pertua saya hendak sebut.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Jadi, antara yang kita nilai, yang kita buat penilaian risiko ini. Enam perkara yang kita jadikan panduan kita ialah:

- (i) di negara pengembara tersebut bilangan kes COVID dalam tempoh 14 hari kebelakangan, berapa banyak jumlah kes;

- (ii) kadar insiden per satu juta penduduk dalam tempoh 14 hari;
- (iii) kadar kematian 14 hari kebelakangan per satu juta penduduk;
- (iv) kadar kematian kes kumulatif;
- (v) indeks pemulihan;
- (vi) kes kumulatif COVID-19 melebihi 150 ribu kes.

Maknanya sebelum kita membenarkan warganegara asing masuk ke negara kita keadaan status di negara mereka itu menjadi keutamaan. Tidak termasuk dalam enam yang saya sebutkan tadi, enam kategori ini kita benarkan. Akan tetapi, kalau ada kes daripada segi penilaian risiko oleh Kementerian Kesihatan dan negara tersebut dianggap masih berisiko tinggi kita boleh tidak benarkan walaupun kita sekarang membenarkan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Amat Berhormat, di sebelah sini Yang Berhormat.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Yang Berhormat.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Izinkan saya mengemukakan soalan tambahan. Bolehkah orang yang telah di vaksin dua- dos dan baru pulih dari COVID-19 melakukan perjalanan dan adakah tempoh minimum yang diperlukan untuk perjalanan bagi orang telah dijangkiti dengan COVID-19? Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, Yang Amat Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Seperti yang saya kata tadi, syarat hari ini adalah semua yang menerima dua dos vaksin dibenarkan masuk ke negara kita tetapi kita belum lagi membuka kepada pelancong dan sebagainya.

Daripada segi tempoh selepas dijangkiti COVID tadi saya akan mendapatkan maklum balas daripada Kementerian Kesihatan secara detil, jumlah hari, bulan, dan sebagainya tetapi yang pastinya syarat sekarang ini dua dos vaksin, *swab test* tiga hari sebelum berlepas dan *swab test* sekali lagi setibanya di negara kita dan selepas itu dikeluarkan. Daripada segi jumlah hari dan tempoh itu saya akan dapatkan daripada Kementerian Kesihatan.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Oleh sebab kita jarang dapat peluang berinteraksi dengan Yang Amat Berhormat maka saya benarkan satu lagi soalan tetapi mesti berasaskan kepada topik yang pertama tadi. Sila.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. *Insyallah* Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Sila.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Amat Berhormat, saya ucapkan selamat datang ke Dewan Negara. Tahniah kerana kita akan mencapai vaksin 90 peratus.

Soalan saya kepada Yang Amat Berhormat ialah, kita dengar rakyat kita ada yang terima *Pfizer*, ada yang terima *AstraZeneca*, dan ada yang terima *Sinovac*, tetapi katanya di beberapa buah negara, contohnya China, dia hanya menerima rakyat kita untuk masuk ke negara mereka sekiranya menerima *AstraZeneca* dan *Sinovac*, tetapi bagi mereka yang menerima suntikan *Pfizer* tidak dibenarkan masuk.

Jadi apa langkah-langkah kerajaan untuk mengatasi masalah ini dan menyelesaikan masalah kemelut rakyat ini? Terima kasih, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih. Seperti kita tahu satu ketika dulu, Arab Saudi juga hanya membenarkan yang menerima vaksin *Pfizer* dan *AstraZeneca* manakala yang menerima vaksin *Sinovac* daripada China dan lain-lain vaksin, tidak dibenarkan untuk pergi ke Mekah dan Madinah, untuk mengerjakan umrah dan haji. Ini lagi serius.

Apa yang dilakukan oleh kerajaan adalah, untuk mengadakan perbincangan dengan negara-negara yang berkaitan. Kalau di Mekah misalnya, saya difahamkan kelonggaran telah pun diberikan untuk ke Arab Saudi. Jadi apa yang kita lakukan kerana polisi setiap negara itu kita tidak boleh kawal kerana itu hak negara mereka. Jadi yang pentingnya rundingan terus dijalankan untuk mempermudah rakyat kita yang tidak mendapat vaksin yang dibenarkan daripada negara tersebut dapat masuk ke negara tersebut dengan negara tersebut memberikan kelonggaran-kelonggaran kepada rakyat kita.

Jadi mana-mana kes seperti ini kita akan terus mengadakan rundingan dan perbincangan supaya rakyat kita dibenarkan masuk ke negara mereka. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, akhir sekali soalan tambahan, sila. Segera sedikit.

Tuan Seruandi bin Saad: Seperti mana yang kita sedia maklum, adakah negara kita untuk makluman Yang Amat Berhormat, menyenaraikan negara-negara yang dibolehkan hadir ke negara kita. Contoh terkini, Indonesia menyenaraikan hanya enam buah negara dulu. Sekian.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Memang kita menyenaraikan- senarai-senarai negara berisiko tinggi, negara berisiko rendah. Saya hendak maklumkan- semalam kita ada Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Pandemik, kita akan memberikan kelonggaran lagi supaya untuk kita- bukan negara kita kepada- bukan sahaja kepada yang saya sebutkan tadi diplomat dan peniaga, yang ada *business community* ini, dengan izin, tetapi juga daripada segi pelancongan pun kita akan mula buka iaitu selepas negara kita mencapai 90 peratus vaksin ini.

Pertama, daripada segi kebenaran rentas negeri. Ini ditunggu-tunggu oleh rakyat kita kerana ramai yang ingin balik kampung ini, yang ingin berjumpa dengan ibu bapa yang telah pun telah terpisah, setahun lebih, dua tahun dan sebagainya tidak dapat berjumpa. Jadi kita akan buka.

Dalam masa yang sama, kalau dulu syarat untuk ke luar negara mereka mesti memohon kebenaran melalui MyTravelPass, bila mencapai 90 peratus kita tidak perlu membuat permohonan untuk ke luar negara lagi. Jadi bebas untuk ke luar negara. Begitu juga daripada segi kemasukan.

Walau bagaimanapun, SOP yang ketat akan kita laksanakan dan seperti yang ditanya tadi negara-negara yang hendak mengembara kepada negara-negara tertentu mungkin ada mempunyai SOP berbeza sebab kita akan kategorikan, berisiko rendah mungkin lebih longgar sedikit daripada segi SOP nya. Saya akan umumkan SOP yang lebih detil apabila saya umumkan kebenaran nanti.

■1020

Kalau negara yang dalam kategori berisiko tinggi sama ada kita benarkan ataupun dengan kebenaran tetapi SOP yang lebih ketat seperti 14 hari kuarantin dan sebagainya. Dan kita juga bincang semalam daripada segi tempoh kuarantin. Mungkin akan dipendekkan terutama yang melibatkan rakyat Malaysia. Rakyat kita pergi ada *business meeting*, dengan izin, di luar negara tiga hari tetapi balik 14 hari kuarantin. Jadi kita akan lihat perkara ini. Mungkin kita pendekkan tetapi syaratnya tiga hari sebelum balik *swab test*, sampai ke Malaysia *swab test* dan mereka itu sudah pun mendapat dua dos vaksin. Jadi mungkin ini kelonggaran boleh kita berikan kepada rakyat kita daripada segi tempoh kuarantin. Akan tetapi *insya-Allah* saya akan umumkan mungkin minggu hadapan yang lebih detil atas perkara ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Majlis mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang telah sudi menjawab empat soalan. Biasanya kita kemukakan hanya dua tetapi lantaran jarang bertemu.

Bak kata orang kita- letakkan tepi-tepi. Oleh sebab kita tidak jemu, maka kita sama-sama menikmati... [Tepuk] Akhir sekali, saya secara tradisi bagi pihak Dewan mengungkapkan...

*Selasih dari Kuantan;
Melukut di tepi gantang.
Kita ucap terima kasih kepada yang berada di depan;
Oleh sebab dijemput beliau datang... [Tepuk]*

Terima kasih banyak-banyak.

Beralih kepada Datuk Mohan a/l Thangarasu.

2. Datuk Mohan a/l Thangarasu minta Menteri Perpaduan Negara menyatakan, jumlah peruntukan yang diterima oleh Unit Transformasi Masyarakat India (MITRA) bagi tahun 2020 dan 2021 serta jumlah peruntukan yang telah diguna bagi pembangunan sosioekonomi masyarakat India.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Menteri Perpaduan Negara.

Timbalan Menteri Perpaduan Negara [Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin merakamkan selamat datang kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bersama dengan keluarga Malaysia dalam Dewan Negara pada hari ini. Untuk makluman Yang Berhormat sekalian, Unit Transformasi Masyarakat India Malaysia (MITRA) yang diterajui oleh Kementerian Perpaduan Negara diwujudkan untuk membantu menangani isu-isu pembangunan serta sosial ekonomi masyarakat India di Malaysia khususnya golongan B40.

MITRA yang ada pada hari ini wujud dalam dua fasa. Yang pertama, sebelum ini di bawah Jabatan Perdana Menteri dan kini di bawah Kementerian Perpaduan Negara. Di bawah Jabatan Perdana Menteri, pada tahun 2020 MITRA telah diperuntukkan sebanyak RM100 juta. Akan tetapi perlu melunaskan komitmen tahun 2019 sebanyak RM15.8 juta dan komitmen dari bulan Januari hingga Mac 2020 sebanyak RM19 juta. Daripada segi peruntukkan yang diberikan, daripada segi takbir urusnya, mana-mana peruntukkan di bawah RM1 juta diluluskan oleh Ketua Pengarah MITRA sendiri.

Manakala untuk peruntukkan lebih RM1 juta akan diluluskan oleh dipengerusikan jawatankuasa tersebut oleh TKSU Kanan di Jabatan Perdana Menteri ketika itu. Kini MITRA diletakkan di bawah Kementerian Perpaduan Negara yang mana daripada April 2020 hingga Disember 2020, peruntukkan MITRA di bawah Kementerian Perpaduan Negara adalah sebanyak RM65.1 juta. Yang mana daripada segi takbir urusnya kelulusan yang dibuat untuk perbelanjaan sebarang dana ini adalah di bawah pengawal-pengawal iaitu Ketua Setiausaha Kementerian sendiri yang ada daripada segi Jawatankuasa Pemantauan dan Penilaian.

Jadi daripada segi takbir urusnya sangat ketat dan sangat menggunakan peraturan yang ada. Daripada Januari 2021 hingga Ogos tahun ini, peruntukkan MITRA di bawah Kementerian Perpaduan Negara selepas menolak komitmen program tahun 2019 hingga 2020 adalah sebanyak RM49.1 juta. Jadi itulah jawapan yang kami boleh berikan dan semalam Yang Berhormat Menteri telah pun menjelaskan secara lebih panjang lebar di dalam Dewan Rakyat berkenaan dengan isu-isu berbangkit tentang perbelanjaan MITRA. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik. Soalan? Silakan duduk.

Datuk Mohan a/l Thangarasu: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Cuma saya hendak tahu peruntukkan dalam bajet itu pada tahun 2020 dan setiap tahun RM100 juta. Kenapakah dia RM15 juta dan 45 juta?

Tuan Yang di-Pertua: Amaun itu betul kah?

Datuk Mohan a/l Thangarasu: Dalam bajet dia kata RM100 juta. Akan tetapi yang dapat itu RM45 juta.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, baik. Silakan Yang Berhormat.

Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal: Ya. Jawapan yang berkenaan ini sebenarnya kerana isu hutang yang perlu dilangsaikan oleh Kementerian Perpaduan Negara bila mana kita mengambil alih daripada MITRA yang berada di bawah JPM ketika itu.

Jadi ini yang menjadi persoalan yang mana pada ketika ini, baki yang ada ialah untuk tahun ini RM49.1 juta yang mana perbelanjaan yang telah dikeluarkan adalah sebanyak RM19.5 juta. Jadi kita ada baki lebih kurang RM29 juta lagi untuk kegunaan selebihnya sampai hujung tahun. Kerana yang sebelum itu kita sudah langsaikan hutang-hutang yang komitmen tertunggak yang di bawah Jabatan Perdana Menteri ketika itu. Terima kasih.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Boleh saya tanya satu lagi Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Silakan, baik.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Yang Berhormat Timbalan Menteri, apakah hutang-hutang yang dimaksudkan di sini? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Apakah undang-undang?

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Apakah hutang-hutang itu?

Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal: Komitmen-komitmen yang Kementerian Perpaduan Negara perlu langsaikan akibat tunggakan yang ada sebelum ini sebelum April 2020 semuanya berkenaan dengan program-program yang MITRA telah luluskan untuk pembangunan sosioekonomi masyarakat India. Kita tahu dan maklum antara tiga kluster utama MITRA bagi tumpuan untuk pembangunan sosioekonomi masyarakat India B40 khususnya daripada segi pembangunan modal insan, keusahawanan dan kesejahteraan sosial. Jadi itulah komitmen-komitmen yang Kementerian Perpaduan Negara pada ketika ini perlu selesaikan untuk tunggakan yang sebelum ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih.

Yang Berhormat Tuan Balasubramanian a/l Nachiappan.

3. Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan minta Menteri Komunikasi dan Multimedia menyatakan, apa usaha kerajaan untuk membentuk ruang ekonomi yang luas dengan melibatkan kerjasama anak muda dalam ekonomi e-dagang secara maya dan digital melalui sistem pembayaran teknologi kewangan (*Fintech*) secara atas talian-online.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Menteri Komunikasi dan Multimedia. Terima kasih hadir bersama kami.

Menteri Komunikasi dan Multimedia [Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Ahli Dewan Negara yang telah menyentuh hal-hal berkaitan dengan digital ekonomi khususnya e-dagang dan sebagainya melambangkan keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian.

Saya suka hendak memberikan gambaran secara umum tentang bagaimanakah kerajaan yang mendukung konsep keluarga Malaysia memberikan perhatian kepada peranan anak-anak muda supaya dapat mengambil bahagian dalam apa yang disebutkan sebagai digital ekonomi yang sekarang ini boleh dikatakan menjadi sebagai *a way of life*.

Suatu kemestian untuk anak-anak muda kita menguasainya. Tidak mungkin mereka boleh menguasai bidang ini kalau tidak ada prasarana yang lengkap. Maka langkah utama yang kerajaan ingin jalankan sekarang ialah untuk memastikan *connectivity* mencapai 100 peratus bagi seluruh rakyat dalam negara kita dan kita telah mengisytiharkan bahawasanya *connectivity* adalah sebahagian daripada *human rights* dan kita mesti berusaha ke arah itu.

Yang kedua, bukan sahaja soal *connectivity* tetapi juga kualiti *connectivity* tersebut. Banyak tempat yang ada kemudahan jalur lebar tetapi kualitinya rendah.

Maka program kerajaan sekarang ditumpukan kepada *rollout* Program JENDELA bagi memastikan 98 peratus dari kawasan berpenduduk mendapat liputan 4G dan kita *migrate* daripada bekalan 3G sekarang ini. Ini program-program yang sedang berjalan dan juga Program *Point of Presence* (PoP) di mana sekolah-sekolah yang mendapat bekalan secara tidak stabil sekarang ada Program *Fiberisation* untuk 4,000 buah sekolah yang telah terpilih. Itu daripada secara umum dari sudut penyediaan prasarana agar apa yang ditanya oleh Yang Berhormat yang berkaitan dengan *Financial Technology (FinTech) economy*, dan sebagainya dapat dilaksanakan ia memerlukan prasarana.

Yang keduanya, untuk membolehkan usaha-usaha ini meluas sampai ke kawasan-kawasan desa dan kawasan-kawasan luar bandar, program-program biasa yang telah dilaksanakan sekian lama itu memang ada. Antaranya macam program kempen e-dagang untuk perusahaan kecil dan sederhana dan mikro telah berjalan sekian lama.

■1030

Saya sedang melihat semula keberkesanan program-program ini yang dikatakan telah memberikan manfaat kepada seramai 204,262 orang peserta PKSM. Ada juga Kempen Usahawan Muda dan ada juga usaha untuk mengintegrasikan ke dalam subjek mata pelajaran umum di TVET, program-program *syllabus* keusahawanan digital dan sebagainya. Namun begitu, beberapa pembaharuan untuk makluman Tuan Yang di-Pertua dan Dewan yang mulia ini, kita akan mentransformasikan semua Pusat Internet Desa dan Pusat Internet Komuniti menjadi Pusat Digital Ekonomi Keluarga Malaysia.

MDEC telah ditugaskan untuk menggerakkan program-program penggalakan terhadap penguasaan *FinTech*, e-dagang dan termasuk aplikasi-aplikasi lain yang bersama dengannya melalui program-program yang berterusan dan tersusun selain daripada kita menambah jumlah pusat digital ekonomi di seluruh negara. Jadi usaha-usaha ini akan terus dipertingkatkan bagi memastikan anak-anak muda kita menguasai bidang ini, *insya-Allah*.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan tambahan?

Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan: Soalan tambahan saya.

Tuan Yang di-Pertua: Nanti dahulu, nanti dahulu. Mohon di sini, siapakah hendak dahulu?

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Bala dahululah?

Tuan Yang di-Pertua: Okey.

Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, apa perancangan kerajaan untuk mendapatkan manfaat pendapatan daripada ekonomi e-dagang ini. Maksud saya, adakah kerajaan bercadang mengenakan cukai kepada mereka yang berniaga secara *online*. Terima kasih.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Seperti yang kita tahu, dasar percukaian ini di bawah bidang kuasa Kementerian Kewangan. Biasanya apa-apa dasar berkaitan dengan percukaian akan diumumkan dalam sesi belanjawan pada setiap tahun. Namun begitu, setakat ini tidak ada sebarang bentuk cukai baharu yang disyorkan oleh kementerian malah kita ingin memberikan galakan kepada penyertaan bidang E-dagang ini. Jadi tidak ada sebarang bentuk cukai baharu yang ingin dicadangkan oleh kementerian.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan tambahan?

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih dahulu. Nanti dulu.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera.

Tuan Yang di-Pertua: Kebenaran belum diberi, jadi kena minta dahulu.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Okey... [Ketawa] Saya Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Mohon dapatkan kebenaran.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Ya, baik Tuan Yang di-Pertua... [Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua: Kita ada budi di Dewan.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera, Tuan Yang di-Pertua. Sahabat saya Yang Berhormat Menteri dan sahabat Ahli-ahli Yang Berhormat Senator sekalian.

Saya baru selesai tengok filem 'Start-up', dia telah menubuhkan satu program yang dinamakan satu *Sandbox*. Adakah kerajaan tidak boleh mewujudkan satu *environment*, dengan izin, yang... [Suara kurang jelas] Yang mana suasana itu menarik minat.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Adakah kerajaan berhasrat hendak menubuhkan satu buah tempat khusus di mana anak-anak muda ini datang, dengan izin, *compete* dan diberikan peluang seperti mana yang dibuat oleh beberapa buah negara maju, seperti mana filem 'Start-up' yang filem Korea itu. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Panjang soalan itu Yang Berhormat Senator. Silakan.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Saya boleh jawab ringkas sahajalah. MDEC telah pun diberikan mandat untuk memfokuskan kepada aktiviti yang sedemikian. Program 'Start-up' memang satu daripada prioriti di bawah *Malaysia Digital Economy Corporation* (MDEC) dan telah pun berjalan. Sebenarnya banyak program yang hampir sama dan telah pun sebenarnya dibiayai melalui beberapa skim dana yang ada di MDEC.

Malah, pemeriksaan saya terhadap MDEC baru-baru ini masih ada kira-kira RM40 juta daripada dana yang patut dikeluarkan termasuk bagi Program 'Start-up' yang belum digunakan. Saya telah memberikan kepada mereka dan dalam masa 100 hari, dana itu mesti dikeluarkan, termasuk kepada kumpulan Yang Berhormat Senator maksudkan tadi.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Akhir sekali, silakan.

Dato' Haji Husain bin Awang: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Dalam negara menuju fasa Revolusi Perindustrian 4.0, akses kepada Internet menjadi suatu keperluan asas kepada semua pihak di semua tempat, di semua kampung...

Tuan Yang di-Pertua: Soalan.

Dato' Haji Husain bin Awang: ...Termasuk di kawasan luar bandar. Soalan saya, sejauh mana kerjasama yang dilakukan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia bersama KPLB dalam meningkatkan ekonomi e-dagang dan penggunaan pintas? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Kerjasama. Ya, soalan akhir. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Seperti mana yang kita tahu, kerajaan memberikan perhatian utama pada perkara ini. Majlis Ekonomi Digital telah diwujudkan dan dipengerusikan sendiri oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Akan tetapi, kalau ditanya tentang bentuk kerjasama antara KKMM dengan KPLB, saya sendiri ada bercakap bersama dengan Yang Berhormat Menteri KPLB, antara lain ialah-macam yang saya katakan tadi, macam Pusat Internet Desa ada juga yang dikendalikan oleh KPLB dan ada yang di bawah KKMM.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah bersetuju agar satu bentuk penyelarasan semua Pusat Internet Desa di bawah pelbagai kementerian akan diselaraskan oleh KKMM dan pengisian-pengisian program yang lebih selaras dan yang lebih tersusun boleh ataupun akan dilaksanakan.

Saya nampak dan saya faham apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat Senator. Penyelarasan adalah sangat penting supaya kita tidak bertindak dalam bentuk *silos* yang berasingan kerana kita melihat soal *digital economy* ini sebagai suatu perkara yang perlu ditangani secara komprehensif. Insya-Allah, maksud Yang Berhormat Senator itu saya faham dan kita ambil perhatian. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri.

Kita beralih kepada Yang Berhormat Senator Tuan Aknan a/l Ehtook.

4. Tuan Aknan Ehtook minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan, apakah bentuk insentif kepada pegawai sokongan (seperti jurulatih, doktor, ahli psikologi dan ahli fisioterapi) kepada atlet Olimpik dan Paralimpik yang memenangi pingat sebagai menghargai sumbangan mereka dalam memastikan para atlet bersedia secara fizikal dan mental untuk bertanding.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Dato' Sri Ti Lian Ker]: Tuan Yang di-Pertua, kementerian melalui Majlis Sukan Negara telah menyediakan Skim Galakan Jurulatih (SGAR) sejak tahun 1988 bagi mengiktiraf sumbangan jurulatih dalam arena sukan negara. Kadar pemberian SGAR ini merupakan sebanyak 20 peratus daripada nilai insentif Skim Hadiah Kemenangan Sukan (SHAKAM) yang diperoleh oleh atlet.

Bagi atlet yang memenangi pingat di pentas sukan Olimpik dan Paralimpik, jurulatih akan menerima kadar insentif secara *One-Off* seperti berikut:

- (i) pingat emas RM200 ribu;
- (ii) pingat perak RM60 ribu; dan
- (iii) pingat gangsa RM20 ribu.

Seramai tujuh orang jurulatih akan menerima insentif di bawah SGAR bagi menghargai komitmen dan pengorbanan mereka yang melatih atlet-atlet negara sehingga berjaya meraih pingat di pentas Sukan Paralimpik Tokyo 2020 kali ini. Jurulatih-jurulatih tersebut adalah seperti berikut:

- (i) Yang Bahagia Datuk Abdul Rashid bin Datuk Haji Mohd Sidek – Jurulatih kepada atlet Cheah Liek Hou;
- (ii) Mohd Syahrul Amri bin Mohd Suhaimi – Jurulatih kepada atlet Abdul Latif Romly;
- (iii) Jamil bin Adam – Jurulatih kepada atlet Bonnie Bunyau Gustin dan Jong Yee Khie; dan
- (iv) Jurulatih lain seperti John Beasley, Hanizam bin Basri, Aiman Hafizi bin Abu Bakar.

Walau bagaimanapun, tiada insentif khusus akan disediakan kepada pegawai-pegawai sokongan seperti doktor, ahli psikologi dan ahli fisioterapi yang juga merupakan pegawai perkhidmatan awam di bawah lantikan Majlis Sukan Negara mahupun institut sukan negara. Sebagai seorang penjawat awam menjadi tugas mereka untuk mengharumkan nama negara sebagai tanggungjawab yang dipikul bersama dan kementerian amat menghargai pengorbanan dan tanggungjawab yang telah mereka laksanakan. Sekian, terima kasih.

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua, minta laluan satu soalan?

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan.

Tuan Aknan Ehtook: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Sila, ya.

Tuan Aknan Ehtook: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, Temasya Sukan Olimpik dan Paralimpik sudah berlalu. Jadi pastinya ada bedah siasat atau *post-mortem* telah dibuat.

Cuma, soalan saya ialah apakah dapatan dan saranan untuk jangka pendek dan jangka panjang hasil daripada bedah siasat tersebut? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Sri Ti Lian Ker: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat Jawatankuasa Penilaian dan Penambahbaikan Olimpik dan Paralimpik Tokyo 2020 telah pun dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian Belia dan Sukan yang telah ditubuhkan dan dijangka akan bersidang pada pertengahan bulan Oktober bagi memperhalus kaedah, pandangan, cadangan dan maklum balas tentang prestasi kontinjen di kedua-dua temasya sebagai penambahbaikan kepada Program Khas Jangka Panjang Olimpik dan Paralimpik.

■1040

Jawatankuasa ini akan juga akan turut disertai oleh Majlis Olimpik Malaysia, Majlis Paralimpik Malaysia, Persatuan Sukan Kebangsaan, Majlis Sukan Negara, Institut Sukan Negara, *panel of experts*, serta semua pihak yang berkepentingan. Sekian, terima kasih.

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua, laluan satu.

Tuan Yang di-Pertua: Terdahulu yang mohon sebentar lagi.

Datuk Mohd Hisamudin bin Yahaya: Okey, adakah pihak KBS akan mengadakan program khas untuk persiapan atlet untuk ke Sukan Komanwel di Birmingham 2022 dan juga Sukan Asia di China pada bulan November 2022? Itu soalan saya.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Timbalan Menteri, sila.

Dato' Sri Ti Lian Ker: Tuan Yang di-Pertua, kementerian sentiasa peka dengan pembangunan barisan atlet-atlet muda bagi menggantikan atlet-atlet senior. Program pelapis kebangsaan menyediakan kumpulan atlet *backup* yang berkualiti dan bakal menjadi pengganti kepada atlet-atlet senior negara. Selain pelapis kebangsaan, program pembangunan angka panjang juga turut dilaksanakan bagi memastikan kesinambungan atlet-atlet yang ada.

Antara program-program yang dilaksanakan adalah seperti program pelapis negeri, program bakat serta program-program khas iaitu Program Pembangunan Bola Sepak Negara, Program Pembangunan Ragbi Negara dan Program Pembangunan Hoki Negara.

Atlet-atlet ini perlu diberikan pendedahan awal ke temasya sukan antarabangsa supaya mereka lebih bersedia untuk menghadapi temasya sukan yang lebih berprestasi pada masa akan datang. Pada masa yang sama juga ia sebagai persediaan untuk memastikan atlet-atlet pelapis ini setanding dan mampu menggantikan atlet-atlet senior yang bakal bersara kelak. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik.

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dr. Yaakob bin Sapari: Yang Berhormat Timbalan Menteri, dalam Olimpik di Tokyo baharu-baharu ini kita telah kehilangan satu- pingat emas, yang sepatutnya kita menangi, tetapi kita tidak menangi kerana kita telah hilang kelayakan. Boleh Yang Berhormat Timbalan Menteri ceritakan kenapa tidak dapat pingat emas itu. Adakah kerajaan sedia bagi ganti rugi kepada pemenang pingat emas sepatutnya dapat itu, sebagai kelayakan yang tidak dapat?

Tuan Yang di-Pertua: Baik, akhir.

Dato' Sri Ti Lian Ker: Satu Jawatankuasa telah pun ditubuhkan di mana cadangan akan dibuat dan keputusan akan diberi dan kita akan memberi pengumuman keputusan nanti.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, terima kasih.

5. Dr. Wan Martina binti Wan Yusoff minta Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat menyatakan, apa usaha kerajaan bagi melindungi dan mencegah golongan yang tidak berkemampuan terutama wanita daripada terjebak dengan kes-kes dadah, bunuh diri, kegiatan tidak bermoral dan meminjam dari *Ah long*.

10.43 pg.

Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat [Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff]: Terima kasih dan salam sejahtera. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Menjawab soalan Yang Berhormat Senator, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat telah menyediakan pelbagai inisiatif untuk membantu wanita untuk bangkit terus, seterusnya berdikari dalam berdepan dengan cabaran kehidupan dan antara usaha kerajaan bagi melindungi dan mencegah golongan yang tidak berkemampuan termasuk yang terjebak dengan dadah, kegiatan tidak bermoral dan sebagainya ini. Sebenarnya program ini merentasi pelbagai pihak dan pelbagai kementerian.

Antara usaha kementerian ialah yang pertama ialah Program Terapi Keluarga, di mana program ini untuk memperkasakan keluarga klien yang terlibat terutama melibatkan masalah dadah untuk menyediakan pengetahuan dan kemahiran untuk membantu kepulihan dan program ini dengan kerjasama LPPKN dan Agensi Antidadah Negara (AADK) dan juga dengan sokongan NGO. Program ini dibuat secara fizikal dan juga atas talian.

Kedua ialah Program Khidmat Kaunseling dan Psikososial, di mana program ini kita laksanakan melalui LKM iaitu Lembaga Kaunselor Malaysia. Begitu juga Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Pembangunan Wanita, yang mana program ini menyediakan motivasi kepada mereka yang terlibat untuk mereka mampu berdepan dengan cabaran dan program ini dilaksanakan peringkat negeri dan daerah.

Ketiga ialah Pusat Sokongan Sosial Setempat (PSSS), di mana pusat ini ditubuhkan sebagai inisiatif untuk menangani isu-isu terutama yang melibatkan keganasan rumah tangga dan masalah sosial dan ia berperanan sebagai rujukan untuk semua lapisan masyarakat.

Keempat, kita menyediakan Talian Kasih, di mana talian 15999 yang beroperasi 24 jam untuk menerima sebarang aduan untuk kita salurkan ke agensi yang berkaitan, termasuk juga kita menyediakan talian *WhatsApp* iaitu 0192615999. Selain daripada itu, antara programnya kita mengadakan program kesedaran jelajah, di mana kita turun ke seluruh peringkat negeri dan daerah melalui JKM dan program melalui Jabatan Pembangunan Wanita iaitu Program Psiko pendidikan yang melibatkan khidmat kaunseling termasuk Klinik Undang-undang untuk Wanita Anti Jenayah dan sebagainya.

Seterusnya kita ada Skwad WAJA yang mana kita tubuhkan skuad ini untuk membantu masyarakat, untuk memberi kesedaran terutama isu-isu yang berkaitan dengan jenayah dan kesedaran untuk mereka bagaimana mengatasinya. Di samping itu juga, kita mengadakan program sokongan bantuan wang segera, bantuan kanak-kanak-kanak, bantuan Bakul Prihatin dan juga program keusahawanan untuk memberi peluang pekerjaan dengan kerjasama MEDEC dan juga kita mengadakan program bantuan MyKasih Kapital. Ini untuk membantu mereka yang terjejas dari sudut kewangan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan tambah.

Dr. Wan Martina binti Wan Yusoff: Soalan tambahan saya Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Nanti-nanti, wanita. Ya, silakan.

Dr. Wan Martina binti Wan Yusoff: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apakah program-program ataupun bantuan-bantuan kerajaan untuk menjaga kebajikan anak-anak dalam tanggungan apabila ibu bapa ataupun bapa ataupun ibu mereka berada dalam tahanan?

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff: Terima kasih Yang Berhormat Senator, soalan yang baik. Jadi kalau kita lihat masalah keluarga yang berdepan dengan isu ibu bapa mereka di penjara, kita menyediakan satu konsep pemeliharaan berasaskan keluarga, di mana kita menggalakkan ahli keluarga memelihara anak-anak dan di peringkat JKM kita menyediakan satu peruntukan iaitu Bantuan Anak Pelihara yang mana bantuan ini maksimum RM500 untuk satu- keluarga yang mana apabila kedua- ibu bapanya, berada dalam penjara.

Di samping itu juga, kita menggalakkan supaya kaum keluarga mereka mengambil berat dan di samping itu kita juga menjalin kerjasama dengan pihak sekolah untuk membantu juga terutama kaunselor-kaunselor sekolah dan kita juga ada Pegawai Kebajikan Masyarakat.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, di setiap penjara kita ada Penolong Pegawai Kebajikan Masyarakat yang dikaderkan di penjara dan juga kita ada Pegawai Psikologi yang mereka ini berperanan untuk membantu sama ada di dalam dan di luar.

Jadi, *insya-Allah* banyak lagi program-program yang disediakan selain daripada bantuan rumah kanak-kanak, kita ada 36 buah institusi kanak-kanak-kanak sekiranya mereka tidak ada waris yang boleh menjaga, maka anak-anak ini akan ditempatkan di institusi kanak-kanak-kanak di bawah JKM. Terima kasih.

Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya kalau kita melihat program yang telah dijelaskan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri seolah-olah negara kita ini sudah tidak ada masalah banyak program. Akan tetapi, saya ingin tahu bagaimana keadaan ataupun jumlah masalah keluarga, wanita dan juga kes-kes yang terdapat di kampung-kampung khususnya masih banyak lagi. Adakah memerlukan orang bertanya ataupun bagaimana cara Pegawai Kebajikan mengatasi perkara ini?

Tuan Yang di-Pertua: Baik.

Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan: Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Kes-kes di kampung.

Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff: Ya, terima kasih Yang Berhormat Senator atas soalan tambahan. Dalam- dengan di sini saya menyerulah kepada semua pihak terutama Ahli-ahli Yang Berhormat, pemimpin masyarakat, supaya mengemukakan sekiranya ada isu-isu mungkin terlepas pandang ataupun tercicir.

Di pihak kementerian, kita menyediakan pelbagai program untuk membantu. Contoh, kita buat mengadakan Bengkel Interaktif, Ini untuk kita membantu memulihkan keluarga yang bermasalah. Saya bagi contoh yang melibatkan Akta Kanak-kanak di bawah seksyen 93(1)(b) yang melibatkan masalah harta benda, dadah ataupun melibatkan masalah judi dan sebagainya.

Sehingga September, kita telah menyelesaikan 2,283 kes. Begitu juga yang melibatkan masalah kes dera pengabaian, kita telah menyelesaikan 35 kes termasuk juga yang melibatkan isu perlindungan yang memerlukan perlindungan pemulihan dan termasuk juga yang berkaitan dengan mahkamah.

Jadi, banyak isu yang di bawah sebenarnya apabila kita mendapat laporan sebab kita ada pegawai pelindung. Jadi saya harapkan kerjasama daripada Ahli Yang Berhormat, sekiranya ada isu-isu sebegini sila lapor kepada kami untuk kita ambil tindakan segera.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Soalan tambahan Yang Berhormat Senator.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih.

6. Dr. Ahmad Azam bin Hamzah minta Menteri Kanan Pendidikan menyatakan, adakah graf SPM direndahkan dan tidak menunjukkan prestasi pencapaian sebenar.

Timbalan Menteri Pendidikan I [Dato' Dr. Mah Hang Soon]: Terima kasih kepada Yang Berhormat Senator.

Tuan Yang di-Pertua, laporan dan keputusan peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) dikendalikan oleh Lembaga Peperiksaan (LP). Dalam penentuan gred SPM, LP mengguna pakai sijil piawai badan penaksiran berdasarkan ciri dan amalan penaksiran pendidikan yang diiktiraf di peringkat antarabangsa.

■1050

Bagi tujuan penandaarasan dan penjaminan kualiti peperiksaan SPM, LP turut melibatkan pakar pentaksiran dari luar negara iaitu *Cambridge Assessment International Education, United Kingdom*. Gred yang ditetapkan melalui prosedur ini adalah diperakui kesahihannya dan diterima oleh institusi pengajian tinggi dalam dan luar negara. Sehubungan dengan itu keputusan peperiksaan SPM 2020 menunjukkan prestasi pencapaian sebenar calon dengan mengekalkan standard yang telah ditetapkan seperti pada tahun-tahun sebelum ini.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat peperiksaan SPM yang asalnya dijadualkan pada Oktober 2020 telah dijadualkan semula sebanyak tiga sebelum dilaksanakan pada Februari 2021. Apabila sekolah dibuka pada 24 Jun 2020, calon SPM telah diberi keutamaan hadir ke sekolah untuk pengajaran dan pembelajaran secara bersemuka. Begitu juga apabila sekolah dibuka semula pada 20 Januari 2021. Penjadualan semula tarikh peperiksaan telah memberi ruang dan peluang kepada calon untuk membuat persediaan rapi secara intensif sebelum menduduki peperiksaan.

Bagi memastikan calon SPM 2020 dapat meneruskan pembelajaran dan bersedia sepenuhnya untuk menduduki peperiksaan, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah melaksanakan inisiatif tambahan seperti meningkatkan jumlah masa siaran TV Pendidikan yang memfokuskan kandungan mata pelajaran tingkatan lima. Malahan Didik TV KPM turut memberi pengkhususan slot bimbingan untuk persediaan calon peperiksaan SPM 2020. Usaha berterusan dan komitmen padu daripada calon, guru, warga sekolah, persatuan ibu bapa dan guru serta masyarakat telah memberi impak positif kepada pencapaian calon SPM 2020.

KPM sentiasa berusaha dan komited untuk memberikan yang terbaik dalam pendidikan demi masa depan anak bangsa. Terima kasih.

Dr. Ahmad Azam bin Hamzah: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan. Dipersilakan.

Dr. Ahmad Azam bin Hamzah: Ya, soalan tambahan saya. Tahun 2020 merupakan SPM yang pertama bagi pelajar-pelajar melalui PKP. Apakah unjuran Kementerian bagi peperiksaan untuk tahun 2021? Sekiranya keputusan memberangsangkan, adalah Kementerian membenarkan pelajar-pelajar membuat pilihan sama ada belajar secara bersemuka ataupun boleh belajar dari rumah melalui PdPR? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Dipersilakan Timbalan Menteri.

Dato' Dr. Mah Hang Soon: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, untuk tahun 2021 merupakan tahun pertama yang mana pelajar akan menghadapi peperiksaan mengikuti kurikulum standard sekolah menengah. Untuk tujuan tersebut, buat masa ini pun kita sentiasa berusaha untuk mengembalikan murid ke sekolah supaya boleh diadakan PdP secara bersemuka. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Satu lagi soalan tambahan. Dipersilakan Yang Berhormat.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berapa, markah minimum yang diperlukan untuk enam-mata pelajaran teras, atau *core subjects* untuk pelajar-pelajar SPM untuk memperoleh kredit minimum untuk tahun 2020? Sekian, terima kasih.

Dato' Dr. Mah Hang Soon: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya seperti mana yang telah saya terangkan tadi, pentaksiran kita melibatkan pelbagai pihak, dan juga kita melibatkan badan pentaksiran antarabangsa. Jadi maksudnya, selama ini bila kita mengadakan pentaksiran, kita menggunakan standard yang pentaksiran yang diiktiraf pada peringkat antarabangsa.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Tetapi berapakah markah itu? Dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak sempurna lagi jawapan itu. Tambah sedikit, yang ketiga tadi

Dato' Dr. Mah Hang Soon: Apa yang saya maksudkan tadi, sebenarnya ia tidak ada. Tidak ada, kata kan markah yang tetap *you know*, untuk satu- mata pelajaran tetapi ia mengikut dan menepati standard antarabangsa. Itu maksud saya, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Ada sedikit yang hendak disampaikan. Sila sampaikan salam Majlis kepada Menteri Pendidikan yang kami mohon supaya hadir menjawab beberapa soalan dari Dewan ini, lantaran dasar yang telah kita putuskan tempoh hari setiap anggota kabinet yang mempunyai tanggungjawab legislatif harus hadir di Dewan ini sekurang-kurangnya sekali atau mengikut jadual yang diberikan.

Dato' Dr. Mah Hang Soon: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua akan saya sampaikan.

Tuan Yang di-Pertua: Kita terus kepada Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan.

7. Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan minta Menteri Pembangunan Usahawan Dan Koperasi menyatakan, adakah usaha pihak kementerian dalam memastikan golongan usahawan terutamanya yang dalam sektor Industri Kecil dan Sederhana (IKS) agar mereka terus dapat mengekalkan kelangsungan pendapatan akibat pandemik COVID-19, dan nyatakan usaha lain pihak kementerian dalam menyediakan platform sokongan daripada segi latihan dan geran-geran perniagaan yang ditawarkan agar mereka dapat bersaing di peringkat global.

Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi [Tan Sri Noh bin Haji Omar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat yang bertanya. Sebagaimana yang kita sedia maklum, pelbagai langkah dan inisiatif telah diambil oleh kerajaan melalui beberapa buah pakej rangsangan ekonomi bagi membantu meringankan beban PKS akibat kesan penularan pandemik COVID-19.

Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi melalui agensi-agensi di bawahnya telah melaksanakan berbagai-bagai program untuk membantu usahawan PKS mengekalkan kelangsungan perniagaan akibat pandemik COVID-19. Di antaranya melalui agensi *SME Corporation Malaysia (SME Corp)*, Program Pembiayaan Pengukuhan PKS atau *SME Revitalisation Scheme Fund*. Program ini menyediakan pembiayaan pinjaman mudah kepada PKS bagi membantu aliran tunai perniagaan, sekali gus membantu memastikan kelangsungan perniagaan PKS.

Kedua, program *Business Accelerator (BAP 3.0)* yang mana dalam program ini pada tahun 2020 hingga Julai 2021, sejumlah RM69.3 juta nilai geran telah diluluskan kepada seramai 320 PKS. Program ketiga iaitu program Peningkatan *Enterprise Bumiputera*. Di bawah program ini, pada tahun 2020 hingga Julai 2021, RM40 juta nilai geran telah pun diluluskan kepada 338 PKS.

Agensi yang kedua- SME Bank. Kemudahan SME Bank di bawah *Relief Program* merupakan inisiatif kelonggaran pembayaran bagi membantu usahawan PKS yang terjejas dengan impak pandemik COVID-19. Dalam program ini sebanyak RM4.1 bilion telah memanfaatkan seramai 3,084 orang usahawan.

Agensi yang ketiga iaitu Bank Rakyat. Dalam masa yang sama, Bank Rakyat juga telah pun memperkenalkan beberapa program pembiayaan kepada usahawan PKS yang terjejas dengan impak pandemik COVID-19 iaitu *Bank Rakyat Cares* yang ditambah baik kepada program *BR Flex-i*, di mana di bawah skim ini jumlah tahap pembiayaan maksimum daripada RM300 ribu kepada RM1 juta untuk usahawan PKS.

Agensi yang keempat ialah Perbadanan Nasional Berhad (BERNAS), Program Pembiayaan Perangsang Pasca COVID-19 yang bertujuan untuk membantu usahawan francais menampung kos operasi di mana sebanyak RM20 juta kepada 357 orang usahawan francais. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Soalan tambahan. Silakan, silakan. Tekan, tekan yang berlampu itu bercakap, sebab di sini tidak nampak nama.

Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri atas jawapan. Saya ingin bertanya soalan tambahan...

Tuan Yang di-Pertua: Terus sahaja soal.

Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan: Adakah kementerian akan memberi kelonggaran daripada segi birokrasi yang ketat, dalam memberi peluang kepada para usahawan IKS terutamanya kepada anak-anak tempatan yang di luar bandar? Terima kasih.

■1100

Tan Sri Noh bin Haji Omar: Tidak jelas, peluang apa Yang Berhormat?

Tuan Yang di-Pertua: Kurang jelas kepada beliau. Sila.

Tan Sri Noh bin Haji Omar: Peluang apa? Tadi tak berapa jelas.

Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan: Peluang-peluang yang disebutkan tadi tentang pelbagai program, adakah pihak kementerian bagi kelonggaran kepada pemohon-pemohon, kepada anak-anak tempatan, terutamanya yang tinggal di luar bandar?

Tan Sri Noh bin Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Mengenai program-program yang saya nyatakan tadi, program ini kita buka secara terbuka dan sudah tentulah ya, kita menerima berbagai-bagai permohonan.

Di dalam kita memilih pemohon-pemohon ini, kita akan berikan tumpuan kepada usahawan IKS yang terjejas tak kira dalam bandar atau di luar bandar. Ini yang kita akan memberikan keutamaan untuk membolehkan mereka meneruskan perniagaan dalam pandemik COVID-19 ini. Terima kasih.

Dato' Juhanis binti Abd Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin bertanya apakah sokongan dan bantuan kepada usahawan bumiputera berpendapatan 40 peratus terendah iaitu B40 terutamanya dalam keadaan kita menghadapi pandemik COVID-19 ini? Dimaklumkan tiada lagi geran percuma diberi. Saya ingin mendapat penjelasan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Noh bin Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Dalam kita membantu usahawan ini kita ada beberapa kategori. Soalan asal tadi ialah mengenai IKS tetapi bila Yang Berhormat tanya B40 tadi dia telah masuk kategori mikro.

Walau bagaimanapun, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa kita telah pun memberikan berbagai-bagai bantuan kepada kumpulan-kumpulan mikro ini di mana di antaranya memberikan pinjaman mudah. Seperti mana yang saya nyatakan bahawa dalam memberikan pinjaman mudah ini tidak perlu lagi lah hendak semak CCRIS dan CTOS kerana kita hendak memberi mereka untuk memulakan perniagaan dengan segera.

Dalam kumpulan ini, kita memberi juga kepada wanita. Wanita pun kita ada beri, OKU juga kita beri dan juga kepada golongan asnaf juga kita berikan bantuan. Cara kita hendak berikan bantuan ini, untuk mempermudahnya ialah pihak agensi akan mengurangkan *red tape* ataupun birokrasi untuk memberikan bantuan dengan secepat mungkin. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Datuk John Ambrose.

8. Datuk John Ambrose minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan, apa usaha pihak kementerian dalam mengatasi pengangguran dalam kalangan anak muda di negara ini dan usaha-usaha lain dalam meningkatkan kemahiran mereka dalam program digitalisasi dengan kemahiran tertentu seperti *programming*, pereka grafik dan lain-lain perkhidmatan.

Tuan Yang di-Pertua: Ini kali kedua nampaknya soalan dijawab. Harap dibuat secara ringkas.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Dato' Sri Ti Lian Ker]: Soalan ini Tuan Yang di-Pertua saya cuba ringkas. Soalan ini jawapan lebih panjang dari sebelumnya.

Kementerian Belia dan Sukan telah merancang dan melaksanakan beberapa inisiatif dalam mengatasi pengangguran menerusi penempatan pekerjaan dan menyediakan inisiatif peningkatan ilmu kemahiran golongan muda melalui program digitalisasi dan program-program lain berkaitan menerusi pelaksanaan pelbagai program seperti berikut:

- (i) Program Skim Perantisan Nasional yang berkonsepkan *place and train* ataupun, dengan izin, penempatan dan latihan bagi membantu melonjakkan kebolehpasaran belia dan menyediakan lebih banyak peluang untuk belia mendapatkan pengalaman bekerja di sektor swasta dan syarikat berkaitan kerajaan ataupun GLC;
- (ii) Program myGIG yang bertujuan untuk meningkatkan keterlibatan dalam belia dalam ekonomi *gig* bagi menjana pendapatan program ini terbahagi kepada dua iaitu *myGIG Service* dan *myGIG Digital Freelance*;
- (iii) Webinar Jom Cipta Kerja, *Webinar Inspire*, Kerja Agro, *Malaysia Youth Entrepreneur* (MyPRENEUR) yang bertujuan untuk menyampaikan maklumat-maklumat berkaitan peluang penciptaan pekerjaan dalam konteks keusahawanan, pertanian dan ekonomi digital secara langsung kepada belia;
- (iv) pemantapan fungsi dan peranan Akademi Pembangunan Belia Malaysia, Batu Gajah, Perak sebagai usaha jangka pendek Kementerian Belia dan Sukan dalam merangka dan melaksanakan program pembangunan keusahawanan yang turut memfokuskan keusahawanan sosial dan pembangunan kapasiti belia merangkumi pemantapan program-program latihan keusahawanan berimpak tinggi serta pemantapan jalinan kerjasama bersama pelbagai pemegang taruh; dan
- (v) Kurikulum bidang keusahawanan dan memperkenalkan aktiviti *incubator*, *makerspace* dan keusahawanan digital bagi melengkapkan pengetahuan lepasan Institut Latihan Belia dan Sukan.

Lain-lain ialah kementerian turut melaksanakan program keusahawanan digital *ecommerce*, *Malaysia Vaccine Support Volunteer* (MyVac), *Program Bootcamp*, *Program Skill For Youth*, *Program My Future Agro* dan sebagainya.

Untuk makluman, Kementerian Belia dan Sukan melalui 22 Institusi Latihan Kemahiran Belia dan Sukan turut menawarkan latihan kemahiran sepenuh masa dari Tahap 1 hingga Tahap 5. Manakala program keusahawanan digital di kalangan pelajar IKBS telah menghasilkan jualan sebanyak RM639 ribu.

Untuk makluman juga, pihak kementerian sedang memperkasa penggunaan teknologi maklumat dan digital dengan menyediakan persekitaran pendigitalan. Ini jawapannya. Sekian, terima kasih.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Ya, soalan tambahan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan sahabat-sahabat Senator semua. Sekarang saya sangat seronok bila kerajaan mengadakan berbagai-bagai program, modus operandi dan sebagainya. Akan tetapi, bagi kita rakyat hendak melihat kejayaan. Ada tidak? Boleh tak pihak kerajaan menyediakan dan melaporkan kejayaan tiap-tiap program ini dalam melahirkan *entrepreneur* seperti mana yang dikehendaki oleh Yang Berhormat Datuk Bobbey. Bukan hanya program tetapi hasil dia. Itu yang penting bagi rakyat. Lain kali *prepare* untuk hasil-hasil kejayaan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Ambil maklum sahajalah. Ini penting juga sebab kejayaan yang hendak dilihat oleh rakyat. Apakah reaksi Yang Berhormat Timbalan Menteri?

Dato' Sri Ti Lian Ker: Tuan Yang di-Pertua, kita mengalu-alukan penekanan pada kejayaan dan kalau ada soalan spesifik tentang kejayaan kita nanti, kita akan bagi secara statistik dan sebagainya. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, satu lagi soalan? Silakan.

Puan Fadhlina binti Dato' Sidek: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya pada Yang Berhormat, apakah ekosistem digitalisasi yang diwujudkan oleh kementerian untuk membantu belia-belia di luar bandar? Kita tidak mahu mereka tercicir daripada ekosistem digital ini dan apa pendirian kerajaan untuk membantu mereka?

Tuan Yang di-Pertua: Supaya jangan tercicir, baik. Silakan.

Dato' Sri Ti Lian Ker: Kita mempunyai institusi-institusi di mana kita akan membuka peluang kepada semua untuk menyertai program-program kita. Memang kita mempunyai rangkaian dan melalui NGO dan sebagainya akan bekerjasama untuk memupuk dan menggalakkan belia-belia mahupun di bandar ataupun di luar bandar untuk berkecimpung dan menggiatkan diri dalam program-program yang dianjurkan kementerian nanti.

Kita menggalakkan Yang Berhormat-Yang Berhormat juga untuk memperkenalkan program-program kita dan juga membawa pelatih-pelatih ataupun pelajar-pelajar, belia-belia untuk bersama-sama. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu.

9. Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu minta Perdana Menteri menyatakan, apa langkah-langkah yang telah dan akan diambil untuk menjamin keselamatan nelayan serta pekerja-pekerja sektor minyak dan gas Malaysia di Laut China Selatan akibat daripada pencerobohan kapal-kapal asing ke perairan negara kita.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tugas-tugas Khas) [Datuk Mastura binti Tan Sri Dato' Mohd Yazid]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat. Kerajaan amat mengutamakan aspek keselamatan dan kedaulatan Maritim negara serta sentiasa memberikan perhatian tinggi dalam menangani isu pencerobohan kapal-kapal asing dalam perairan negara.

Masalah pencerobohan kapal asing ini Yang Berhormat bukan sahaja melibatkan isu keselamatan kepada pihak PETRONAS dan para nelayan tempatan tetapi juga boleh menimbulkan aktiviti jenayah rentas sempadan termasuk penyeludupan barang terlarang dan memperdagangkan manusia.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan melalui Majlis Keselamatan Negara Jabatan Perdana Menteri sentiasa melaksanakan penilaian dan penyelarasan keselamatan secara bulanan bersama dengan kementerian dan jabatan berkaitan serta pihak Petroleum Nasional Berhad (PETRONAS) bagi menilai isu-isu keselamatan dan kedaulatan yang melibatkan aktiviti eksplorasi dan eksploitasi minyak dan gas serta aktiviti perikanan di dalam kawasan perairan negara.

Kerajaan dan PETRONAS telah mengadakan inisiatif dengan menggunakan radar *surveillance and security system* di platform-platform milik PERTONAS yang diintegrasikan dengan pusat-pusat kawalan agensi keselamatan yang membolehkan *live data* dan pemantauan 24 jam oleh agensi-agensi keselamatan terhadap sebarang ancaman terhadap aset-aset PETRONAS.

■1110

Langkah seterusnya, bagi menjaga keselamatan kapal-kapal milik Malaysia termasuk nelayan tempatan, inisiatif mewajibkan atau menggalakkan penggunaan peralatan pemantauan dan pengesanan seperti *Automatic Identification System, Vessel Monitoring Systems* dan sebagainya kepada kapal-kapal dalam aktiviti eksplorasi dan eksploitasi minyak dan gas mahupun kapal nelayan.

Daripada segi penguatkuasaan pula Yang Berhormat dan pengawasan keselamatan maritim, antara operasi, bagi keselamatan yang sedang dijalankan iaitu Ops Naga Barat dan Timur yang dilaksanakan secara bersepadu dan juga Ops Wira dan Ops Sinar Sakti yang menumpukan kawalan keselamatan di Laut China Selatan. Kerajaan juga mengadakan kerjasama dengan negara-negara jiran dan sebagainya dalam aspek perkongsian maklumat dan perisikan. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan tambahan?

Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu: Ada.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, mohon pihak kerajaan menyatakan adakah terdapat perbincangan antara pihak kerajaan dan Petronas bagi menggunakan pelantar minyak Petronas yang hendak ditutup sebagai pangkalan hadapan tentera di Laut China Selatan.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Mastura binti Tan Sri Dato' Mohd Yazid: Terima kasih Yang Berhormat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat, perbincangan berkenaan aspek keselamatan dan kedaulatan maritim negara sentiasa diadakan. Ia termasuk perbincangan berkenaan potensi penggunaan pelantar-pelantar minyak seperti yang ditanya oleh Yang Berhormat tadi dan pelantar-pelantar minyak ini perlulah pelantar-pelantar minyak yang telah dinyahtauliahkan- *decommissioned*.

Setakat ini kerajaan telah mengoperasikan sebelum ini Yang Berhormat, dua pelantar minyak yang telah dinyahtauliahkan oleh Petronas iaitu Pangkalan Laut Tun Sharifah Rodziah dan *Mobile Military Base Tun Azizan* untuk kegunaan pasukan keselamatan dalam menjaga perairan Pantai Timur Sabah pada tahun 2015.

Walau bagaimanapun, berdasarkan perbincangan dengan pihak Petronas, kini tiada sebarang platform dijangka akan dinyahtauliahkan oleh pihak Petronas dalam masa sekurang-kurangnya dua tahun ini, Yang Berhormat. Pihak kerajaan dan Petronas akan terus berbincang dan meneliti potensi untuk melaksanakan langkah strategik ini dengan membuat penilaian yang lebih terperinci mengambil kira lokasi yang strategik, kaedah, kebolegunaan, penilaian risiko dan lain-lain aspek yang perlu. Pihak kerajaan Yang Berhormat, dengan langkah-langkah strategik ini demi keselamatan dan kedaulatan negara maritim negara. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli Yang Berhormat. Ada satu istilah yang digunakan tadi itu sangat berguna iaitu, 'nyahtauliahkan'. Jadi kita dapat satu terma hari ini- *decommissioned*.

Jadi kita jangan dinyahtauliahkan oleh rakyat... [Ketawa]

Sekarang saya jemput soalan satu lagi tambahan jika ada? Tidak ada. Yang Berhormat Senator Datuk Donald Peter Mojuntin.

10. Datuk Donald Peter Mojuntin minta Menteri Komunikasi dan Multimedia menyatakan, jika program JENDELA Kerajaan yang lepas diteruskan dan jika ya, apa status program tersebut di Sabah, khususnya di kawasan luar bandar.

Timbalan Menteri Komunikasi dan Multimedia [Datuk Zahidi bin Zainul Abidin]: Tuan Yang di-Pertua, sebelum menjawab saya bagi pantun sedikitlah kepada Tuan Yang di-Pertua...

*Daun selasih daun kayu;
Terima kasih I love you... [Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Oh, itu pantun di- gelandangan.

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: [Ketawa] So, jawapannya Yang Berhormat adalah ya. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) masih diteruskan oleh kerajaan buat masa ini. Berikutan penularan pandemik COVID-19, kerajaan perlu menyegerakan tindakan bagi menghadapi keperluan norma baharu serta menangani permintaan keperluan akses kepada *internet* dan liputan talian mudah alih yang lebih baik dan berkualiti.

Bagi meningkatkan liputan di negeri Sabah, perancangan pencapaian JENDELA setakat Ogos 2021 adalah seperti berikut:

- (i) sebanyak 51 menara baharu dengan teknologi 4G telah siap dilaksanakan daripada jumlah 538 menara yang dalam perancangan;
- (ii) menaik taraf 3,500 stesen pemancar sedia ada kepada teknologi 4G daripada jumlah 2,041 stesen pemancar yang telah siap dinaiktarafkan; dan
- (iii) menyediakan jalur lebar talian tetap berkelajuan tinggi kepada 251,165 buah premis daripada jumlah tersebut sebanyak 81,268 buah premis telah siap dilaksanakan dengan sambungan gentian optik.

Manakala di kawasan pendalaman Sabah turut diberi keutamaan melalui penyediaan perkhidmatan jalur lebar menggunakan teknologi satelit. Bagi tujuan ini, sebanyak 138 buah lokasi telah dikenal pasti bagi memastikan ia dapat memberikan liputan jalur lebar di kawasan sukar diakses dengan teknologi gentian optik dan mudah alih.

Inisiatif ini ada dalam proses pelaksanaan dan dijangka akan siap secara berperingkat mulai November 2021 sehingga awal tahun 2022. Ini datanya saya hendak bagi, negeri Sabah perancangannya 538 siap 51 buah tapak menara baru. Perancangan untuk naik taraf stesen pemancar 3,500 yang siap 2,041. Premis gentian optik 251,165 yang siap 81,268. Jadi perancangan untuk satelit, perancangannya 138 tetapi hari ini kita belum ada lagi, belum buat. Jadi maknanya kena bersabar.

Jadi saya hendak terangkan di sini kepada Yang Berhormat, tapak menara ini kita rancangan 538 tetapi hanya siap 51 sebab tapak menara ini agak sukar untuk mendapat kerjasama. Kadang-kadang kita perlu kerjasama kerajaan negeri daripada segi permit, kelulusan tanah dan sebagainya. Kita lihat gentian optik ini lebih mudah sebab kita tanam sahaja. Itu dia.

Untuk makluman Yang Berhormat, peratusan liputan 4G di kawasan penduduk di Sabah telah meningkat 83.13 peratus dalam suku kedua berbanding 73.41 peratus sebelum pelaksanaan JENDELA pada suku kedua 2020.

Untuk pengetahuan Yang Berhormat, saya sebut sini 83.13 peratus bermakna kawasan berpenduduk. Kadang-kadang sat lagi orang tanya *WhatsApp* dan sebagainya ini penipuan data, tidak. Kawasan berpenduduk, kalau kawasannya penduduknya agak kurang, maka ia tidak ada liputan jadi kita tengah usaha untuk sambung bukan kita tinggal, kita tengah usahakan tetapi kita tumpu kawasan berpenduduk seperti yang saya sebut di sini.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, terima kasih.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan..

Dr. Yaakob bin Sapari: Boleh?

Tuan Yang di-Pertua: Boleh.

Dr. Yaakob bin Sapari: Saya Yang Berhormat, ini berkaitan dengan Selangor sebahagian besar kawasan Tanjong Karang, Sabak Bernam, Sungai Panjang ini kawasan Selangor saya dapati liputannya sangat lemah. Saya bercadang hendak ajak Yang Berhormat turun kawasan, bersedia tidak turun dengan saya, untuk memastikan dipasang itu.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan ini sebenarnya sudah dikemukakan tempoh hari tetapi bolehlah ulang kaji.

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: Okey. Untuk pengetahuan Yang Berhormat...

Tuan Yang di-Pertua: Baiklah.

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: Dia kawasan ini banyak tempat yang boleh...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat, kita di Dewan Negara tidak pakai okey lagi, baiklah.

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: [Ketawa] Okey, okey, baiklah. Minta maaf.

Tuan Yang di-Pertua: Okey lagi.

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: [Ketawa] Baiklah. Yang Berhormat, dia kita sebut di sini di kebanyakan kawasan kompelin ataupun kita kata rungutan pengguna tentang penggunaan *internet* ini di antaranya *line* itu lemah. Dia ada liputan *connectivity* yang kita sebut sini ini, *connectivity*. *Connectivity* ini ada tetapi lemah kadang-kadang *blind spot*. Ia bergantung kepada kawasan.

Contoh, sesetengah kawasan itu pemancar elektriknya tidak ada. Contoh ada orang curi *genset* kah, orang kerat kabel kah, jadi pemancarnya tidak memancar. Jadi kadang-kadang *line* di situ tidak ada. Dahulu kita kena cari kompelin kepada *service provider* sini sudah tidak ada *line*, dahulu ada *line*, sesetengah tempat *line* lemah ada satu- bar, dua- bar jadi kompelin. Satu- bar, dua- bar ini pada waktu orang guna ramai. Jadi maknanya satu- bar, dua- bar jadi maknanya lemah.

Jadi sekarang ini kita kompelin memang kerajaan kena tambah pemancar. Jadi untuk pengetahuan Yang Berhormat, kalau kawasan itu lemah dan sebagainya buat kompelin sebab sekarang ini MCMC ataupun SKMM suruhanjaya ini dia ada pejabat di tiap-tiap negeri. Kita sudah buka semua pejabat di tiap-tiap negeri sudah. Tidak ada negeri yang kongsi lagi semua pejabat ada di tiap-tiap negeri kita kompelin.

Kita juga ada di sini dia panggil jendela.my ini kita terus guna jendela.my untuk kita kompelin dan kita harap maknanya kita lihat siapa yang kena pergi. Contoh sudah ada gentian optik kita panggil Telekom, *Unifi* masuk. Jadi ini perkara-perkara yang kita kena buat jadi sila dihubungkan. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Beliau menyarankan gunakan JENDELA di negeri. Kita gunakan dan kalau ada satu lagi soalan boleh, silakan.

Datuk Donald Peter Mojuntin: Saya Yang Berhormat. Ya, terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Soalan saya, memandangkan pemasangan pemancar ataupun fiber optik ini mengambil masa, adakah penyelesaian dan liputan *internet* jangka pendek atau sementara jika keperluan mendesak terutama di kawasan luar bandar dalam masa pandemik COVID-19 ini, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, silakan.

■1120

Datuk Zahidi bin Zainul Abidin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, ia ada beberapa teknologi kalau kawasan tersebut kurang *line* liputan ataupun kalau masih ada, tetapi tidak dapat *line*, atau tidak ada *connectivity*, maka kita boleh gunakan pelbagai teknologi- tak lancar Yang Berhormat, sila kompelin.

Jadi kita di antaranya kepada pejabat MCMC kawasan kita ada pelbagai teknologi tetapi teknologi ini adakah ia *sustainable*, boleh guna jangka panjang, kualitinya bagaimana, kita boleh bincang.

Oleh sebab itu, yang kita bincang di sini gentian optik, kita buat menara, ini hanya *sustainable*, jangka panjang boleh guna. Akan tetapi kalau kawasan itu mendesak, kita hendak guna katakan kita lihat kadang-kadang dalam masa tiga- benda ini rosak kita guna juga teknologi, ada teknologinya. Kalau boleh kita bincanglah, maknanya macam mana kita hendak buat untuk kawasan yang perlukan kita sila kita- seperti mana yang diberitahu Tuan Yang di-Pertua tadi jendela.my. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik terima kasih. Tuan Ir. Md. Nasir bin Hashim Menteri Pertanian, silakan.

11. Tuan Ir. Md. Nasir bin Hashim minta Menteri Pertanian dan Industri Makanan menyatakan, peranan Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) yang membantu memasarkan hasil pertanian sepanjang waktu pandemik COVID-19 dan sehingga sekarang, berapakah jumlah tan hasil pertanian dan nilai khidmat pemasaran di seluruh negara.

Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan II [Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat yang mengemukakan soalan.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MAFI) melalui Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) telah melaksanakan beberapa langkah bagi membantu petani memasarkan hasil pertanian mereka terutamanya yang terjejas dengan pandemik COVID-19.

Pada fasa awal Perintah Kawalan Pergerakan, FAMA telah membuka 63 Pasar Segar Terkawal (PST) bagi menyediakan ruang pasaran kepada pengeluar untuk memasarkan hasil pengeluaran terus kepada pengguna.

Sehingga 31 Ogos 2021, terdapat 54 PST yakni lebih kurang sedikit kerana surat keizinan ini dikeluarkan oleh MKN, itu angkanya berbeza, yang masih beroperasi dengan jumlah keseluruhan jualan sebanyak RM165 juta.

Secara keseluruhannya pembukaan PST ini telah berjaya memberi manfaat kepada 9,790 orang usahawan tani dan 25 juta orang pengguna di seluruh negara. FAMA juga telah membuka semula operasi 493 *outlets* peruncitan usahawan bimbingan FAMA seperti AgroBazaar, pasar tani, *Myfarm outlet* dan pasar tani kekal. Sehingga 27 September 2021 nilai jualan terkumpul bagi semua *outlets* peruncitan FAMA adalah berjumlah RM321.81 juta.

Dalam masa yang sama, FAMA turut mengatur pelbagai program bagi memperkukuhkan pemasaran digital sebagai kaedah pemasaran alternatif. Sehingga 27 September 2021 seramai 6,200 orang usahawan telah mendaftar di platform *AgroBazaar Online* (ABO) dengan nilai jualan sebanyak RM3.63 juta.

Selain itu, FAMA juga menjalinkan kerjasama strategik dengan platform e-dagang swasta seperti *Shopee, Lazada, AirAsia Farm, Mukmin Mart, GrabFood, FoodPanda*, dan lain-lain yang memberi manfaat kepada 1,991 orang usahawan dengan nilai jualan berjumlah RM65 juta. Sekian, terima kasih.

Ir. Md. Nasir bin Hashim: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya. Saya difahamkan oleh pekebun-pekebun bahawa FAMA membeli hasil tanaman mereka dengan harga yang lebih murah daripada pasaran. Bolehkah Kementerian Pertanian dan Industri Makanan melalui FAMA dan Jabatan Pertanian dapat menguatkuasakan penetapan harga minimum di ladang agar para petani tidak mengalami kerugian? Kalau Kementerian Perdagangan dan Hal Ehwal Pengguna boleh menetapkan harga minimum pasaran rokok...

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah itu.

Ir. Md. Nasir bin Hashim: Sebanyak RM12 kenapa Kementerian Pertanian dan Industri Makanan tidak boleh untuk hasil tanaman di ladang? Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Ayat akhir itu, silakan.

Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Untuk makluman Yang Berhormat FAMA telah pun memperkenalkan beberapa kaedah untuk membantu para petani untuk menjualkan hasil mereka. Namun, dalam banyak keadaan ketika kita menghadapi dengan COVID-19 semua agensi, semua pihak ia akan berhadapan dengan kerugian.

Namun, untuk memastikan keamanan sektor pertanian di mana FAMA memaksimumkan risiko lebihan pengeluaran melalui program khidmat pemasaran untuk pelbagai jenis hasil tanaman. Antaranya durian, cempedak, rambutan, timun, nangka, sayur-sayuran. Di mana FAMA mencapai pemasaran daripada PKP 1.0 iaitu 18 Mac 2020 sehingga 27 September 2021 bernilai RM67.73 juta dengan kuantiti belian sebanyak 40,342,000 metrik tan.

Jadi angka ini memang ia agak rendah sedikit tetapi itu merupakan sumbangan daripada pihak kerajaan kepada hasil pertanian yang terbengkalai. Sekian terima kasih.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan tambahan.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dr. Yaakob bin Sapari: Yang Berhormat, saya dapati FAMA ini dia punya *alert* sangat perlahan sehingga saya turun ke kawasan tersebut FAMA belum turun. Contoh PKP pertama, lambakan berlaku TKPM Sepang dan Kuala Langat. Baru-baru ini waktu raya, saya turun Sekinchan, jagung, pisang ubi tidak boleh jual.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan.

Dr. Yaakob bin Sapari: Soalan saya, kenapakah FAMA tidak *ready* awal menjangkakan perkara tersebut dan MAFI bertindak lebih awal? Itu soalan saya.

Tuan Yang di-Pertua: Kenapa tidak buat jangkaan, baik.

Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh: Ya, terima kasih Yang Berhormat yang mengemukakan soalan. FAMA sebenarnya bukan kita tidak ada persiapan awal, kita sudah ada persiapan awal tetapi untuk lebih adil oleh sebab negara-negara kita besar kemudian isu pandemik ini sangat terbatas tetapi yang melaporkan kepada FAMA ini sebenarnya sedikit. Bila berlaku lambakan barulah dia cadangkan kepada FAMA.

Jadi proses ini perlu dipercepatkan. Mungkin di kawasan Yang Berhormat umpamanya biar dia lapor kepada FAMA ini lebih awal kerana kekangan saya sebut anggota FAMA jumlahnya berapa orang berbanding dengan para petani. Jadi kena ada keseimbangan di sudut laporan, *insya-Allah*. Terima kasih.

Dr. Yaakob bin Sapari: Tambah sikit sahaja Yang Berhormat. Sikitlah Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, terima kasih. Sebelum kita berpindah saya hendak mohon Yang Berhormat Timbalan Menteri tolong FAMA di Jelevu.

Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh: *Insyallah.*

12. Ir. Ts Haji Khairil Nizam bin Khirudin minta Perdana Menteri menyatakan, apakah perkembangan mengenai penubuhan Suruhanjaya Siasatan Diraja (RCI) di bawah Akta Suruhanjaya Siasatan 1950 [Akta 119] ke atas Tabung Haji.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) [Datuk Haji Ahmad Marzuk bin Shaary]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat yang bertanya.

Untuk makluman Ahli Dewan seperti mana Ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa mesyuarat Jemaah Menteri pada 14 Julai 2021 yang lalu telah bersetuju supaya kerajaan menubuhkan Suruhanjaya Siasatan Diraja (RCI) bagi menyiasat isu-isu berbangkit mengenai Lembaga Tabung Haji.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat pada masa kini memorandum Jemaah Menteri bagi membincangkan operasi pelaksanaan RCI ini telah disediakan dan diedarkan bagi kelulusan Jemaah Menteri. Mesyuarat Jemaah Menteri ini merangkumi perkara seperti keahlian RCI serta aspek-aspek skop pengoperasian, pentadbiran dan logistik melibatkan pengurusan RCI.

■1130

Terma-terma bagi penubuhan RCI memberi tumpuan kepada isu-isu berkenaan Lembaga Tabung Haji yang berlaku di antara tahun 2014 sehingga 2020. Hasil siasatan dan pandangan dari RCI kelak diharap akan dapat membantu Lembaga Tabung Haji menambah baik daripada segi pengurusan dan aspek takbir urus. Sekian terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Soalan tambahan, silakan.

Dato' Haji Husain bin Awang: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Umum mengetahui untuk melaksanakan RCI ini mengambil masa yang panjang. Sehingga bertukar kerajaan pun masih lagi belum terlaksana. Soalan saya, adakah kerajaan mempunyai garis masa dan tarikh sasaran untuk menyempurnakan RCI memandangkan Tabung Haji merupakan institusi penting bagi umat Islam di negara ini. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Silakan.

Datuk Haji Ahmad Marzuk bin Shaary: Terima kasih kepada Yang Berhormat yang bertanya. Berkaitan dengan jangka masa itu akan diputuskan dalam Mesyuarat Jemaah Menteri yang terkini pada esok pagi. *Insyallah.* Berkaitan juga dengan keanggotaan termasuk juga perkara-perkara berkaitan dengan skop dan bidang kuasa itu akan dimuktamadkan dalam Mesyuarat Jemaah Menteri pada esok hari yang saya difahamkan telah pun diedarkan Nota Jemaah Menteri untuk mendapat kelulusan kabinet. Sekian terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Puan Lim Hui Ying.

13. Puan Lim Hui Ying minta Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya menyatakan, statistik jumlah kadar pengangguran terkini daripada Sektor Pelancongan, Kesenian dan Kebudayaan, dan apa usaha kerajaan untuk mengatasi kadar pengangguran tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya [Datuk Seri Dr. Santhara]: Tuan Yang di-Pertua, berdasarkan Akaun Satelit Pelancongan 2020 yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), guna tenaga pelancongan pada tahun 2020 mencatatkan seramai 3.5 juta orang iaitu pengurangan sebanyak 2.9 peratus berbanding 3.6 juta orang guna tenaga pada tahun 2019.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan soalan ini telah pun dijawab pada 4 Oktober, saya ingin fokus soalan ini lebih kepada kebudayaan kerana pelancongan telah dijawab.

Tuan Yang di-Pertua: Sila.

Datuk Seri Dr. Santhara: Dengan izin, terima kasih. Sektor kebudayaan ini termasuklah sektor seni persembahan, seni visual, muzik, kraf dan juga sebagainya. Jumlah kehilangan pekerjaan mengikut sektor ini merupakan 70 peratus daripada penggiat seni budaya bergantung sepenuhnya kepada bidang seni untuk kelangsungan hidup. Kebanyakan daripadanya bekerja secara *freelance* dan tidak diwakili oleh organisasi profesional sebaliknya bergerak secara individu.

97 peratus lebih daripada 200 ribu orang penggiat seni budaya di seluruh negara terjejas akibat pandemik pada tahun 2021 iaitu telah meningkat sebanyak 5 peratus berbanding tahun 2020. Manakala 77 peratus daripada penggiat seni budaya hilang sebahagian besar daripada keseluruhan punca pendapatan berikutan COVID-19. Ini ialah laporan daripada Agensi Pembangunan Ekonomi Seni Budaya (CENDANA).

Inisiatif yang dilaksanakan oleh kerajaan adalah pertama, badan bukan kerajaan iaitu mengenai kebudayaan turut menerima bantuan untuk meluluskan operasi serta melaksanakan program-program yang memartabatkan seni, budaya dan warisan. Sejak 1 Januari hingga 30 Jun 2021, sejumlah 460,500 telah disalurkan kepada 18 BBK atau pun NGO kebudayaan.

Yang keduanya ialah kementerian ini melalui Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia turut melaksanakan inisiatif *reskilling* atau *upskilling* melalui Program Kemahiran dan Peningkatan Kemahiran (PENJANA) menerusi dua aktiviti iaitu Program Pembangunan Perantisan Kemahiran dan juga Program Pembangunan Kemahiran Komuniti.

Di bawah program kemahiran pula, pelbagai aktiviti telah pun dilaksanakan khususnya memberikan peluang pekerjaan untuk kraf tangan secara terpilih selama 6 bulan. Untuk program pembangunan komuniti pula, kementerian telah memberi penekanan untuk membangunkan, memperkasakan komuniti kraf bagi melibatkan diri secara langsung ataupun tidak langsung secara kraf. Program ini juga untuk membantu meningkatkan kemahiran dalam produk dan juga keusahawanan dan pemasaran. Pelaksanaan aktiviti melalui empat iaitu inisiatif utama pembangunan produk, pembangunan komuniti kraf, pasaran promosi dan juga promosi pasaran bersepadu telah pun dilaksanakan.

Puan Lim Hui Ying: Soalan tambahan. Terima kasih Yang Berhormat. Apakah langkah-langkah kementerian bagi menyelamatkan sektor pelancongan?

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Seri Dr. Santhara: Memandangkan saya akan membacakan kembali beberapa langkah yang telah pun saya sebutkan pada 4 Oktober untuk ringkaskan.

Pertama sekali ialah di mana kementerian telah mengadakan beberapa perkara di mana kita membuka contohnya Langkawi telah dibuka. Kita dalam proses untuk membuka lebih banyak tempat bergantung pada kelulusan yang bakal diberikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Apabila boleh merentas negeri dan juga sebagainya, maka secara automatiknya di mana industri ini akan dibuka.

Akan tetapi pada masa yang sama, kalau kita mendapati bahawa MOTAC sendiri telah membantu menghidupkan semula aktiviti industri ini dengan kelangsungan dan pekerjaan antaranya bekerja sama dengan kemudahan pusat kuarantin. Contohnya pada masa itu 378 buah pusat kuarantin kita bantu. Maka *buskers* juga dibantu.

Seterusnya kita juga adakah kerjasama strategik dengan pihak industri, dengan Persatuan Hotel Malaysia (MAH), Persatuan Pemilik Hotel Malaysia (MAHO) dan juga sebagainya. Bukan sahaja dalam pusat pengambilan vaksin tetapi kita juga membuka sektor-sektor ini.

Yang ketiganya adalah untuk kita meneliti peluang dan juga mempersiapkan penggiat industri seni untuk bersama-sama dalam pembukaan dan juga pengoperasian semula dari destinasi pelancongan dan juga sebagainya.

Pada masa yang sama, pelbagai inisiatif juga dilaksanakan bukan sahaja daripada sektor pelancongan sebab pelancongan pada hari itu Yang Berhormat tiada dalam dewan. Saya telah jawab secara lengkap. Lebih banyak juga perkara yang dalam kebudayaan akan dilaksanakan.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat.

Dato' Wira Othman bin Aziz: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Menteri, soalan saya adalah berkenaan dengan percubaan kerajaan membuka Langkawi sebagai pusat pelancongan ujian dan apakah sehingga kini setelah lebih kurang dua minggu, apakah pandangan kementerian berkaitan dengan percubaan ini dan apakah kelemahan-kelemahan yang kita tengok untuk dibaiki untuk dibuka di tempat-tempat yang lain? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, silakan.

Datuk Seri Dr. Santhara: Berdasarkan daripada maklum balas yang kita dapat, pembukaan Langkawi amat berjaya dan juga sebagainya. Kita dapati ia telah memberi nafas baharu dan satu modal perniagaan yang boleh kita laksanakan di tempat-tempat lain apabila kita mencapai 90 peratus vaksinasi. Termasuk juga taman-taman tema dan juga sebagainya.

Cabaran yang kita hadapi adalah apabila kita berkata mengenai pelancongan-SOP dan juga sebagainya. Ada kalanya kita sediakan SOP yang lengkap tetapi di mana pihak hotel kadang-kadang mempunyai kekangan kakitangan dan juga sebagainya untuk pastikan mereka pelancong ini mengikut SOP. Khususnya apabila melibatkan tempat-tempat yang terbuka dan juga sebagainya. Sebab itu kita mendapati bahawa SOP yang ketat dan juga apa yang kita pelajari daripada penerangan baru-baru ini maka kita cuba dapat elakkan.

Ini perkara yang kita akan bekerjasama dengan jawatankuasa PBT dan juga Kementerian Kesihatan Malaysia dan kita akan cuba lebih mempertingkatkan lagi SOP yang sedia ada. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soal jawab sesinya berakhir.

USUL

MENJUNJUNG KASIH TITAH SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Aturan Urusan Mesyuarat dibaca bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah:

Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan pada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, demikian bunyinya;

"Ampun Tuanku,

Patik, bersama Tuan Yang di-Pertua Dewan, dan seluruh Ahli-ahli Dewan Negara merafak sembah, menjunjung setinggi-tinggi kasih di atas limpah perkenan Ke Bawah Duli Tuanku berangkat mencemar Duli, Merasmikan Sidang Parlimen, Penggal Keempat, Majlis Parlimen Keempat Belas, pada 13 September 2021" **[6 Oktober 2021]**

Tuan Yang di-Pertua: Ahli Yang Berhormat, dipersilakan Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

*[Timbalan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

11.39 pg.

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Datuk Lim Ban Hong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Selamat pagi dan salam sejahtera.

Terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Titah Diraja dan menyentuh aspek-aspek berkaitan perindustrian, pelaburan dan perdagangan.

Saya dan kementerian amat mengalu-alukan dan prihatin terhadap semua pandangan dan cadangan yang telah dikemukakan untuk diintegrasikan dengan pelbagai inisiatif kerajaan bagi memulihkan ekonomi negara agar terus maju dan kekal mampan demi kesejahteraan rakyat.

Yang Berhormat Senator Datuk Dr. Zulkifli Mohamad Al-Bakri, Yang Berhormat Senator Tuan Suresh Singh a/l Rashpal Singh, Yang Berhormat Senator Dato' Juhani binti Abd Aziz bertanyakan tentang usaha-usaha bagi membina semula dan memperkukuhkan ekonomi Malaysia pasca COVID-19 dengan meningkatkan pelaburan langsung asing.

■1140

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Dewan, Malaysia merupakan antara destinasi pelaburan utama yang berjaya menarik pelabur-pelabur asing termasuk syarikat-syarikat gergasi antarabangsa. Kedudukan Malaysia yang strategik dan persekitaran perniagaan yang kondusif merupakan elemen penting menjadikan negara kompetitif dan berdaya saing.

Ini diiktiraf menerusi beberapa laporan seperti berikut:

- (i) kedudukan kedua di rantau Asia Tenggara daripada aspek jaringan perdagangan ataupun *trade connectivity* dengan izin terbitan *DHL Global Connectedness Index (GCI)* bagi tahun 2020;
- (ii) kedudukan kedua dalam kemudahan *Ease of Protecting Minority Investors*, dengan izin, dalam laporan *Global Innovation Index* tahun 2020 oleh organisasi Harta Intelek Dunia;
- (iii) kedudukan keempat *global offshoring destination* sebagai pusat pembuatan yang paling kompetitif antara 17 ekonomi dalam terbitan kos operasi pembuatan bagi tahun 2020 oleh KPMG, dan *The Manufacturing Institute*; dan
- (iv) kedudukan ke-25 daripada 64 buah ekonomi dalam terbitan *The World Competitiveness Yearbook* bagi tahun 2021 berbanding kedudukan ke-27 pada tahun 2020.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia terus merekodkan pencapaian pelaburan yang memberangsangkan dengan sejumlah RM107.5 bilion pelaburan dalam sektor perkilangan, perkhidmatan dan sektor utama bagi tahun tempoh Januari hingga Jun 2021. Pelaburan ini melibatkan 2,110 projek yang dijangka dapat menjana sebanyak 44,994 peluang pekerjaan. Pelaburan langsung asing yang diluluskan turut melonjak dengan ketara, sebanyak 214.9 peratus kepada RM62.5 bilion berbanding dengan tempoh yang sama tahun lalu.

Tuan Yang di-Pertua, bagi lapan bulan pertama tahun ini, iaitu dari Januari hingga Ogos 2021, jumlah pelaburan yang telah diluluskan dalam sektor perkilangan adalah sebanyak RM81.9 bilion, peningkatan sebanyak 32.7 peratus berbanding tempoh yang sama pada tahun 2020. Banyak syarikat multinasional dalam industri berteknologi tinggi dan berintensif modal mempamerkan keyakinan tinggi terhadap potensi Malaysia sebagai destinasi pelaburan di rantau ini.

Ini termasuk syarikat AT&S yang berpangkalan di Austria yang komited untuk melabur sebanyak RM8.5 bilion bagi pengeluaran *integrated circuit substrate*, SK Nexilis dari Republik Korea melabur sebanyak RM4.3 bilion, iaitu pengeluar kerajang tembaga yang merupakan antara komponen utama dalam bateri kenderaan elektrik, dan Risen Energy sebuah syarikat dari China, pengeluar produk solar berteknologi *bifacial*, yang akan melabur sebanyak RM42.2 bilion bagi tempoh 15 tahun.

Tuan Yang di-Pertua, dengan perkembangan yang positif ini, kerajaan terus komited dalam memastikan pelaksanaan dasar-dasar pelaburan dan perdagangan yang terbuka, telus, konsisten dan mesra perniagaan, sekali gus membuka ruang yang luas untuk para pelabur asing. Inisiatif-inisiatif terkini yang sedang giat dilaksanakan oleh MITI dan agensi bagi menarik pelabur-pelabur baharu adalah seperti berikut;

Pertama, memperkenalkan dasar pelaburan baharu yang berdasarkan aspirasi pelaburan nasional, *National Investment Aspiration* (NIA), dengan izin, yang menyasarkan pelaburan berkualiti tinggi, berintensifkan modal dan teknologi dengan berteraskan kepada elemen-elemen alam sekitar, sosial dan tadbir urus- *environmental, social and governance* (ESG), dengan izin. Pembaharuan kepada agenda pelaburan ini melibatkan lima- teras utama iaitu meningkatkan kompleksiti ekonomi, mewujudkan pekerjaan bernilai tinggi, memperluaskan rangkaian domestik, membangunkan kluster baharu dan sedia ada serta mempertingkatkan keterangkuman.

Kedua, usaha untuk meratifikasi Perjanjian Kerjasama Ekonomi Komprehensif Serantau (RCEP) dan juga Perjanjian Komprehensif dan Progresif bagi Perkongsian Trans-Pasifik (CPTPP) yang akan berupaya mempertingkatkan pelaburan daripada negara rakan dagang, selain daripada meluaskan pasaran eksport merangkumi hampir satu pertiga penduduk dunia bagi produk tempatan.

Ketiga, menganjurkan misi perdagangan dan pelaburan untuk menarik pelaburan masuk ke negara di mana MITI dan MIDA akan bertemu dengan syarikat-syarikat pelabur di dalam industri bernilai tambah dan berteknologi tinggi serta strategik bagi memantapkan ekosistem dan rangkaian industri di Malaysia.

Keempat, menawarkan pakej-pakej pengecualian cukai istimewa selama 10 tahun hingga 15 tahun bagi menggalakkan syarikat asing dari seluruh dunia memindah operasinya ke Malaysia atau membuat pelaburan baharu dalam sektor perkilangan dan perkhidmatan.

Kelima, menyasarkan syarikat-syarikat asing dalam senarai *The Fortune Global 500* serta *Global Unicorn* yang terlibat dalam sektor berteknologi tinggi yang boleh membantu sektor perkilangan Malaysia mencapai transformasi melalui inovasi.

Keenam, menubuhkan pejabat pelaburan digital- *Digital Investment Office* (DIO) yang berperanan penting untuk menarik pelaburan berkualiti berkaitan pendigitalan sejajar dengan MyDIGITAL untuk menjadikan Malaysia sebagai hab pelaburan digital serantau.

Satu lagi usaha kita ialah menganjurkan *webinar* dengan kolaborasi bersama dewan perniagaan, institusi kewangan, dewan-dewan perniagaan antarabangsa seperti *American Malaysian Chamber of Commerce* (AMCHAM), *Malaysian French Chamber of Commerce & Industry* (MFFCI), *EU-Malaysia Chamber of Commerce and Industry* (EUROCHAM), *Chinese Enterprises Chamber of Commerce in Malaysia* (CECCM), Deloitte, KPMG, HSBC, Standard Chartered dan UOB Bank.

Tuan Yang di-Pertua, satu lagi usaha kita menandatangani perjanjian persefahaman ataupun dikenali MoU dengan pelbagai pihak berkepentingan seperti Dewan Perdagangan dan Perniagaan Antarabangsa, institusi kewangan, agensi promosi pelaburan, syarikat multinasional dan pemaju tanah untuk menarik pelaburan berkualiti ke negara ini. Kita juga menganjurkan e-misi pelaburan khusus, *e-specific project mission*, dengan izin, yang menyasarkan pelaburan asing berpotensi ke negara kita. Selain itu, kita juga mempromosikan Malaysia, peluang-peluang perniagaan, pelaburan yang ada melalui media antarabangsa utama seperti *Bloomberg* dan *The Economist*.

Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha mempelbagaikan sumber pelaburan ke dalam negara, kerajaan juga turut merangka strategi pelaburan baharu dengan menyasarkan negara-negara asing yang berpotensi untuk melebarkan operasi mereka di Malaysia.

Negara-negara yang telah dikenal pasti ini dilihat mampu untuk menjadi rakan strategik baharu pada Malaysia berlandaskan kekuatan ekonomi dalam beberapa sektor tumpuan yang dimiliki oleh mereka.

Sebagai contoh, kerajaan telah menyasarkan rantau Amerika Selatan sebagai sumber pelaburan asing dan perdagangan baharu dengan mengambil kira ekosistem industri terpilih yang telah tertubuh di benua tersebut seperti industri berasaskan pertanian, pembuatan makanan, farmaseutikal dan peranti perubatan. Ini juga turut mengambil kira status dagangan dua hala yang telah terjalin dengan beberapa buah negara di rantau ini seperti Argentina dan Brazil serta peluang menembusi pasaran baharu ke negara-negara lain di Amerika Selatan.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) kekal komited untuk melaksanakan program dan inisiatif bagi menyegerakan pemulihan ekonomi negara yang terkesan dengan pandemik COVID-19.

Dasar pelaburan baharu berasaskan kepada NIA akan menetapkan hala tuju usaha-usaha untuk menarik lebih banyak pelaburan berkualiti, strategik dan berteknologi termaju selari dengan elemen-elemen ESG. MITI yakin hasil pelaburan langsung asing dan tempatan yang dijana akan menyumbang kepada kemakmuran dan kesejahteraan Keluarga Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, marilah kita bersama-sama beriltizam dan berganding bahu semoga kedudukan ekonomi negara akan bertambah cerdas, mampan, makmur demi mencapai aspirasi Wawasan Kemakmuran Bersama 2030.

Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

■1150

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Senator Datuk Lim Ban Hong daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

Seterusnya, saya mempersilakan Kementerian Pertahanan.

11.51 pg.

Timbalan Menteri Pertahanan [Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, boleh tak saya buka *mask*?

Timbalan Yang di-Pertua: Boleh, boleh.

Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz: Terima kasih banyak.

Timbalan Yang di-Pertua: Buka saja.

Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz: Sebab saya buat *bypass* tahun lepas. Jadi, lemas.

Timbalan Yang di-Pertua: Dibenarkan.

Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu bagi pihak seluruh warga Kementerian Pertahanan dan Angkatan Tentera Malaysia, saya menjunjung kasih pada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong atas penghargaan Baginda kepada pasukan keselamatan negara termasuk Angkatan Tentera Malaysia yang telah menumpahkan taat setia, jasa dan pengorbanan demi negara terutamanya di era COVID-19.

Penghargaan daripada baginda yang juga merupakan Pemerintah Tertinggi ATM semestinya menambahkan lagi semangat dan mengukuhkan tekad anggota-anggota ATM serta warga awam Kementerian Pertahanan untuk terus menyumbang khidmat bakti demi tanah air tercinta. Kementerian Pertahanan dan ATM menjunjung sepenuhnya Titah Baginda agar pasukan keselamatan serta pertahanan khususnya ATM sentiasa bersiap siaga dan terus meningkatkan keupayaan dalam memelihara keamanan serta kedaulatan negara.

Kepimpinan kanan kementerian iaitu Dato' Seri Hishammuddin Tun Hussein, selaku Menteri Kanan Pertahanan serta seluruh warga Kementerian Pertahanan dan ATM akan lakukan yang terbaik demi mempertahankan kedaulatan negara.

Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak warga Kementerian Pertahanan dan ATM, saya mengambil kesempatan ini merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada tiga Ahli Yang Berhormat Senator kerana mengambil berat isu-isu yang berkait rapat dengan Kementerian Pertahanan sewaktu membahaskan Titah Diraja di Dewan yang mulia ini iaitu Ahli-ahli Yang Berhormat Senator seperti berikut:

- (i) Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz;
- (ii) Yang Berhormat Senator Datuk Paul Igai; dan
- (iii) Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili

Isu pertama yang dibangkitkan ialah cadangan wujudkan kerjasama pertahanan maritim yang khusus dengan negara-negara jiran yang berkepentingan di Laut China Selatan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz telah mencadangkan diwujudkan kerjasama pertahanan maritim yang khusus dengan negara-negara jiran yang berkepentingan di Laut China Selatan. Yang Berhormat Senator ini juga mencadangkan supaya fokus diberikan kepada kerjasama rondaan keselamatan bersama di Laut China Selatan bagi menghalang pencerobohan kapal dari negara China.

Untuk maklumat Yang Berhormat Senator dan yang lain-lain, Kementerian Pertahanan mengambil perhatian serius terhadap isu Laut China Selatan. Dalam hal ini, Angkatan Tentera Malaysia bekerjasama rapat dengan agensi-agensi lain seperti Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia dalam melaksanakan rondaan di zon Maritim Malaysia bagi melindungi kepentingan dan menjaga kedaulatan negara.

ATM melalui TLDM dan TUDM sedang melaksanakan tiga operasi di Laut China Selatan iaitu pertama, Ops WIRA. Ini bagi pengawasan dan pemantauan keselamatan di perairan Beting Patinggi Ali, dan Beting Raja Jarum. Operasi ini melibatkan sebuah kapal TLDM yang ditugaskan secara berterusan selama 24 jam, tujuh hari seminggu di perairan tersebut dan turut dibantu oleh penugasan pesawat TUDM bagi rondaan maritim secara berkala.

Kedua, Ops Sinar Sakti bagi pengawasan dan pemantauan keselamatan di Gugusan Semarang Peninjau sejak tahun 1997 lagi. Operasi ini melibatkan sebuah kapal TLDM yang ditugaskan secara berterusan selama 24 jam, tujuh hari seminggu di perairan tersebut.

Ketiga, Ops Naga Timur bagi membantu Agensi Penguatkuasaan Maritim membanteras pencerobohan bot nelayan asing secara *in support* dan *opportunity basis*.

Isu keselamatan maritim di Laut China Selatan juga sentiasa diberikan pendekatan apabila berinteraksi dengan negara jiran dan negara berkepentingan secara dua hala dan pelbagai hala. Oleh sebab setiap negara pesisir di Laut China Selatan termasuklah negara kita Malaysia mempunyai kepentingan masing-masing di kawasan berkenaan.

ASEAN dilihat sebagai platform terbaik dalam membincangkan isu Laut China Selatan. Melalui ASEAN, isu berkaitan Laut China Selatan dibincangkan dan dirunding secara pelbagai hala bersama pihak-pihak yang berkepentingan. Dalam masa yang sama, ASEAN kini sedang menyediakan *Code of Conduct for the South China Sea* ataupun ringkasnya COC dengan negara China supaya penyelesaian dapat dicapai secara aman dan mengelakkan ketegangan.

Di samping itu, interaksi dengan lapan orang rakan dialog ASEAN iaitu Amerika Syarikat, Australia, China, India, Jepun, Korea Selatan, New Zealand dan Rusia dibuat melalui *ASEAN Defense Ministers' Meeting-Plus* iaitu satu buah platform yang inklusif ini membolehkan ASEAN berbincang dengan negara-negara berkenaan dalam menangani isu keselamatan di Laut China Selatan.

Isu yang kedua, kerjasama keselamatan tiga hala, Australia, *United Kingdom* dan Amerika Syarikat yang kita kenali sekarang iaitu dipanggil AUKUS. Tuan Yang di-Pertua, isu kerjasama keselamatan tiga hala, Australia, *United Kingdom*, Amerika iaitu AUKUS ini telah dibangkitkan dua Ahli Yang Berhormat Senator iaitu Yang Berhormat Senator Datuk Paul Igai dan Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili.

Yang Berhormat Senator Datuk Paul Igai bertanya, adakah Kementerian Pertahanan telah dimaklumkan mengenai spesifikasi kerjasama AUKUS yang melibatkan tiga buah negara ini serta adakah kesatuan negara ASEAN berkaitan pertahanan telah membincangkan perkara ini? Manakala Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili bertanyakan kesan *exercise* yang dilaksanakan oleh gabungan AUKUS terhadap keselamatan dan pertahanan di kawasan Laut China Selatan.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, saya telah pun memberi jawapan berhubung isu ini yang menyatakan pendirian semasa kerajaan ketika menjawab lisan daripada Yang Berhormat Senator Paul Igai pada 4 Oktober yang lalu.

Walau bagaimanapun, sebagai maklumat Ahli-ahli Yang Berhormat, sebagai perkembangan terbaru, Yang Berhormat Menteri Kanan Pertahanan iaitu Dato' Seri Hishammuddin Tun Hussein telah menerima kunjungan khas Australia di ketuai oleh *Vice Admiral* David Johnston pada 5 Oktober yang lalu bagi memberi penjelasan mengenai kerjasama keselamatan tiga hala AUKUS ini. Pihak Australia- ini yang dimaklumkan kepada kita lah ya, pihak Australia telah menjelaskan bahawa keputusan untuk menggunakan kapal selam berteknologi nuklear adalah merupakan *sovereign decision* bagi meningkatkan kapasiti pertahanan negara mereka.

AUKUS jelas, pihak Australia katanya tidak akan melibatkan pakatan ketenteraan tetapi ia lebih merupakan kerjasama antara negara-negara terlibat dalam perkongsian teknologi. Malah, kerjasama tersebut pihak Australia akan menerima pemindahan teknologi kapal selam berkuasa nuklear. Australia juga menjelaskan bahawa kapal selam yang dibangunkan dengan kerjasama Amerika Syarikat dan *United Kingdom* ini tidak akan melibatkan penggunaan sebarang senjata nuklear. Kapal selam ini hanya dijana melalui enjin berkuasa nuklear.

■1200

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, perolehan kapal selam atau mana-mana aset ketenteraan adalah merupakan keputusan kedaulatan yang diambil oleh negara masing-masing atau bahasa mudah "itu hak mereka" sebagai negara berdaulat.

Sungguhpun begitu, kapal perang ataupun kapal selam asing sama ada berkuasa nuklear atau konvensional mestilah mendapat kebenaran sebelum beroperasi atau memasuki perairan Malaysia atau berlabuh di mana-mana pelabuhan di Malaysia.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri melalui kenyataan media pada 18 September 2021 tahun ini, sebelum ini pun telah menegaskan pendirian Malaysia serta menyuarakan kegusaran terhadap kerjasama Ogos ini yang bakal memangkinakan perlumbaan persenjataan nuklear di rantau Indo-Pasifik.

Pada masa yang sama ia mungkin akan berpotensi memprovokasi kuasa-kuasa lain untuk melakukan tindakan yang tidak dapat dijangka. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri turut menekankan mengenai kepentingan setiap negara, menghormati dan mematuhi pendirian negara kita Malaysia.

Kerajaan Australia juga telah memaklumkan bahawa AUKUS tidak akan menjejaskan hubungan dengan negara-negara ASEAN dan negara rakan yang lain. Bahkan mengulangi komitmen mereka untuk memastikan rantau Asia Tenggara selamat dan aman bagi kepentingan semua.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, pada masa ini belum ada perbincangan khusus mengenai AUKUS yang diadakan di peringkat ASEAN. Isu yang terakhir iaitu isu yang ketiga, pencerobohan kapal China di perairan Sarawak khusus di Beting Patinggi Ali. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili, ada kah Yang Berhormat Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili di sini? Tidak apa ini untuk makluman untuk kita semualah.

Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili telah membangkitkan isu pencerobohan kapal China di perairan Sarawak khusus nya di Beting Patinggi Ali dan meminta penjelasan tentang tindakan yang diambil oleh Kementerian Pertahanan.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator dan semua, kerajaan sentiasa menjadikan kepentingan negara sebagai asas utama di dalam setiap tindakan yang diambil. Perkara ini dizahirkan dengan adanya operasi rondaan kapal-kapal TLDM di perairan maritim Sarawak dan Sabah bagi melindungi kedaulatan dan kepentingan maritim negara selain daripada operasi yang dilaksanakan oleh pesawat TUDM secara berkala.

Melalui rondaan-rondaan ini sekiranya aset asing dikesan mencero bohi perairan negara kita, antara tindakan yang kita ambil, sekiranya mereka mencero boh Kementerian Pertahanan akan memajukan laporan pencerobohan aset negara asing ini ke Kementerian Luar Negeri bagi tindakan bantahan diplomatik.

Malaysia sentiasa menekankan di peringkat antarabangsa supaya semua pihak menghormati dan mematuhi undang-undang antarabangsa termasuk UNCLOS 1982. Tuan Yang di-Pertua, sebelum saya mengakhiri penggulangan, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk sekali terima kasih kepada seluruh warga Kementerian Pertahanan dan anggota ATM yang semua tahu bertungkus-lumus membantu menjayakan usaha kerajaan menangani krisis COVID-19.

Tentera bukan sahaja di hutan mereka juga membantu dalam isu COVID-19, kita tengok sekatan jalan raya tentera juga bertugas kalau ada dengan tentera memang ini tugas pihak polis dalam sekatan jalan raya tetapi dengan adanya pihak tentera dengan bawa senapang ia menunjukkan seriusnya. Betapa kerajaan dalam sekatan jalan raya dalam isu pandemik COVID-19 yang tengah melanda negara kita pada hari ini.

Jadi ATM tidak kira masa, tenaga dan nyawa kita sentiasa menyumbangkan tenaga kepada dalam menangani isu pandemik COVID-19. *Insha-Allah, insha-Allah* dengan bersandarkan semangat tentera dan rakyat berpisah tiada. Kementerian Pertahanan dan ATM akan terus berkhidmat, berbakti serta berjuang mempertahankan keselamatan dan kedaulatan tanah air dari apa jua sebarang ancaman termasuklah COVID-19

Jadi marilah kita bersama-sama memanjatkan doa agar usaha kita peroleh kejayaan demi kemakmuran serta kesejahteraan Keluarga Malaysia dan tanah air. Dengan ini saya akhiri penggulangan saya Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz, Timbalan Menteri Pertahanan atas jawapan yang diberikan.

Seterusnya saya menjemput Kementerian Kewangan. Dipersilakan.

12.06 ptg.

Timbalan Menteri Kewangan II [Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatulallah wabarokatuh* dan salam sejahtera.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menzahirkan setinggi-tinggi ucapan penghargaan ke atas Titah Diraja semasa Majlis Istiadat Pembukaan parlimen, bagi Mesyuarat Pertama yang lalu.

Ucapan terima kasih juga kepada 14 Ahli Yang Berhormat Senator yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Usul Menjunjung Kasih atas Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di Dewan yang mulia ini, dan beberapa perkara berkaitan Kementerian Kewangan yang telah dibangkitkan, dan akan saya perelaskan.

Manakala cadangan dan pandangan-pandangan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian amatlah dihargai. Izinkan saya memberikan penerangan di atas beberapa perkara yang di bawah tanggungjawab Kementerian Kewangan berdasarkan isu-isu yang telah dibahaskan.

Yang Berhormat Senator Datuk Wira Koh Nai Kwong telah membangkitkan berkaitan cadangan had hutang *statutory* untuk dinaikkan kepada 65 peratus daripada KDNK ketika ini untuk memberi ruang fiskal tambahan agar negara mempunyai *flexibility* untuk proses pemulihan dan meminimumkan impak pandemik kepada ekonomi.

Sebagai sebuah kerajaan yang berhemat dalam menguruskan hutang, kerajaan sentiasa memastikan paras hutang sentiasa mematuhi had *statutory* yang ditetapkan. Cadangan untuk meningkatkan had hutang *statutory* kepada 65 peratus KDNK adalah dengan mengambil kira keperluan pinjaman untuk membiayai perbelanjaan pembangunan di bawah RMKe-12 serta pertambahan siling Kumpulan Wang COVID-19 kepada RM110 bilion.

Sebagai mana yang dinyatakan dalam kenyataan pra Bajet 2022, keutamaan kerajaan adalah untuk memastikan ekonomi negara kembali pulih daripada krisis pandemik COVID-19 dan semua sektor ekonomi dapat dibuka semula. Selaras dengan pakej bantuan yang telah diumumkan kerajaan bagi terus meningkatkan kapasiti kesihatan awam, memulihara kebajikan rakyat dan kelangsungan perniagaan.

Pelaksanaan Pelan Pemulihan Negara merupakan pendekatan menyeluruh untuk memastikan prospek pertumbuhan ekonomi negara kekal kukuh dalam jangka sederhana dan panjang. Kerajaan perlu memastikan perbelanjaan yang dibuat memberi impak berganda kepada ekonomi dan rakyat.

Jadi dengan pengukuhan dan pemulihan kembali ekonomi, hasil kerajaan juga akan kembali meningkat dan ini akan memberi ruang fiskal kepada kerajaan. Bagi mengurangkan impak pengurangan hasil dan keperluan-keperluannya tambahan dalam menangani impak pandemik COVID-19, kerajaan juga akan melaksanakan langkah rasionalisasi perbelanjaan dan mengenal pasti sumber hasil tambahan dalam ekosistem kerajaan.

Di samping itu, pelaksanaan langkah konsolidasi fiskal disertai kutipan hasil yang lebih baik pasca krisis dijangka akan dapat mengurangkan paras hutang dan beban bayaran khidmat hutang secara beransur-ansur demi memastikan kemapanan fiskal dalam jangka masa panjang.

Dalam tempoh jangka sederhana setelah ekonomi kembali pulih, kerajaan akan melaksanakan semula langkah konsolidasi dan inisiatif pengukuhan fiskal kerajaan termasuk meluaskan asas hasil, mengukuhkan pentadbiran dan pematuhan cukai dan meningkatkan kecekapan perbelanjaan serta penggubalan Akta Tanggungjawab Fiskal yang dijangka dapat mengukuhkan tadbir urus disiplin fiskal.

Untuk makluman Yang Berhormat sekalian, pelan dan strategik perbelanjaan akan diperincikan dalam pembentangan Belanjawan 2022 pada akhir Oktober ini.

■1210

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz menyeru kerajaan hari ini untuk mengkaji semula Pelaksanaan Percukaian GST.

Untuk makluman, kerajaan sedang mengkaji kesesuaian pelaksanaan semula GST ataupun model cukai kepenggunaan yang lain dengan mengambil kira semua aspek antaranya meliputi kesan ke atas ekonomi, kos sara hidup, kesan cukai ke atas harga barang serta keupayaan menangani kegiatan ekonomi gelap.

Namun, mengambil kira situasi ekonomi negara yang sedang dalam fasa pemulihan, pengenalan sebarang bentuk cukai baharu berisiko untuk merencatkan momentum pemulihan ekonomi yang sedang berlangsung. Untuk itu, masa yang sesuai bagi pengenalan sebarang bentuk cukai kepenggunaan perlu mengambil kira senario semasa bagi memastikan pengenalan cukai tidak membebankan rakyat dan selari dengan pembangunan ekonomi negara di samping memberi ruang bagi persiapan dan persediaan yang rapi di kedua-dua pihak kerajaan dan pembayar cukai.

Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz juga membangkitkan perkara berkenaan pemantauan, pengendalian permohonan moratorium.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, kerajaan melalui Bank Negara Malaysia sentiasa memantau pelaksanaan Program Bayaran Balik Pinjaman termasuklah permohonan moratorium. Pemantauan ini bertujuan memastikan bank-bank pertamanya memudahkan proses permohonan oleh peminjam dengan menyediakan pelbagai saluran bagi memudahkan permohonan sama ada melalui secara dalam talian *online e-form*, pusat panggilan ataupun cawangan terdekat.

Bagi Program PEMULIH, bank-bank hendaklah memberi kelulusan secara automatik kepada peminjam yang layak tanpa perlu mengemukakan bukti kelayakan atau dokumen sokongan. Daripada 1 Jun hingga 10 September 2021, kadar kelulusan permohonan adalah tinggi pada paras 99 peratus. Bank-bank juga dikehendaki memproses permohonan daripada individu dalam tempoh lima hari dan daripada PKS dalam tempoh 14 hari.

Berdasarkan pemantauan Bank Negara Malaysia, bank-bank secara umumnya berjaya memproses permohonan dalam tempoh tersebut. Bank-bank tidak dibenarkan mengenakan cas pembayaran lewat atau menaikkan kadar pinjaman sekiranya peminjam mengalami kesulitan untuk membuat permohonan bagi bantuan pinjaman akibat Perintah Kawalan Pergerakan.

Bank-bank juga tidak dibenarkan pengkompaunan faedah ataupun mengenakan faedah penalti semasa tempoh moratorium berjalan. Bagi peminjam yang menghadapi kesukaran semasa berurusan dengan pihak bank atau permohonan bantuan bayaran balik pinjaman ditolak, mereka boleh menghubungi dengan Bank Negara Malaysia secara terus melalui BNM TELELINK atau BNM.gov.my.RASurvey.

Sekiranya peminjam tidak layak menerima bantuan bayaran balik di bawah PEMULIH ataupun bantuan lain yang disediakan oleh pihak bank sendiri, mereka hendaklah merujuk kes peminjam kepada AKPK untuk Program Pengurusan Hutang yang dikelola oleh AKPK.

Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz juga menyeru Bank Negara Malaysia untuk meluluskan lebih banyak Lesen Industri Kewangan bagi persaingan yang lebih positif.

Datuk Wira Koh Nai Kwong: Saya minta penjelasan sedikit. Sebenarnya saya yang buat perbahasan menyatakan perkara menangani moratorium ya dan juga lesen-lesen. Lebih lesen dibagikan kepada organisasi atau koperasi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Seri Mohamad Ali bin Mohamad]: Teruskan.
Datuk Wira Koh Nai Kwong: Senator Datuk Wira Koh Nai Kwong.

Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa: Oh ya Senator Datuk Wira Koh Nai Kwong terima kasih. Begitu juga Datuk Wira Koh Nai Kwong, minta maaf ya. Jadi, Yang Berhormat Senator, pada masa ini terdapat lebih daripada 50 buah institusi cawangan domestik dan asing yang dilesenkan di bawah Akta Perkhidmatan Kewangan 2013 dan Akta Perkhidmatan Kewangan Islam 2013 bagi menjalankan perniagaan perbankan termasuklah perbankan Islam dan perbankan pelaburan.

Institusi-institusi ini memainkan peranan penting dalam memastikan sistem pengantaraan kewangan Malaysia kekal efektif dan berdaya saing. Di samping itu, terdapat juga institusi-institusi kewangan pembangunan lain yang ditubuhkan oleh pihak kerajaan dan dikawal selia di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002 yang mempunyai mandat tertentu bagi menyokong usaha meningkatkan taraf sosioekonomi Malaysia.

Bagi melengkapkan perbankan sedia ada, pihak Bank Negara Malaysia telah mengeluarkan dokumen Dasar Rangka Kerja Pelesenan Bank Digital bagi 31 Disember 2020 bagi membolehkan kemasukan bank-bank digital. Sebanyak 29 permohonan untuk mendapatkan lesen perbankan digital dan lesen perbankan digital Islam telah diterima oleh pihak BNM sepanjang enam bulan tempoh permohonan yang berakhir pada 30 Jun 2021.

Permohonan yang berjaya akan dimaklumkan pada suku pertama tahun 2022 di mana tidak lebih daripada lima buah lesen akan dikeluarkan oleh BNM.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Tuan Balasubramaniam a/ Nachiappan dan Yang Berhormat Senator Dato' Juhanis binti Abd Aziz telah membangkitkan berkaitan isu berkenaan Bantuan Khas COVID-19 (BKC).

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat sekalian di Dewan yang mulia ini, BKC merupakan bantuan tunai langsung kepada kumpulan pendapatan B40 dan M40 yang disediakan oleh kerajaan bagi meringankan kos sara hidup dan beban rakyat akibat pandemik COVID-19 sehingga akhir tahun 2021. Secara keseluruhan pemberian BKC ini dijangka memanfaatkan 10 juta isi rumah dan individu warga emas serta bujang dengan peruntukan sebanyak RM4.6 bilion.

Bayaran BKC Fasa 1 melibatkan peruntukan sebanyak RM3.1 bilion telah pun dibuat pada 6 September 2021. Hampir 97 peratus atau 9.7 juta orang penerima telah menerima bayaran ini secara terus ke akaun bank masing-masing dan secara tunai di cawangan BSN. Baki penerima yang masih belum menerima BKC Fasa 1 boleh membuat penunaian di cawangan BSN seluruh negara sehingga 31 Disember 2021.

Bayaran Fasa 2 dan Fasa 3 pula akan dibuat pada November dan Disember 2021 dengan peruntukan sebanyak RM1.5 bilion. Bagi memastikan tiada golongan yang terkecuali daripada menerima BKC, kelayakan inisiatif ini telah dimuktamadkan berdasarkan data sedia ada penerima Bantuan Prihatin Rakyat (BPR) dan data terkini percukaian.

Penerima BKC dibahagiakan kepada tiga kategori penerima iaitu miskin tegar, B40 dan M40. Kategori miskin tegar adalah berdasarkan data perkhidmatan BPR yang diperoleh daripada senarai pendaftaran automatik e-Kasih dan bantuan JKM. Bagi kategori B40 pula merupakan penerima BPR selain daripada yang dikategorikan sebagai penerima miskin tegar dan data penerima M40 pula adalah berdasarkan data percukaian terkini melalui taksiran tahunan yang dibuat oleh individu.

Tiada permohonan baharu dibuka bagi bantuan ini memandangkan data sedia ada adalah yang terkini selain mengambil kira bantuan ini juga perlu disegerakan untuk kesejahteraan rakyat. Keputusan ini juga mengambil kira tempoh masa pembangunan sistem, permohonan serta proses verifikasi kelayakan yang lama dan akan melambatkan proses penyaluran bantuan kepada rakyat yang sangat terkesan akibat pandemik COVID-19 ketika ini. Untuk makluman Yang Berhormat, pembayaran BKC dibuat terus ke akaun bank masing-masing yang telah didaftarkan dalam sistem Bantuan Prihatin Rakyat (BPR) dan percukaian.

Kerajaan sentiasa berusaha untuk memastikan bantuan sampai kepada mereka yang layak dan memerlukan. Ke arah ini kerajaan telah;

Pertama, melonggarkan syarat kelayakan bantuan. Jika sebelum ini Bantuan Sara Hidup (BSH) untuk golongan B40 hanya dibayar kepada isi rumah dengan pendapatan bulanan di bawah RM4,000 dalam Belanjawan 2021, ia diperluaskan kepada RM5,000 sebulan. Sebelum ini BSH hanya diberikan kepada golongan bujang berumur 40 tahun dan ke atas tetapi Bantuan Prihatin Rakyat (BPR) merangkumi golongan bujang 21 tahun ke atas.

■1220

Kedua, memudahkan proses permohonan. Permohonan untuk bantuan seperti BPR dan juga Geran Khas Prihatin (GKP) boleh dibuat secara dalam talian dan juga keperluan sokongan adalah minima. Permohonan juga dapat dibuat secara fizikal di cawangan LHDN serta di UTC.

Ketiga, membuka ruang untuk rayuan. Sebagai contoh pada 18 September 2021, kerajaan telah meluluskan rayuan BPR bagi 200 ribu orang penerima tambahan. Melalui usaha ini ia menampakkan hasil dengan peningkatan bilangan penerima. Bagi golongan PKS mikro sebanyak 600 ribu diluluskan untuk bayaran GKP pada bulan Mei 2020 tetapi ia telah meningkat kepada lebih satu juta PKS mikro untuk GKP yang akan dibayarkan pada bulan September 2021 dan November 2021.

Bagi bantuan untuk golongan B40, BSH hanya memanfaatkan empat juta orang penerima dalam tahun 2020 tetapi melalui perluasan kelayakan pembukaan permohonan dan rayuan BPR dalam tahun 2021 akan dibayar kepada 8.5 juta- penerima B40.

Dalam Belanjawan 2020, kerajaan hanya memperuntukkan RM5 bilion bagi bantuan tunai melalui BSH namun bagi tahun 2021, kerajaan bukan sahaja meningkatkan bilangan penerima tetapi juga memperuntukkan jumlah yang jauh lebih besar dengan RM17.1 bilion yang merangkumi pemberian pelbagai bentuk bantuan tunai langsung seperti Bantuan Prihatin Nasional 2.0 (BPN 2.0), Bantuan Prihatin Rakyat (BPR), Bantuan Khas COVID-19 (BKC) dan Bantuan Kehilangan Pendapatan (BKP).

Semua usaha ini jelas menunjukkan bahawa kerajaan sentiasa komited memastikan semua bantuan kerajaan adalah berkesan dan mendapati kumpulan sasaran yang ditetapkan terutamanya golongan terjejas akibat COVID-19.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Puan Rita Sarimah a/k Patrick Insol telah memaklumkan berkaitan penyaluran peruntukan kepada negeri Sabah dan Sarawak perlulah mencukupi khususnya dalam pengagihan bajet pembangunan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, kerajaan tidak berhasrat untuk meminggirkan mana-mana negeri dalam meningkatkan pembangunan sosioekonomi dan mencapai Wawasan Kemakmuran Bersama.

Kerajaan juga di bawah Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12) seperti yang di umum baru-baru ini akan memanfaatkan sepenuhnya potensi ekonomi wilayah, membangunkan bandar yang mampan dan mentransformasikan kawasan luar bandar untuk merapatkan jurang pembangunan. Enam buah negeri yang kurang membangun iaitu Kedah, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak dan Terengganu akan terus diberi keutamaan dalam agihan peruntukan pembangunan.

Oleh yang demikian, negeri Sabah dan Sarawak akan terus menjadi tumpuan kerajaan bagi membangunkan kedua-dua negeri ini. Untuk rekod Sabah dan Sarawak merupakan antara penerima terbesar peruntukan pembangunan Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2021 iaitu sebanyak RM4.66 bilion bagi Sabah dan RM4.47 bilion bagi Sarawak. Selain itu, Sabah dan Sarawak juga penerima tertinggi geran Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2020 iaitu sebanyak RM1.1 bilion bagi Sabah dan RM1.2 bilion bagi Sarawak. Oleh yang demikian, keutamaan dalam pengagihan peruntukan akan terus diberikan dalam Belanjawan tahunan yang akan datang kepada kedua-dua negeri ini.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan meminta agar Kementerian memantau status penyaluran peruntukan Belanjawan tahunan secara komprehensif dan konsisten.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, seperti mana yang telah diumumkan dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas baru-baru ini, kerajaan komited dalam memastikan pembangunan seimbang dilaksanakan merentasi wilayah dan negeri di seluruh negara dengan keutamaan untuk enam buah negeri termasuk Sabah dan Sarawak.

Oleh yang demikian, aspek perancangan, pelaksanaan, pemantauan dan penilaian adalah amat penting bagi memastikan matlamat untuk mencapai pembangunan seimbang dapat dicapai oleh kerajaan. Mengenai saranan Yang Berhormat agar diwujudkan mekanisme pemantauan secara komprehensif dan konsisten, dimaklumkan bahawa arahan nombor satu 2020 mengenai mekanisme penyelarasan pelaksanaan pembangunan negara telah dikeluarkan oleh Jabatan Perdana Menteri bertujuan untuk menjelaskan dan menambah baik mekanisme penyelarasan perancangan, pelaksanaan dan penilaian program projek di bawah rancangan Malaysia lima tahun serta inisiatif-inisiatif semasa kerajaan di peringkat persekutuan, negeri dan daerah.

Mekanisme penyelarasan ini juga bermatlamat menyokong dan merealisasikan dasar Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 (WKB 2030) yang membawa maksud pertumbuhan yang lebih saksama memberikan nilai yang lebih tinggi kepada ekonomi dan menjadikan Malaysia sebuah negara yang kompetitif, berintegriti dan bermaruah.

Mekanisme penyelarasan pelaksanaan melalui arahan nombor satu ini dibuat melalui majlis dan jawatankuasa yang ditubuhkan di peringkat persekutuan, negeri serta di peringkat wilayah, daerah dan bahagian. Melalui platform yang diwujudkan ini, kerajaan akan dapat memantau antaranya mengenai prestasi pelaksanaan projek-projek pembangunan, prestasi perbelanjaan serta isu dan masalah yang timbul berkaitan pelaksanaan projek-projek kerajaan.

Seterusnya merupakan perkara berkaitan Belanjawan 2022 yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Ustaz Haji Ahmad bin Yahaya. Sebagai makluman, Belanjawan 2022 yang akan dibentangkan pada 29 Oktober 2021- nanti pastinya akan diujarkannya kepada keutamaan Dasar Rancangan Malaysia Kedua Belas, dan Wawasan Kemakmuran Bersama 2030 dengan mengambil kira pembangunan sosioekonomi yang inklusif, seimbang dan bermakna dalam segenap aspek ke arah sebuah negara yang lebih makmur menjelang 2030. Pastinya jurang sosioekonomi di antara wilayah, aspek pembangunan dan penambahbaikan infrastruktur bagi kawasan luar bandar yang merupakan antara aspek penting yang diberikan tumpuan bagi bajet yang akan datang.

Yang Berhormat Senator Ustaz Haji Ahmad bin Yahaya juga ada bertanya, adakah kementerian mempunyai peruntukan khas kepada institusi pendidikan Islam yang terjejas akibat pandemik dan untuk membantu institusi tersebut.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, antara fokus Belanjawan yang sentiasa diberi perhatian dalam Bajet Tahunan Negara untuk mengimarahkan syiar Islam.

Sejak 2019 Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) telah menerima peruntukan khas bagi tujuan menaik taraf dan penyelenggaraan terhadap institusi-institusi pendidikan Islam di bawah penyelarasan Lembaga Penasihat dan Penyelarasan Pendidikan Agama Islam (LEPAI) yang berdaftar dengan pemegang taruh di peringkat pihak berkuasa agama negeri-negeri dan melibatkan 3,450 buah sekolah agama negeri, sekolah agama swasta, sekolah agama rakyat, sekolah agama persendirian, institusi tahfiz dan institusi pondok.

Peruntukan berkenaan adalah menyeluruh dan melibatkan pembaikan prasarana dan infrastruktur institusi dan tidaklah dikhususkan hanya kepada yang terjejas akibat pandemik COVID-19 dan Perintah Kawalan Pergerakan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan juga membangkitkan isu kelewatan yang menyebabkan masih banyak permohonan yang masih belum dikreditkan.

Bagi menjawab soalan tersebut suka saya maklumkan kepada Yang Berhormat Senator amaun pengeluaran i-Citra yang diluluskan dibayar secara berkala iaitu sehingga lima kali bayaran bulan sebanyak RM1,000 sebulan tertakluk kepada baki simpanan di dalam Akaun 2 dan Akaun 1 Ahli. Pembayaran bagi bulan pertama telah dibuat melalui 2 Ogos 2021.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator juga, sepanjang tempoh permohonan i-Citra yang telah dibuka pada 12 Julai 2021 sehingga 30 September 2021 sebanyak 5.7 juta permohonan telah diluluskan yang melibatkan amaun pengeluaran berjumlah RM21.45 bilion dan setakat 5 Oktober 2021 jumlah bayaran yang telah dikreditkan daripada ahli ialah RM11.46 bilion iaitu 54 peratus daripada jumlah pengeluaran diluluskan.

Tuan Yang di-Pertua, saya minta izin kalau boleh saya menghormati masa, saya habiskan dan mungkin ada yang..

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, kalau ada lagi untuk dibuat jawapan saya benarkan kerana saya hendak jawapan itu dapat diberikan. Dipersilakan.

Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa: Okay, terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Yang Berhormat Senator Tuan Robert Lau dan Yang Berhormat Senator Datuk Mohan a/l Thangarasu telah bertanya berkaitan pemilikan 51 peratus ekuiti bumiputera dalam *freight forwarding companies*.

■1230

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, berdasarkan kedudukan terkini terdapat 310 atau 18.6 peratus syarikat yang masih belum memenuhi syarat bumiputera daripada jumlah keseluruhan syarikat ejen penghantaran kastam yang sebanyak 1,683 buah syarikat. Walau bagaimanapun, Kementerian Kewangan telah pun memberikan pelanjutan tempoh pengecualian sehingga 31 Disember 2022 bagi membolehkan TERAJU meneliti penglibatan bumiputera dalam industri logistik dengan lebih lanjut.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Puan Hajah Nuridah binti Mohd Salleh dan Yang Berhormat Senator Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin telah membangkitkan juga perkara berkaitan cabutan judi. Sebagai makluman, Malaysia merupakan negara yang terdiri daripada pelbagai bangsa dan agama. Aktiviti perjudian ini hanyalah dibenarkan kepada masyarakat bukan Islam dan kerajaan telah melesenkan aktiviti ini bagi tujuan kawalan dan pemantauan berdasarkan syarat dan sekatan yang telah ditetapkan oleh kerajaan.

Walau bagaimanapun, kerajaan mengambil maklum dan akan meneliti cadangan yang dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat Senator. Sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat Senator sekalian yang telah mengambil bahagian...

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Dengan izin, boleh minta penjelasan sedikit?

Timbalan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Tentang perjudian *Toto*, *Magnum* dan *Damacai* berapa *draw* seminggu dibenarkan? Atau dalam sebulan berapa dibenarkan sekarang? Terima kasih.

Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa: Terima kasih Ahli Yang Berhormat Senator. Siling dia setiap tahun sebanyak 22 tetapi memandangkan dalam tahun ini cabutan yang telah dibuat sepanjang permulaan tahun sehingga sekarang sebanyak lapan cabutan.

Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya membangkitkan perkara ini semalam dengan tegas. Sekali lagi saya ulangi kenapa kita mengambil langkah terbelakang, isunya bukan isu *non-Muslim*.

Kita tidak menghalang kepada apa yang *non-Muslim* hendak lakukan tetapi sebagai sebuah negara yang berteraskan kepada Islam sebagai Agama Persekutuan, kenapa perlu bertambah daripada lapan kepada nombor yang baharu. Mengapa kita tidak ada teknik ataupun strategi yang lain untuk mendapatkan pendapatan kepada kerajaan. Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa: Kita ambil maklumlah dengan cadangan Yang Berhormat Senator. Sebenarnya lapan ini agak rendah, yang sebelumnya pun musim kerajaan sebelum ini dia memberi cabutan sehingga sembilan. Akan tetapi, siling sebanyak 22 ini memang perkara yang telah dipersetujukan daripada dahulu lagi. Walau bagaimanapun, terima kasih atas cadangan Yang Berhormat Senator. Kita akan mengambil maklum dan akan membuat keputusan kemudian.

Akhir kalam, kerajaan juga akan mengambil secara positif semua cadangan Yang Berhormat Senator yang kemukakan. Justeru, marilah kita bersama-sama berganding bahu bagi meneruskan agenda kestabilan dan pengukuhan ekonomi negara sebagai sebuah keluarga yang dikenali sebagai Keluarga Malaysia.

Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. *Wabillahaufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullah.*

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa, Timbalan Menteri Kewangan II atas jawapan-jawapan yang telah diberikan.

Seterusnya saya mempersilakan Yang Berhormat kepada Kementerian Kerja Raya. Silakan.

12.34 tgh.

Timbalan Menteri Kerja Raya [Datuk Arthur Joseph Kurup]: Salam sejahtera dan salam hormat, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Terlebih dahulu saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat Senator yang telah mengambil bahagian dalam sesi perbahasan ke atas Titah Diraja yang menyentuh isu-isu di bawah bidang kuasa Kementerian Kerja Raya sepanjang minggu perbahasan baru-baru ini.

Terima kasih atas keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat Senator mengenai isu-isu yang telah dibangkitkan. Saya akan menggunakan kesempatan ini dengan sebaik yang mungkin bagi memberikan jawapan bagi setiap persoalan dan cadangan-cadangan Ahli Yang Berhormat Senator tersebut.

Yang Berhormat Senator Datuk John Ambrose telah membangkitkan tentang isu banjir dan juga tanah runtuh di Penampang. Antara penyebab banjir tersebut disebabkan pembinaan Lebuhraya Pan Borneo.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator, kementerian ini melaksanakan kerja-kerja penyenggaraan perparitan dan pementungan di jalan persekutuan melalui syarikat konsesi yang dilantik. Kementerian ini telah melaksanakan penyelenggaraan perparitan secara rutin dan berkala yang merangkumi skop kerja pembersihan pementungan, parit sisi jalan dan membaiki pulih parit yang rosak.

Peruntukan yang disalurkan untuk melaksanakan kerja-kerja ini dianggarkan berjumlah RM11 juta setahun. Pada tahun 2021, dianggarkan sejumlah RM15 juta telah diperuntukkan untuk membaiki kecil perparitan dan pementungan. Bagi penyenggaraan perparitan dan pementungan di jalan negeri pula, itu adalah di bawah tanggungjawab Kerajaan Negeri Sabah.

Bagi pengurusan penyenggaraan cerun di jalan persekutuan dan aset di bawah tanggungjawab kementerian ini, Jabatan Kerja Raya selaku agensi pelaksana telah melaksanakan kerja-kerja penilaian dan pemetaan tahap bahaya dan risiko cerun di sepanjang Jalan Persekutuan dengan penggunaan teknologi yang terkini.

Pembangunan Sistem Amaran Awal dan Masa Nyata (EWS) agar tanda awal cerun runtuh dapat diketahui dan disebarkan untuk keselamatan penghuni atau pengguna yang berada di lokasi berkenaan. JKR turut melaksanakan program pendidikan dan kesedaran awam atau *public awareness education* bagi meningkatkan kesedaran awam terhadap risiko cerun runtuh.

Selain itu, Jabatan Kerja Raya sedang membangunkan Prosedur Operasi Piawai (SOP) Pengurusan Cerun bagi memastikan pengurusan cerun di jalan persekutuan dilaksanakan dengan teratur. Turut dibangunkan di bawah SOP ini ialah prosedur pemeriksaan penyenggaraan rutin cerun yang akan diguna pakai bagi memastikan cerun-cerun jalan persekutuan diperiksa dan disenggarakan dengan baik.

Jabatan Kerja Raya juga telah melaksanakan kerja-kerja pencegahan ataupun *preventive* bagi memperkukuhkan yang berisiko tinggi yang telah dikenal pasti untuk mengelak berlakunya kejadian tanah runtuh di beberapa buah lokasi jalan persekutuan utama.

Cawangan Kejuruteraan Cerun JKR akan sentiasa membuat penambahbaikan berterusan dalam pemantauan agar cerun yang selamat menyelamatkan nyawa. Tindakan segera telah diambil oleh JKR Sabah dan juga syarikat konsesi penyenggaraan jalan persekutuan dengan membersihkan sisa-sisa tanah runtuh yang merintang lalu lintas awam supaya jalan yang terlibat dapat digunakan dengan selamat.

Manakala bagi membaiki jangka panjang ataupun membaiki kekal, JKR Sabah sedang melaksanakan kajian yang terperinci dan menyeluruh iaitu kerja-kerja *survey* dan *soil investigation* di lokasi runtuhan yang telah dikenal pasti. Terdapat enam buah lokasi runtuhan dengan anggaran kos awalan sebanyak RM10.5 juta.

Hasil daripada kajian tersebut, pihak perunding akan menyediakan kertas cadangan ataupun *conceptual design* membaiki cerun berserta anggaran kos membaiki. Berdasarkan hasil kajian daripada pihak perunding, Kementerian Kerja Raya akan mengemukakan permohonan peruntukan tambahan bagi membaiki cerun secara kekal bagi lokasi-lokasi yang terlibat kepada Kementerian Kewangan. Pelaksanaan kerja-kerja membaiki kekal ini adalah tertakluk kepada kelulusan peruntukan oleh Kementerian Kewangan.

Pada tahun 2021, kementerian ini telah memperuntukkan sejumlah RM10.8 juta di bawah program penyenggaraan cerun di jalan persekutuan Sabah bagi kerja-kerja pembaikan cerun di tiga buah lokasi yang telah diluluskan iaitu kilometer 34.3 dan kilometer 45.7 di Jalan Kota Kinabalu ke Keningau ke Tenom dan kilometer 16.71 di Jalan Penampang ke Lok Kawi.

■1240

Kementerian ini bersama-sama pihak Jabatan Kerja Raya sentiasa komited dalam memastikan semua jalan persekutuan serta aset di bawah tanggungjawab kementerian ini sentiasa dalam keadaan yang selamat dan selesa bagi melaksanakan kerja-kerja penyelenggaraan sepanjang tahun berdasarkan peruntukkan yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan. Berkenaan punca banjir yang dikatakan akibat oleh pembinaan Lebuhraya Pan Borneo.

Untuk makluman...

Datuk John Ambrose: Yang Berhormat Menteri, mohon mencelah sekejap. Yang tadi Yang Berhormat Menteri punya perenggan di jalan Tenom pergi Keningau sama Lok Kawi. Akan tetapi yang jalan Moyog ke Tambunan yang selalu tanah runtuh. Tahun ini pun Perdana Menteri pergi sana baru-baru ini. Yang Berhormat tidak *mention* fasal jalan raya itu sedangkan Perdana Menteri pergi dan selalu tanah runtuh di sana. Adakah kementerian *do the environment impact study*? Itu sahaja.

Datuk Arthur Joseph Kurup: Terima kasih Yang Berhormat Senator. Berkaitan dengan hujan dan juga masalah tanah runtuh di kawasan yang telah disebutkan oleh Yang Berhormat Senator tadi.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berdasarkan kajian dan laporan daripada JKR Sabah, antara punca insiden banjir yang berlaku di Penampang merupakan taburan hujan yang luar biasa sehingga lima kali- ganda daripada taburan hujan purata yang telah menyebabkan sungai Moyog di Penampang tidak mampu untuk menampung kapasiti hujan yang luar biasa.

Sistem perparitan yang kurang sempurna di kawasan-kawasan yang terlibat juga merupakan *flood-prone area*. Berkaitan pula dengan isu pembinaan lebuh raya yang kononnya telah mengakibatkan banjir di kawasan tersebut. Sebenarnya reka bentuk jalan itu telah pun mengambil kira sistem perparitan dan saliran serta kadar taburan hujan ataupun *right of way* untuk Jalan Persekutuan. Manakala bagi sistem saliran di kawasan koridor Jalan Persekutuan, sebenarnya itu adalah di bawah bidang kuasa Jabatan Pengairan dan Saliran ataupun JPS serta pihak berkuasa tempatan. Bermakna bahawa...

Datuk Donald Peter Mojuntin: Tuan Yang di-Pertua, boleh mencelah sedikit?

Timbalan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Donald Peter Mojuntin: Terima kasih Timbalan Menteri. Tentang pembinaan Pan Borneo itu dan akibat banjir di Penampang. Saya sendiri tinggal di Penampang. Sama juga dengan Yang Berhormat Datuk John Ambrose. Saya tahu ada rancangan, apabila kita merancang jalan raya yang besar, ada rancangan perparitan yang sewajarnya.

Akan tetapi persoalan sekarang ini adalah semasa pembinaan jalan tersebut, adakah kerajaan mengambil kira bahawa- ya sudah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan *flood-prone area*. Saya menyatakan ini kerana satu dari kawasan di Penampang bernama Kelopis selalu dilanda banjir. Kalau di Penampang lima kali banjir, di sana 23 kali dalam masa satu tahun.

Jadi, persoalan saya, saya sendiri telah melawat tapak tersebut. Saya nampak ada parit-parit yang dilaksanakan semasa pembinaan jalan raya ini. Parit nya *U-turn* sahaja. Tiada sasarannya.

Jadi inilah yang saya rasa Yang Berhormat Senator Datuk John maksudkan tadi. Sebanyak 23 kali dalam satu tahun, Tuan Yang di-Pertua. Satu bulan dekat dua kali. Jadi, tolonglah kementerian lihat secara terperinci masalah di sungai itu. Kesian penduduk. Kita tidak mahu insiden di mana nyawa diragut. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Arthur Joseph Kurup: Terima kasih atas keprihatinan Yang Berhormat Senator. Sebenarnya kementerian ini juga prihatin dan tidak ingin melihat mangsa khususnya penduduk di kawasan Penampang sentiasa dilanda oleh masalah banjir.

Jadi seperti mana yang saya katakan tadi, reka bentuk jalan telah mengambil kira sistem perparitan sepanjang jajaran Lebuhraya Pan Borneo khususnya di kawasan Penampang. Akan tetapi akibat daripada taburan hujan yang luar biasa, lima kali- ganda ini, tidak dapat dijangka pada waktu itu masalah begini besar boleh berlaku.

Akan tetapi pada masa yang sama, semakan di pihak kementerian telah mendapati bahawa kawasan yang terkesan dengan banjir itu merupakan Kampung Kelopis, dan Kampung 'Duhanson' yang Yang Berhormat Senator sebutkan tadi yang juga merupakan *flood-prone area* dan kementerian akan sentiasa mengambil langkah yang berjaga-jaga untuk mengurangkan risiko banjir di kawasan tersebut.

Jadi bagi mengelakkan kejadian banjir yang lebih teruk, selepas sahaja insiden itu berlaku beberapa minggu yang lalu, kontraktor yang terlibat telah diarahkan supaya membersihkan parit dan juga paip pembetung di kedua-dua kampung tersebut.

Pada masa yang sama kerja-kerja pembinaan *open channel* turut dilaksanakan bagi memastikan aliran air yang lebih lancar memandangkan paip pembetung yang sedia ada tidak dapat menampung kapasiti hujan yang luar biasa pada waktu itu.

Untuk makluman kedua-dua Yang Berhormat Senator yang juga kebetulan dari kawasan Penampang juga, bagi Kampung Sugut dan Kampung Maang, kedua-dua kampung ini berada di luar jajaran Lebuhraya Pan Borneo Sabah.

Maka, kita telah arahkan pihak kontraktor ataupun minta bantu untuk melaksanakan tanggungjawab sosial korporat ataupun CSR untuk membantu penduduk kampung membersihkan kawasan yang terjejas daripada insiden banjir tersebut sebab kementerian ini tidak ada kuasa untuk mengarahkan skop jalan kerja untuk dilaksanakan di luar daripada *jurisdiction* Jalan Persekutuan.

Saya beralih kepada isu yang kedua yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Ir. Md. Nasir bin Hashim yang membangkitkan tentang kontraktor-kontraktor Kelas G2 hingga G6 yang terkesan akibat pandemik COVID-19.

Untuk makluman Yang Berhormat, berdasarkan statistik CIDB sejak tahun 2019 sehingga Ogos 2021, sejumlah 33,890 projek bernilai RM41.9 bilion telah dianugerahkan kepada 10,596 orang kontraktor, daripada G2 hingga ke G6.

Sehingga Ogos tahun 2021, sejumlah 4,942 projek bernilai RM9.9 bilion telah dianugerahkan kepada 2,146 orang kontraktor daripada G2 hingga ke G6. Bagi tahun 2020, sejumlah 4,564 projek bernilai RM12.2 bilion telah dianugerahkan kepada 2,293 orang kontraktor. Manakala bagi tahun 2019, sejumlah 4,394 projek yang bernilai RM19.5 bilion telah dianugerahkan kepada 1,743 orang kontraktor. Pihak kementerian amat peka dengan cabaran dan kesusahan yang dihadapi oleh pihak industri pembinaan termasuklah para kontraktor dalam era pandemik COVID-19.

Sehubungan dengan itu, pihak kementerian telah mengumumkan inisiatif Prihatin bagi mengurangkan kesan negatif tersebut. Pada 7 Mei 2020, Kementerian Kerja Raya telah melancarkan pakej Prihatin yang merangkumi perkara-perkara seperti berikut:

- (i) penangguhan pembayaran levi bagi projek sektor swasta;
- (ii) *flexibility* syarat pendaftaran kontraktor;
- (iii) penilaian MCORE untuk kontraktor G1 untuk ditunda kepada tahun 2021;
- (iv) pengecualian sijil kecekapan pengurusan dan kursus integriti untuk keperluan pembaharuan pendaftaran kontraktor;
- (v) penangguhan yuran pendaftaran untuk latihan kemahiran personel binaan tempatan;
- (vi) bayaran pendaftaran untuk penilaian kompetensi kemahiran pekerja tempatan ini dikecualikan;

- (vii) diskaun sebanyak 50 peratus bagi bayaran penilaian pekerja asing juga diberikan diskaun 50 peratus untuk program latihan penyeliaan dan pengurusan; dan
- (viii) tempoh sah pas personel binaan sementara dilanjutkan dari dua bulan hingga ke-enam bulan dan
- (ix) mengurangkan bayaran COA daripada RM1 ribu kepada RM750 daripada 15 Mei 2020 hingga ke 31 Disember 2020.

■1250

Jadi ada sembilan perkara yang diberi insentif dalam hal ini. Pada bulan Julai 2021, pihak kementerian melalui CIDB telah menawarkan Pakej PRIHATIN berkaitan pembaharuan pendaftaran kontraktor yang secara asasnya memberikan pengecualian syarat pendaftaran daripada segi kehadiran kursus-kursus yang wajib.

Dengan itu sekian sahaja ucapan penggulungan saya yang menyentuh mengenai Kementerian Kerja Raya. Segala teguran dan cadangan akan diambil perhatian yang sewajarnya oleh pihak kementerian. Sekian, dan terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Datuk Arthur Joseph Kurup atas jawapan yang telah diberikan.

Seterusnya saya menjemput Yang Berhormat Menteri Kanan Pendidikan untuk menyampaikan jawapan dan kita ada masa lebih kurang sembilan minit, tepat pukul 1 hendaklah diberhentikan untuk waktu rehat, dan selepas itu Yang Berhormat boleh sambung pada jam 2.30 petang. Dipersilakan Yang Berhormat.

12.51 tgh.

Menteri Kanan Pendidikan [Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin]: Terima kasih, tidak boleh sambung terus, habiskan 20 minit, satu setengah kita berhenti?

Timbalan Yang di-Pertua: Tepat pukul 1, memang arahan saya dapat tepat pukul 1 kena berhenti dan dibenarkan sambung pada jam 2.30 petang. Kalau Yang Berhormat hendak ringkaskan, hendak habiskan habis tepat pukul satu. Sila Yang Berhormat.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera.

Timbalan Yang di-Pertua: *Walaikumussalam.*

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin: Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, tahun 2020 dan tahun 2021 merupakan satu tempoh yang amat mencabar bagi sektor pendidikan. Cabaran getir pandemik COVID-19 yang bermula pada Mac 2020 telah mengakibatkan pembelajaran lebih lima juta orang murid terkesan. Selain itu hampir 500 ribu orang warga pendidikan telah melalui fasa perubahan dalam pendekatan pengajaran dan pembelajaran.

Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) merakamkan ucapan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Senator yang telah memberikan pandangan, teguran serta cadangan kepada pihak kementerian.

Seramai 12 orang Ahli-ahli Yang Berhormat Senator telah mengambil bahagian dalam perbahasan dan menyentuh perkara yang berkaitan KPM. Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz dan Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah menyentuh tentang pembukaan sekolah.

Sesi persekolahan 2021 dimulakan pada 20 Januari secara Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah (PdPR). Pembukaan sekolah untuk sesi pengajaran bersemuka adalah secara berperingkat mulai 1 Mac 2021.

Keputusan pembukaan sekolah ini dibuat dengan mengambil kira keadaan pada ketika itu termasuk penilaian risiko oleh Kementerian Kesihatan Malaysia dan Majlis Keselamatan Negara.

Namun sekolah kemudiannya terpaksa ditutup semula dan tiada sesi PdP bersemuka mulai Mei 2021 sehingga sekolah dibuka semula secara berperingkat mengikut fasa Pelan Pemulihan Negara bermula 3 Oktober 2021.

Dalam tempoh penutupan tersebut, KPM telah menyediakan akses pembelajaran kepada murid melalui kaedah Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah (PdPR) mengikut kesesuaian guru dan murid berdasarkan garis panduan yang telah disediakan.

Syukur *alhamdulillah*, minggu ini merupakan minggu pertama pembukaan sekolah secara berfasa setelah sekolah ditutup untuk satu tempoh yang panjang. Pembukaan semula sekolah ini membolehkan murid yang telah lama renggang dengan persekitaran persekolahan bersemuka kembali semula ke sekolah.

Seperti Ahli Yang Berhormat Senator sedia maklum, KPM telah membuat keputusan untuk membuka semula sekolah secara berperingkat mengikut fasa Pelan Pemulihan Negara mulai 3 Oktober 2021 bagi negeri Kumpulan A, dan 4 Oktober 2021 bagi negeri Kumpulan B. Satu pelan komprehensif pembukaan semula sekolah telah disediakan bagi memastikan murid dapat kembali ke sekolah secara bersemuka di sekolah dalam keadaan selamat.

Dalam merangka pelan ini, KPM telah mengadakan sesi libat urus yang menyeluruh bagi mendapatkan input, pandangan serta cadangan daripada semua pihak berkepentingan. Sesi libat urus melibatkan kumpulan pentadbir sekolah guru dan juga wakil Persatuan Ibu Bapa dan Guru (PIBG) di Perlis, Negeri Sembilan, Sarawak serta Wilayah Persekutuan Labuan.

KPM juga telah mengadakan sesi libat urus melibatkan kumpulan pakar daripada sektor kesihatan awam, pendidikan, psikologi kanak-kanak dan pediatrik. Sesi tersebut turut melibatkan wakil Kesatuan Perkhidmatan Perguruan Kebangsaan Malaysia (NUTP), Gabungan Majlis Guru Besar Malaysia dan Majlis Pengetua Sekolah Malaysia.

Selain itu KPM turut mendapatkan pandangan daripada murid yang akan menduduki peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) tahun 2021 termasuk murid berkeperluan khas. Pada masa yang sama, KPM telah membuat analisis terperinci mengenai amalan terbaik pembukaan semula sekolah di negara-negara lain bagi meneliti pendekatan yang berkesan untuk memastikan pengoperasian sekolah secara bersemuka dapat dilaksanakan dalam keadaan yang selamat.

Semua input serta dapatan analisis daripada sesi libat urus tersebut telah dipertimbangkan oleh KPM dalam menyediakan pelan komprehensif pembukaan semula sekolah. Pelan ini kemudiannya diperincikan bersama-sama Kementerian Kesihatan Malaysia dan juga Majlis Keselamatan Negara serta diselarikan dengan Pelan Pemulihan Negara.

Seperti mana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, pembukaan sekolah dibuat secara berperingkat mengikut fasa PPN. Bagi negeri Fasa 1 PPN, semua murid masih meneruskan PdPR. Hanya murid Tingkatan 6 Semester Dua, dan kelas peperiksaan antarabangsa- *IGCSE O Level* dibenarkan hadir ke sekolah untuk pembelajaran bersemuka. Tadika swasta turut dibenarkan beroperasi bagi anak-anak yang ibu bapa atau penjaga mereka bekerja.

Bagi negeri Fasa 2 PPN, PdP secara bersemuka dibenarkan untuk murid kelas peperiksaan awam dan antarabangsa yang akan menduduki peperiksaan dalam tempoh terdekat. Murid Berkeperluan Khas (MBK) di Sekolah Pendidikan Khas, dan Program Pendidikan Khas Integrasi (PPKI) juga boleh hadir secara bersemuka. Tadika swasta dibenarkan untuk terus beroperasi bagi anak-anak yang ibu bapa atau penjaga mereka bekerja. Murid lain dalam negeri Fasa 2 masih mengikuti PdPR.

Bagi negeri Fasa 3 PPN, murid yang akan hadir ke sekolah adalah sama seperti kumpulan murid dalam Fasa 2. Selain itu, murid kelas peperiksaan awam dan peperiksaan antarabangsa yang lain akan hadir. Pra sekolah juga akan mula beroperasi di negeri Fasa 3 PPN. Murid lain masih mengikuti PdPR.

Bagi negeri di Fasa 4 PPN, murid yang akan hadir ke sekolah adalah sama seperti kumpulan murid-murid dalam Fasa 3, kemasukan murid lain akan dilaksanakan secara berperingkat. Perincian mengenai pembukaan sekolah mengikut fasa boleh dirujuk di portal KPM.

Ahli Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah ada menyentuh tentang perancangan KPM untuk memastikan pengurusan risiko dan keselamatan di sekolah terkawal.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, bagi memastikan kelancaran pengoperasian sekolah KPM telah menyediakan garis panduan pengurusan dan pengoperasian sekolah 3.0 sebagai rujukan pada Jabatan Pendidikan Negeri, pejabat pendidikan daerah dan pentadbir serta guru.

Garis panduan ini mengandungi panduan khusus mengenai prosedur pengurusan murid bergejala, murid disahkan positif COVID-19, murid yang dikenal pasti sebagai kontak rapat pesakit COVID-19 di sekolah dan juga berkaitan dengan penutupan sekolah.

Garis panduan ini turut menekankan aspek pengudaraan yang baik di dalam kelas dan mewajibkan pemakaian pelitup muka kepada semua warga sekolah. Untuk memastikan keselamatan di sekolah, murid yang bergejala tidak dibenarkan hadir ke sekolah bagi mengelakkan risiko jangkitan dalam kawasan sekolah.

KPM juga telah menetapkan supaya kapasiti murid di sekolah dihadkan pada kadar 50 peratus *enrolment* keseluruhan. Bagi tujuan tersebut kaedah yang digunakan dengan mengehadkan kapasiti murid di dalam kelas kepada 50 peratus daripada jumlah murid dalam kelas tersebut.

Justeru sistem penggiliran murid hadir ke sekolah mengikut minggu dilaksanakan. Kaedah ini diguna pakai untuk semua kelas kecuali kumpulan murid tertentu seperti yang disenaraikan di portal KPM. Kaedah penggiliran ini membolehkan penjarakan fizikal dalam kelas yang lebih baik dan memudahkan pemantauan guru ke atas murid. Ini juga bagi mengurangkan kesesakan sewaktu pergerakan masuk dan penyuraian murid di sekolah.

Sekiranya wujudnya varian baru yang dikenal pasti oleh KKM, KPM akan melaksanakan penilaian risiko bersama KKM dan MKN sebelum menentukan status pengoperasian sekolah.

Ahli Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili, Yang Berhormat Senator Datuk John Ambrose, Yang Berhormat Senator Puan Nuridah binti Mohd Salleh, Yang Berhormat Senator Dato' Kesavadas, Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah, Yang Berhormat Senator Puan Fadhlina binti Dato' Sidek, Yang Berhormat Senator Tuan Balasubramaniam, Yang Berhormat Senator Dato' Sri Vell Paari dan Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz menyentuh tentang pelaksanaan PdPR dan pendekatan yang dilaksanakan KPM untuk menangani keciciran pembelajaran murid.

KPM menyedari bahawa pelaksanaan PdPR berhadapan dengan pelbagai cabaran dan kekangan pada peringkat awal. Namun demikian, intervensi yang dilaksanakan oleh KPM telah membantu murid mengikuti PdPR dengan lebih baik. KPM akan terus menambah baik pelaksanaan PdPR bagi memastikan keberkesannya dapat ditingkatkan dari semasa ke semasa.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat masa sudah menunjukkan jam 1.01 minit. Saya faham bahawa berkaitan dengan isu pendidikan ini ramai Ahli-ahli yang hendak buat pertanyaan nanti. Ini akan mengambil masa juga. Jadi oleh itu saya minta untuk Yang Berhormat sambung pada jam 2.30 petang.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin: Boleh, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditempokan sehingga jam 2.30 petang. Terima kasih.

[Mesyuarat ditempokan pada jam 1.02 petang]

[Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang]

■1430

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, *alhamdulillah*, kita menyambung penerangan dan jawapan dari Yang Berhormat Menteri Pendidikan. Silakan.

2.32 ptg.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Ahli Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili, Yang Berhormat Datuk John Ambrose, Yang Berhormat Puan Hajah Nuridah binti Mohd Salleh, Yang Berhormat Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair, Yang Berhormat Dr. Ahmad Azam bin Hamzah, Yang Berhormat Puan Fadhlina binti Dato' Sidek, Yang Berhormat Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan, Yang Berhormat Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu, Yang Berhormat Dato' Wira Othman bin Aziz menyentuh tentang pelaksanaan PDPR dan pendekatan yang dilaksanakan KPM untuk menangani keciciran pembelajaran murid.

KPM menyedari bahawa pelaksanaan PDPR berhadapan dengan pelbagai cabaran dan kekangan pada peringkat awal. Namun demikian, intervensi yang dilaksanakan oleh KPM telah membantu murid mengikuti PDPR dengan lebih baik. KPM akan terus menambah baik pelaksanaan PDPR bagi memastikan keberkesannya dapat ditingkatkan dari semasa ke semasa.

Bagi memastikan tiada murid yang tercicir dalam pembelajaran semasa penutupan sesi persekolahan bersemuka, KPM telah melaksanakan PDPR. PDPR dilaksanakan secara tiga pendekatan iaitu secara dalam talian, di luar talian dan, dengan izin, *off-site* mengikut kesesuaian guru dan murid.

Bagi memantau penyertaan murid dalam PDPR, KPM telah membangunkan Sistem Pelaporan Pengajaran dan Pembelajaran di Rumah (SPDPR). Sistem ini membolehkan penyertaan murid dipantau secara masa sebenar atau *real-time*. Hal ini membolehkan pihak sekolah melaksanakan intervensi yang bersesuaian bagi memastikan keterlibatan murid adalah secara optimum.

Data pelaporan bermula 20 Januari hingga 30 September 2021 menunjukkan peratus murid yang mengikuti PDPR meningkat. Penglibatan murid sekolah rendah meningkat sebanyak 12.1 peratus iaitu daripada 87.1 peratus kepada 99.2 peratus. Penglibatan murid sekolah menengah pula meningkat sebanyak 19.5 peratus iaitu daripada 78 peratus kepada 97.5 peratus. Bagi membantu murid yang tidak mempunyai akses kepada talian Internet dan alat peranti digital yang sesuai untuk pembelajaran, KPM terus memperkasakan siaran pendidikan di DidikTV KPM. Selain itu, siaran TV Pendidikan di TV OKEY RTM dan TUTOR TV Astro juga diteruskan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, Program Pengajaran di Didik TV KPM turut melibatkan guru cemerlang yang berkepakaran dan berpengalaman daripada peringkat prasekolah hingga menengah.

Program pengajaran di DidikTV KPM ini membolehkan murid di seluruh negara dapat mengikuti pembelajaran daripada guru yang terbaik. KPM turut menyediakan pelantar...

Dato' Wira Othman bin Aziz: Tuan Yang di-Pertua, mohon celahan sedikit dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua: Celahan sedikit mesti relevan.

Dato' Wira Othman bin Aziz: Saya melihat data yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri tadi berkaitan dengan penyertaan murid sehingga menjangkau lebih 90 peratus. Akan tetapi saya rasa kalau kita hendak bandingkan dengan bandar dan luar bandar ini rata-rata di bandar ini kalau kita boleh mencapai 50 peratus pun menjadi satu kejayaan.

Ramai di kalangan anak murid ini terutama di sekolah rendah yang terpaksa menyertai apa jua program yang dibuat oleh guru ini melalui *WhatsApp* ke sebab banyak saya rasa tak sampai 50 peratus mampu ikuti cara *Goggle Meet*. Jadi, jawapan kepada soalan-soalan yang dihantar melalui *handphone* ibu bapa itu pun hanya dapat dijawab petang ataupun esok hari sebab telefon selalunya dibawa oleh ibu bapa ke tempat kerja.

Jadi, adakah pihak kerajaan melihat ini sebagai satu lagi masalah dan bagaimanakah cara agaknya yang kita boleh bantu mereka ini? Terima kasih.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Md. Jidin: Terima kasih Yang Berhormat Dato' Wira Othman bin Aziz atas pertanyaan berikut. Pertama sekali ya, betul data tersebut seperti mana saya sebutkan tadi merupakan data penglibatan murid maknanya berdasarkan pelaporan oleh guru setakat mana murid itu ada terlibat dengan PDPR.

Seperti mana yang saya jelaskan pada awal tadi PDPR ini ada sama ada PDPR atas talian, di luar talian ataupun di *off-site*. *Off-site* ini dia buat di kawasan tempat lain. Oleh sebab itu seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat Senator tadi bahawa ada murid yang buat secara luar talian. Guru hantar melalui *WhatsApp*, *Telegram* dan sebagainya. Ada juga murid yang mana guru akan hantar modul.

Jadi, dalam konteks ini penglibatan murid diambil kira berdasarkan topik-topik tertentu. Kalau guru bagi hari ini siapkan yang ini maknanya cikgu bagi tiga hari makna dalam tempoh tersebut, murid dikira terlibat dalam PDPR. Jadi, seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat Senator juga kita sedar bahawa penglibatan secara langsung itu ada murid yang tidak terlibat secara langsung dalam konteks kelas atas talian.

Akan tetapi, itulah kekangan utama yang dihadapi oleh pihak kementerian. Oleh sebab itulah kita memperkenalkan pelbagai pendekatan, penggunaan modul dan sebagainya dan juga termasuklah pengenalan *DidikTV*. *DidikTV* ini dari pagi sampai ke pertang sampai ke malam- 7 pagi sampai 12 malam kita susun program-program bagi membolehkan anak-anak yang tidak mendapat akses pada Internet ini boleh mendapatkan akses pada pendidikan yang diberikan oleh guru-guru yang terbaik.

Tuan Yang di-Pertua, KPM turut menyediakan pelantar pembelajaran *Digital Educational Learning Initiative Malaysia* (DELIMA) yang mengandungi pelbagai sumber pendidikan. Murid berupaya melaksanakan pembelajaran aktif secara sendiri melalui akses kandungan pembelajaran dalam pelbagai format yang disediakan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, KPM telah menaik taraf dan menambah baik pelantar DELIMA dengan *features* baharu bagi meningkatkan pengalaman pengguna membolehkan analisis data dibuat dengan lebih terperinci dan membolehkan kandungan dan pembelajaran dapat diperibadikan.

Semua kemudahan yang disediakan dapat memberikan pengalaman pembelajaran yang menyeronokkan dan memperluas peluang murid untuk belajar meningkatkan motivasi dan prestasi bagi membangunkan potensi serta bakat secara menyeluruh. KPM menyedari bahawa sesi persekolahan secara bersemuka untuk tahun 2020 dan tahun 2021 tidak dapat dilaksanakan seperti mana kebiasaan.

Justeru, KPM telah membuat ketetapan untuk melanjutkan sesi persekolahan tahun 2021 sehingga bulan Februari tahun 2022. Pelanjutan sesi ini membolehkan pihak sekolah merancang dan melaksanakan aktiviti pemulihan, pengukuhan dan pengayaan secara intensif bagi meningkatkan kesediaan murid untuk mengikuti tahun persekolahan berikutnya.

■1440

Merujuk kepada perkara yang berkaitan kurikulum yang dibangkit oleh ahli Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz, KPM terus komited untuk memastikan murid mendapat pengetahuan, kemahiran dan nilai yang diperlukan bagi kelangsungan pembelajaran khususnya dalam tempoh pandemik COVID-19.

KPM telah melaksanakan penjajaran kurikulum mata pelajaran. Penjajaran ini difokuskan kepada kandungan asas supaya murid dapat disediakan untuk pembelajaran peringkat seterusnya.

Kandungan tambahan dan kandungan pelengkap pula boleh dilaksanakan mengikut keupayaan murid. Bagi memperkasakan pelaksanaan kurikulum tersebut, KPM turut memperkenalkan program pemerksaan program kurikulum atau KPM PerkasaKu.

Program PKM PerkasaKu dirangka dengan tujuan memastikan pembelajaran pemulihan bagi murid yang belum menguasai literasi dan numerasi.

Di samping itu juga, program ini menyediakan pelbagai sokongan bagi mengukuh dan memperkayakan penguasaan kandungan mata pelajaran. Bagi mengenal pasti tahap penguasaan murid, Pentaksiran Bilik Darjah atau PBD dilaksanakan secara berterusan dalam tempoh PdP dan PdPR.

Ahli Yang Berhormat Senator Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair ada menyentuh tentang persediaan calon peperiksaan SPM dan STPM 2021. Walaupun berhadapan dengan situasi pandemik COVID-19 yang sangat mencabar peperiksaan SPM kendalian Lembaga Peperiksaan serta STPM kendalian Majlis Peperiksaan Malaysia tahun 2021 akan tetap dilaksanakan.

Peperiksaan semester satu SPM 2022 akan dilaksanakan pada 14 hingga 17 Februari 2022. Peperiksaan semester tiga STPM 2021 akan dilaksanakan pada 9 hingga 18 Mei tahun 2022. Manakala peperiksaan bertulis SPM 2021 dijadualkan bermula pada bulan Mac 2022.

Pengurusan pengendalian peperiksaan SPM dan STPM 2021 adalah berpandukan kepada Garis Panduan Pengurusan Pentaksiran Pusat dan Peperiksaan Awam yang terkandung dalam Garis Panduan Pengurusan dan Pengoperasian Sekolah 3.0 dikeluarkan oleh KPM.

Pelanjutan sesi persekolahan pada tahun ini membolehkan guru dan pihak sekolah merancang serta melaksanakan intervensi, pengukuhan dan pengayaan secara intensif termasuklah kepada calon SPM dan STPM 2021.

KPM juga memberi keutamaan kepada murid kelas peperiksaan untuk hadir ke sekolah bagi mengikuti sesi pembelajaran bersemuka. Ini akan memberi peluang kepada calon SPM dan STPM 2021 untuk membuat persediaan rapi dengan bimbingan guru bagi menghadapi peperiksaan.

Di samping itu KPM telah melaksanakan inisiatif tambahan seperti meningkatkan jumlah jam siaran TV pendidikan yang memfokuskan kandungan mata pelajaran Tingkatan 5, dan Tingkatan 6. Malahan DidikTV KPM turut memberi pengkhususan slot bimbingan untuk persediaan calon SPM 2021.

Ahli Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah membangkitkan pertanyaan berhubung langkah kemasukan murid ke Tingkatan 1 dan 4, susulan pemansuhan peperiksaan di peringkat Ujian Pencapaian Sekolah Rendah UPSR, dan pembatalan Pentaksiran Tingkatan Tiga (PT3).

Untuk makluman Yang Berhormat Ahli Senator mekanisme bagi kemasukan tahun enam 2021 ke Tingkatan 1 melalui Dasar Kenaikan Kelas Secara Automatik. Namun bagi kemasukan murid ke Tingkatan 1, sekolah khusus, mekanisme kemasukan murid melalui Pentaksiran Kemasukan Sekolah Khusus atau PKSK.

Apabila PT3 dibatalkan pada tahun 2020 bagi murid yang ingin memilih Pakej Sains, Teknologi, Kejuruteraan Dan Matematik (STEM) di Tingkatan 4, KPM telah mengeluarkan satu Surat Siaran yang menjelaskan kriteria pemilihan murid. Kriteria tersebut adalah seperti berikut:

- (i) kecenderungan dan minat murid sendiri;
- (ii) pelaporan Pentaksiran Psikometrik (PPSi) Tingkatan 3;
- (iii) pencapaian akademik bagi mata pelajaran Sains dan Matematik semasa Peperiksaan Akhir Tahun (PAT) Tingkatan 1, PAT Tingkatan 2, dan Peperiksaan Pertengahan Tahun (PPT) Tingkatan 3, atau mana-man kombinasi yang bersesuaian;

- (iv) tahap penguasaan murid bagi mata pelajaran Sains dan Matematik melalui Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) Tingkatan 3; dan
- (v) pertimbangan profesional guru berdasarkan maklumat kecenderungan murid dan kebolehan murid. Manakala bagi murid yang ingin memilih pakej selain daripada STEM, kenaikan mereka ke Tingkatan 4 adalah berdasarkan ketetapan sedia ada.

Ahli Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili ada menyentuh kriteria pemilihan murid ke Sekolah Berasrama Penuh atau SBP.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, pada tahun 2020 KPM telah membatalkan UPSR untuk permohonan kemasukan ke SBP bagi tahun 2021, KPM telah memperkenalkan pendekatan *single entry point* melalui pelaksanaan PKSK. PKSK merupakan satu kaedah pentaksiran standard secara berpusat dan dilaksanakan kepada murid yang memohon kemasukan ke sekolah khusus. Ini termasuk ke sekolah berasrama penuh.

Pentaksiran ini merangkumi tiga- komponen utama, iaitu kecerdasan insaniah, kecerdasan intelek dan artikulasi penulisan. Bagi komponen kecerdasan insaniah terdapat tiga domain iaitu Kecerdasan Emosi (EQ), Kecerdasan Rohani (SQ) dan Kecerdasan Kemahiran Insaniah (SSQ).

Bagi komponen kecerdasan intelek terdapat tujuh domain iaitu domain Kecerdasan Intelek (IQ), pengetahuan am dan penyelesaian masalah yang merangkumi domain Bahasa Melayu, Bahasa Inggeris, Matematik, Sains serta pelbagai disiplin.

Bagi komponen artikulasi penulisan pula idea, kreativiti, hujahan dan kecenderungan murid akan diukur melalui tajuk yang ditetapkan secara respons terbuka. Walau bagaimanapun, dalam konteks pemilihan murid ke SBP, terdapat komponen lain yang digunakan dalam penentuan merit iaitu Pentaksiran Bilik Darjah (PBD), Pentaksiran Aktiviti Jasmani, Sukan dan Kokurikulum (PAJSK) dan Status Sosial Ekonomi (SES) selain dari PKSK.

Justeru pentaksiran ini adalah bersifat holistik dalam menentukan potensi murid yang dipilih bagi meneruskan pendidikan ke Tingkatan 1, dan Tingkatan 4 di SBP.

Ahli Yang Berhormat Senator Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu turut mencadangkan agar murid-murid yang telah kehilangan ibu atau bapa diberi keutamaan untuk ke SBP.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, KPM sentiasa memberi keutamaan kepada murid dari keluarga yang kurang berkemampuan serta murid dalam kalangnya anak yatim dan yatim piatu yang berpotensi untuk kemasukan ke SBP.

Ahli Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz dan Datuk Dr. Zulkifli Mohamad Al-Bakri turut menyentuh berkaitan status pelaksanaan pendidikan digital.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator kerajaan telah menetapkan hala tuju pendigitalan negara di bawah Rangka Tindakan (*Blueprint*) Ekonomi Digital Malaysia *MyDIGITAL*. Dasar Revolusi Perindustrian Ke-4 (IR4.0), negara dan pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA).

Dalam konteks pendidikan, KPM sedang menggubal Dasar Pendidikan Digital yang bermatlamat melahirkan generasi fasih digital yang berdaya saing. Dasar ini disokong dengan pelan tindakan komprehensif melalui strategi dan inisiatif yang strategik khususnya dalam aspek PDP.

Dasar Pendidikan Digital dirangka bagi memupuk bakat digital yang berpengetahuan, berkemahiran dan beretika dalam penggunaan teknologi digital. Di bawah kerangka Dasar Pendidikan Digital, tumpuan akan diberikan untuk meningkatkan penguasaan murid dalam teknologi digital, memperkayakan kandungan digital yang berkualiti, memperkasakan kompetensi guru, membudayakan penggunaan teknologi digital dalam kalangan pimpinan pendidikan, mengupayakan infostruktur dan infrastruktur digital di institusi di bawah KPM dan memperkukuhkan jalinan strategik.

Ahli Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah, Tuan Zaidi bin Haji Suhaili, Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan dan Datuk Dr. Zulkifli Mohamad Al-Bakri turut membangkitkan tentang penggunaan teknologi digital dalam PdP atau PdPR.

■1450

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Senator, KPM sentiasa memberi penekanan kepada penggunaan teknologi digital dalam pelaksanaan PdP.

Dalam aspek latihan guru, perancangan peningkatan kompetensi guru dilaksanakan berdasarkan Pelan Pembangunan Profesionalisme Berterusan (PPB) dan Pelan Induk Pembangunan Profesionalisme Keguruan (PIPPK). Mengambil kira situasi pandemik COVID-19, kedua-dua pelan ini telah di selaras semula untuk memantapkan ilmu, kemahiran dan sikap guru terhadap cabaran Pembelajaran Abad Ke-21. Berdasarkan statistik dalam Sistem Pengurusan Latihan Kementerian Pendidikan Malaysia (SPLKPM) sehingga September 2021 sebanyak 1,949 aktiviti PPB berkaitan digital atau ICT telah dilaksanakan.

KPM juga melalui Institut Pendidikan Guru Malaysia (IPGM) telah menyediakan sebanyak 337 latihan berkaitan teknologi digital sehingga Julai 2021. Di samping itu, KPM melaksanakan khidmat bantu pengintegrasian teknologi pendidikan kepada guru secara berterusan melalui aktiviti perkongsian video, e-class, *webinar* dan tutorial. KPM juga memberikan insentif kepada guru yang aktif menggunakan teknologi digital dalam PdP melalui pemberian baucar percuma untuk mengikuti pensijilan *DELIMa Certified Training Programme* (DCTP).

Selain tu, pengiktirafan kepada guru-guru aktif juga turut diberikan melalui program seperti *Microsoft Innovative Educator* (MIE), *Microsoft Office Specialist Certification* (MOS) dan *Apple Teacher Leader*.

KPM turut menambah baik banyak bahan dalam pelantar DELIMa. Pelantar ini merupakan pusat rujukan sehenti yang mengandungi pelbagai aplikasi, perkhidmatan dan sumber pendidikan digital seperti buku teks digital, video pendidikan, kuiz dan permainan pendidikan bagi tujuan PdP. Pelantar ini boleh digunakan oleh guru, murid dan ibu bapa. Sehingga 4 Oktober 2021, KPM telah menyediakan 3,245 buah video kurikulum, 324 buah video pedagogi dan 2,538 buah video Didik TV KPM. KPM juga menggalakkan perkongsian video PdP dan video amalan terbaik hasil daya usaha dan kreativiti guru melalui portal CikgoTube dan ruang ilmu yang dikongsi dalam DELIMa...

Tuan Yang di-Pertua: Banyak lagi Yang Berhormat Menteri?

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Banyak lagi Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Cuba rentas desa sikit.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Okey. Untuk pengetahuan Ahli-ahli Yang Berhormat, bakal guru yang sedang berkhidmat dalam latihan... *[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Terlewat tadi sebab sebelum Yang Berhormat Menteri sampai pagi tadi, di Dewan Negara kita tidak pakai "okey" lagi dah- "baiklah."

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Baiklah, Tuan Yang di-Pertua... *[Tepuk]*
[Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua, topik berikutnya adalah berkaitan dengan peranti cerdik dan capaian internet.

Perkara ini ditanya oleh Yang Berhormat Senator Dato' Kesavadas A.Achyuthan Nair dan Yang Berhormat Senator Tuan Balasubramaniam a/l Nachiappan menyentuh tentang pemberian peranti 150 ribu unit dan saya boleh jelaskan secara bertulis perincian berkaitan dengan peranti ini. Saya akan memberikan jawapan bertulis untuk tujuan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Baik-baik.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Yang Berhormat Senator Dr. Ahmad Azam bin Hamzah membangkitkan tentang keperluan sistem pendidikan bagi menyediakan murid ke alam pekerjaan.

Seperti mana yang saya jelaskan tadi, kita bagi tumpuan kepada pendidikan digital bagi menyediakan mereka ke alam pekerjaan. Selain daripada itu juga, tumpuan diberikan kepada pengukuhan program TVET di KPM. Ini juga saya akan berikan jawapan secara bertulis dengan lebih lengkap.

Berkaitan dengan Pendidikan Alam Sekitar yang ditanya oleh Yang Berhormat Senator Datuk Dr. Zulkifli Mohamad Al-Bakri, memang telah ada Pendidikan Alam Sekitar dalam mata pelajaran khusus dan juga merentas kurikulum untuk mata-mata pelajaran lain.

Berkaitan dengan perpaduan yang disentuh oleh Yang Berhormat Senator Tuan Aklan a/l Ehtook, peranan KPM dalam memangkin perpaduan negara. Ini merupakan satu peranan penting yang telah dimainkan oleh KPM melalui pelbagai program di peringkat sekolah bagi memastikan anak-anak kita di sekolah dapat terus disedarkan tentang semangat patriotisme dan juga perpaduan.

Berkaitan dengan infrastruktur pendidikan yang ditanya oleh Yang Berhormat Senator Datuk John Ambrose berkaitan dengan sekolah daif, ini saya akan berikan secara bertulis Tuan Yang di-Pertua.

Juga apa yang ditanya oleh Yang Berhormat Senator Datuk Mohan a/l Thangarasu berkaitan dengan SJK(T) juga saya akan berikan secara bertulis, perinciannya, peruntukan-peruntukan untuk SJK(T).

Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi membangkitkan tentang usaha KPM dalam meningkat akses pendidikan kepada murid berkeperluan khas. Penjelasan lanjut akan saya berikan secara bertulis, namun apa yang ingin saya jelaskan di sini bahawa pihak KPM menyedari terdapat ruang yang cukup banyak untuk kita tambah baik dalam konteks pendidikan bagi murid-murid berkeperluan khas.

Anak-anak istimewa ini memerlukan keadaan yang kondusif di sekolah dan selamat. Oleh sebab itu, untuk belanjawan tahun ini- pada tahun lepas kita telah memohon peruntukan khusus dan diluluskan oleh pihak Kementerian Kewangan sebanyak RM45 juta. Ini bagi menyediakan infrastruktur di sekolah bagi membolehkan lebih banyak sekolah. Ada empat- infrastruktur utama untuk membolehkan kita menerima murid MBK di sekolah tersebut. Jadi saya akan detilkan penjelasan ini dalam jawapan bertulis.

Begitu juga dengan apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Puan Hajah Nuridah binti Mohd Salleh berkaitan dengan Pendidikan Islam kepada murid berkeperluan khas beragama Islam di sekolah. Ini juga sedang dilaksanakan di sekolah-sekolah untuk murid berkeperluan khas beragama Islam.

Seterusnya, berkaitan dengan Pusat Genius Kurnia yang ditanya oleh Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi berkaitan keperluan untuk mewujudkan Pusat Genius Kurnia ini di setiap negeri. Dalam konteks ini juga saya akan jelaskan konteks keperluan Genius Kurnia, berapa banyak, di negeri mana dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, saya rasa setakat tu sahaja penjelasan saya untuk petang ini dan saya ucapkan jutaan... *[Disampuk]*

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Tuan Yang di-Pertua.

Dr. Yaakob bin Sapari: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Boleh saya cuba minta satu sahaja? Tentang soalan yang ditanyakan semasa sesi soal jawab. Oleh sebab banyak soalan dan banyak jawapan akan bertulis.

Tuan Yang di-Pertua: Beliau kata di mana bab atau aspek yang penting akan diuraikan menerusi jawapan bertulis. Akan tetapi, daripada ucapan Yang Berhormat Menteri tadi, ada yang dirasakan penting diapungkan, sila.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pagi tadi saya ada minta tentang markah minimum yang diperlukan untuk enam- mata pelajaran teras atau *core subject* untuk pelajar-pelajar SPM, untuk memperoleh kredit minimum, minimum *credit level*. Apakah markah itu? Tadi tidak dijawab, saya pohon satu jawapan secara bertulis, jika boleh.

Tuan Yang di-Pertua: Boleh.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Terima kasih.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Penjelasan sedikit Tuan Yang di-Pertua, ini berkaitan dengan soal jawab lisan pagi tadi.

Dato' Kesavadas A. Achyuthan Nair: Ya, ya, ya.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Bukan penggulungan ya, jadi berbeza. Saya ambil maklum.

Dr. Yaakob bin Sapari: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak minta tambahan sikit Tuan Yang di-Pertua. Sikit sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Senator Dr Yaakob bin Sapari.

Dr. Yaakob bin Sapari: Sikit sahaja, *actually* dalam ucapan saya tadi tak sempat hendak tanya.

Soalan saya ialah bila laksana PdPR, ramai pelajar tidak ikut sistem yang sempurna. Jadi adakah ada satu peruntukan khas untuk tuisyen-tuisyen dibuat pada pelajar-pelajar yang bila balik ke sekolah nanti?

Tuan Yang di-Pertua: Tuisyen khas.

Datuk Dr. Mohd Radzi bin Jidin: Terima kasih Yang Berhormat Senator Dr. Yaakob bin Sapari. Berkaitan dengan pertanyaan tersebut, pertama sekali seperti mana saya sebut tadi kita telah melaksanakan program KPM PerkasaKU bagi membantu murid-murid yang ketinggalan khususnya daripada konteks literasi dan numerasi.

Mereka dibekalkan kit yang ada buku untuk membolehkan ibu bapa turut membantu mereka dalam pengajaran dan pembelajaran. Selain daripada itu, seperti mana saya jelaskan tadi juga untuk tempoh persekolahan bagi tahun 2021, kita lanjutkan sehingga bulan Januari dan bulan Februari 2022. Ruang selama dua bulan ini akan digunakan oleh guru untuk membantu seperti mana Yang Berhormat Senator sebut tadi, murid-murid yang mungkin ketinggalan.

Jadi, ada dua bulan untuk guru melihat, menilai dan memperkasakan murid-murid ini sebelum mereka naik ke tahun berikutnya. Jadi, kalau murid itu berada pada tingkatan satu pada tahun ini, bulan Januari dan bulan Februari tahun hadapan, murid tersebut masih kekal pada tingkatan satu. Maka, guru boleh menggunakan ruang tersebut untuk memastikan murid ini betul-betul bersedia untuk naik ke Tingkatan 2 pada bulan Mac.

■1500

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Majlis mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri Kanan Pendidikan.

Dan saya jemput Kementerian Pengangkutan, bersedia?

3.00 ptg.

Timbalan Menteri Pengangkutan [Dato' Henry Sum Agong]: Ya. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Selamat petang dan salam sejahtera.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya merakamkan setinggi-tinggi penghargaan atas keprihatinan dua orang Ahli Yang Berhormat Senator terhadap kementerian ini yang telah membahaskan dan menyentuh perkara-perkara di bawah bidang tugas Kementerian Pengangkutan.

Isu harga tiket penerbangan. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Tuan Zaidi bin Haji Suhaili telah membangkitkan isu mengenai harga tiket penerbangan yang tinggi dari Semenanjung Malaysia ke Sabah dan Sarawak atau sebaliknya. Penetapan tambang penerbangan domestik oleh syarikat-syarikat penerbangan negara adalah berdasarkan kepada rasionalisasi sektor perkhidmatan udara domestik pada tahun 2006.

Dalam hal ini, Jemaah Menteri telah memutuskan bahawa syarikat-syarikat penerbangan negara yang menyediakan perkhidmatan udara domestik diberikan kebebasan dalam menentukan liputan rangkaian atau *network coverage*, kekerapan penerbangan dan kadar tambang yang ingin ditawarkan berdasarkan permintaan pasaran.

Harga tiket penerbangan ditentukan menggunakan kaedah dinamik atau *dynamic pricing mechanism* yang antara lain mengambil kira kadar penawaran dan permintaan atau *supply and demand* yang didorong oleh pasaran, *market driven*. Syarikat-syarikat penerbangan negara akan menetapkan kadar tambang penerbangannya dengan mengambil kira permintaan pasaran, keadaan ekonomi serta faktor-faktor lain seperti harga bahan api dan kos operasi.

Di samping itu, syarikat penerbangan juga mempraktikkan konsep *cross subsidization* dalam penetapan harga tambang. Mana-mana laluan penerbangan yang mencatatkan keuntungan akan menampung kos operasi laluan-laluan yang tidak mencatatkan keuntungan. Melalui konsep ini, syarikat penerbangan mampu menawarkan harga penerbangan yang rendah dan mampu dibeli oleh penumpang.

Pelaksanaan konsep ini bagaimanapun amat bergantung kepada kemampuan syarikat penerbangan untuk menawarkan jaringan penerbangan yang meluas berdasarkan permintaan. Sekatan perjalanan antara negeri yang dikuatkuasakan dalam tempoh Perintah Kawalan Pergerakan sebelum ini dan berterusan di bawah tempoh Pelan Pemulihan Negara telah memberi impak besar kepada jumlah trafik penumpang udara domestik yang secara langsung telah menjejaskan kemampuan syarikat penerbangan untuk mempraktikkan konsep *cross subsidization* dalam penetapan harga tambang.

Berdasarkan pemantauan yang dilaksanakan oleh Suruhanjaya Penerbangan Malaysia (MAVCOM), bagi tempoh di antara 24 Jun 2021 sehingga 18 Ogos 2021-MAVCOM mendapati kebanyakan penerbangan antara Semenanjung dan Sarawak merekodkan harga yang tinggi iaitu di antara 0.5 sehingga tujuh kali- ganda lebih mahal berbanding harga tiket pada tahun 2019.

Namun, berdasarkan pemantauan yang dilaksanakan oleh Suruhanjaya Penerbangan Malaysia (MAVCOM) bagi tempoh antara 26 September 2021 sehingga 2 Oktober 2021 untuk perjalanan selepas 8 Oktober 2021 iaitu esok, MAVCOM mendapati penerbangan antara Kuala Lumpur-Kuching telah merekodkan harga tiket yang lebih rendah iaitu antara 29 peratus sehingga 74 peratus berbanding harga tiket pada tahun 2019. Manakala, laluan-laluan lain seperti Kuala Lumpur-Miri, dan Kuala Lumpur-Sibu masih lagi merekodkan harga yang tinggi iaitu antara RM530 hingga RM1,600 untuk sehalu.

Bagi laluan Semenanjung ke Sabah pula, berdasarkan pemantauan yang dilaksanakan oleh Suruhanjaya Penerbangan Malaysia (MAVCOM) bagi tempoh antara 26 September 2021 sehingga 2 Oktober 2021 MAVCOM mendapati harga tiket yang lebih tinggi antara lapan peratus hingga 163 peratus direkodkan berbanding harga tiket pada tahun 2019. Harga tiket penerbangan yang tinggi ini antara lain merupakan kesan daripada pelaksanaan had kapasiti penerbangan oleh Kerajaan Negeri Sarawak.

Pelaksanaan had kapasiti ini adalah sebahagian daripada usaha Kerajaan Negeri Sarawak melalui Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri untuk menangani penularan wabak COVID-19. Pada ketika ini, kekerapan penerbangan ke Sarawak telah berkurangan sebanyak 94 peratus berbanding semasa tempoh sebelum wabak COVID-19. Manakala bagi penerbangan antara Semenanjung dan Sabah, kekerapan penerbangan telah berkurangan sebanyak 89 peratus berbanding semasa tempoh sebelum wabak COVID-19.

Kerajaan Negeri Sarawak melalui Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri pada 24 September 2021 telah bersetuju untuk membenarkan peningkatan kekerapan penerbangan bagi mana-mana laluan di antara Semenanjung Malaysia dan Sarawak daripada 22 penerbangan seminggu kepada 87 penerbangan seminggu. Pada masa yang sama, Kerajaan Negeri Sarawak juga telah bersetuju untuk membenarkan syarikat penerbangan menyediakan perkhidmatan tanpa had kepada penumpang. Peningkatan kekerapan berkuat kuasa pada 8 Oktober 2021 dan kelonggaran had kapasiti ini telah pun berkuat kuasa mulai 1 Oktober 2021.

Harga tiket penerbangan bagi laluan-laluan ke negeri Sabah dan Sarawak dijangkakan kembali ke paras purata apabila jumlah kekerapan penerbangan beroperasi seperti biasa. Sehubungan dengan itu, kerajaan melalui MAVCOM akan meneruskan pemantauan terhadap harga tiket penerbangan bagi semua laluan penerbangan domestik termasuk laluan-laluan di antara Semenanjung, Sabah serta Sarawak.

Cadangan pengangkutan penumpang melalui laut dari Semenanjung ke Sabah dan Sarawak...

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya hendak minta penjelasan sedikit?

Tuan Yang di-Pertua: Penjelasan.

Datuk Razali bin Idris: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Boleh, penjelasan.

■1510

Datuk Razali bin Idris: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, sahabat-sahabat kita dari Sabah memerlukan sedikit kekurangan harga tiket penerbangan. Jadi Menteri, Timbalan Menteri bagi jawapan senarai harga-harga.

Jadi dalam kita mendepani COVID-19 kita ada moratorium, kita ada bakul makanan, sumbangan-sumbangan ataupun ihsan daripada kerajaan. Jadi soalan pokok sebenarnya kita hendak tahu apakah kerajaan menyediakan moratorium ataupun kerajaan cuba untuk berbincang dengan syarikat penerbangan supaya harga penerbangan ke Sabah dan Sarawak bukan macam sekarang, terlampau mahal sehingga ada peningkatan dua kali- ganda, itu yang kita perlu.

Saya berbincang dengan kawan-kawan dari Sabah dan Sarawak itu yang dia hendak bukan dia hendak senarai harga, macam ini, macam ini itu perkara yang kita sudah tahu. Kita hendak bantuan daripada pihak kerajaan seperti mana moratorium ataupun bakul makanan tetapi menjurus kepada harga tiket kapal terbang. Mohon penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Sila Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Henry Sum Agong: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Senator yang membangkitkan isu. Perkara seperti mana yang dibangkitkan belum mendapat pertimbangan pihak kerajaan dan perkara ini saya ucapkan terima kasih supaya dapat diambil pertimbangan oleh pihak kerajaan kalau diperlukan.

Tuan Yang di-Pertua: Memang perlu pun Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Henry Sum Agong: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Cadangan itu wajar dibawa kepada kementerian dan diminta pertimbangan, itu terbaik. Baik, teruskan.

Dato' Henry Sum Agong: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili juga telah mencadangkan supaya menghidupkan semua perkhidmatan pengangkutan penumpang melalui laut dari Semenanjung Malaysia ke Sabah dan Sarawak seperti mana perkhidmatan feri Malaysia dahulu.

Feri Malaysia ialah jenama sebuah kapal penumpang yang pernah wujud di Malaysia pada era 1980-an. Nama rasmi kapal tersebut yang didaftarkan di Pelabuhan Klang Selangor ialah *Cruise Muhibbah*. Idea penciptaan Feri Malaysia dicadangkan oleh mantan Perdana Menteri Tun Dr. Mahathir Mohamad pada tahun 1982.

Matlamatnya ialah supaya wujud satu khidmat pengangkutan alternatif bagi merapatkan hubungan antara penduduk Semenanjung dengan Sabah dan Sarawak. Idea itu adalah berdasarkan kepada kejayaan perkhidmatan feri di negeri-negeri Skandinavia antara Finland, Norway dan Denmark.

Pelayaran pertama feri di Malaysia secara rasminya pada 31 Ogos 1986 dari Pelabuhan Kuantan Pahang ke Kuching Sarawak dan seterusnya ke Kota Kinabalu Sabah yang mengambil masa selama dua hari. Namun demikian, feri Malaysia telah melabuhkan tirainya pada tahun 1989 kerana kos operasinya yang tinggi dan permintaan terhadap perkhidmatan feri adalah rendah. Pada masa kini, Kementerian Pengangkutan Malaysia tiada perancangan untuk mewujudkan semula perkhidmatan feri Malaysia.

Harga tiket penerbangan dari Semenanjung ke Sabah dan Sarawak yang ditawarkan pada masa kini adalah berpatutan dan mampu dibeli terutamanya yang ditawarkan oleh syarikat penerbangan kos rendah. Walau bagaimanapun, pada masa akan datang mungkin terdapatnya keperluan untuk mengkaji semula pengoperasian perkhidmatan kapal penumpang dari Semenanjung ke Sabah dan Sarawak sebagai alternatif kepada laluan udara.

Isu Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Puan Lim Hui Ying telah membangkitkan isu projek pembesaran Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang (LTAPP). Cadangan projek menaik taraf LTAPP sebelum ini akan dilaksanakan oleh pihak Malaysia Airports Holdings Berhad secara Inisiatif Pembiayaan Swasta- *Private-Finance Initiative* (PFI).

Walaupun bagaimanapun, penularan wabak COVID-19 telah memberi kesan negatif terhadap industri penerbangan negara terutama kemampuan MAHB untuk membiayai projek tersebut.

Berdasarkan perkembangan terkini dan kekurangan permintaan dalam industri penerbangan negara, projek ini akan ditangguhkan sehinggalah industri penerbangan pulih. Untuk tempoh ini, kerajaan sedang menyelesaikan beberapa isu termasuk pengambilan tanah di beberapa buah kawasan di sekitar LTAPP bagi membolehkan projek naik taraf LTAPP dapat dilaksanakan setelah industri penerbangan pulih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat ada lebih kurang empat minit lagi kurang cuba sesuaikan.

Dato' Henry Sum Agong: Ya, hampir. Pada masa yang sama, bagi memastikan keperluan pembangunan jangka panjang lapangan terbang di Malaysia berdasarkan keperluan industri semasa mengambil kira impak COVID-19 dan keperluan sistem jaringan kesalinghubungan pengangkutan negara.

Kementerian Pengangkutan akan melaksanakan kajian *National Airports Strategic Plan* (NASP) yang akan bermula pada hujung tahun ini untuk menentukan hala tuju pembangunan lapangan terbang di Malaysia daripada segi pembangunan infrastruktur fizikal, keperluan ruang udara- *air space requirement*, kajian ekonomi dan strategik agar pembangunan sesebuah lapangan terbang itu dilaksanakan berdasarkan kepada keperluan semasa.

Ada satu...

Tuan Yang di-Pertua: Satu lagi.

Dato' Henry Sum Agong: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Puan Lim Hui Ying juga telah membangkitkan isu pembinaan LRT di Pulau Pinang. Kerajaan memberi penekanan kepada pembangunan infrastruktur terutamanya berasaskan rel bagi meningkatkan kebolehpasaran kepada pengangkutan awam secara menyeluruh dengan menyepadukan pelbagai mod pengangkutan dan menggalakkan pembangunan berorientasikan transit.

Inisiatif ini akan memastikan keberkesanan ketersambungan antara mod pengangkutan di samping meningkatkan kecapaian, kecepatan mobiliti, mengurangkan kebergantungan kepada kenderaan persendirian, meningkatkan produktiviti dan kesejahteraan rakyat.

Dalam hubungan ini, Kementerian Pengangkutan memberi perhatian kepada pembangunan projek LRT Bayan Lepas dan bekerjasama dengan Kerajaan Negeri Pulau Pinang selaras dengan rancangan untuk membangunkan Lapangan Terbang Antarabangsa Pulau Pinang. *Last.*

Pelancaran pembangunan kedua-dua projek tersebut akan memberikan impak manfaat kepada penduduk di negeri Pulau Pinang serta sektor pengangkutan negara amnya.

Akhir kata bagi pihak Kementerian Pengangkutan saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat Senator yang telah membahaskan isu-isu berkaitan dengan Kementerian Pengangkutan dan saranan yang dikemukakan. Harap-harap menerusi perpaduan, kesepakatan dan kebersamaan di bawah payung Keluarga Malaysia dapatlah kita mengharungi pelbagai cabaran dan dugaan yang bakal ditempuh. Sekian, terima kasih.

■1520

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Dijemput Kementerian Sumber Manusia.

3.20 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Manusia [Datuk Haji Awang bin Hashim]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada semua rakan Yang Berhormat Senator yang membangkitkan dan membahaskan soalan-soalan tentang yang berkaitan dengan Kementerian Sumber Manusia.

Terlebih dahulu, Kementerian Sumber Manusia ingin merakamkan ucapan penghargaan terima kasih pada Ahli-ahli Yang Berhormat Senator semua yang begitu prihatin dengan hal berkaitan warga pekerja dan perkembangan modal insan yang menjadi tulang belakang kepada pembangunan negara.

Seramai enam orang Ahli-ahli Yang Berhormat telah memberikan pandangan, saranan, teguran yang bagi kami di Kementerian Sumber Manusia sangat berterima kasih dengan pandangan yang cukup membina ini. Sebanyak 12 isu yang dibangkitkan iaitu pertanyaan dan juga beberapa cadangan berkaitan Kementerian Sumber Manusia telah dibangkitkan sepanjang perbahasan Usul Menjunjung Kasih Atas Titah Yang di-Pertuan Agong di Dewan yang Mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, yang bermula dengan Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz menyentuh isu mengenai pengangguran graduan yang kian bertambah dan mencadangkan kepada kerajaan agar mengubah dasar dan polisi sedia ada yang mengguna pakai pakej yang sama kepada mekanisme berbentuk intervensi dan menyeluruh kepada lapisan pekerja. Yang Berhormat Senator Dato' Wira Aziz ada tidak dalam Dewan ini? Ada ya. Terima kasih.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, data terkini kaji selidik tenaga buruh oleh Jabatan Perangkaan Malaysia menunjukkan kadar pengangguran keseluruhan rakyat Malaysia pada suku kedua pada 2021 berkurangan kepada 4.8 peratus berbanding 5.1 peratus yang dicatatkan dalam tempoh yang sama pada tahun 2020. Bilangan penganggur menurun seramai 26,900 orang daripada 791,800 orang pada suku kedua, tahun 2020 kepada 764,900 orang pada suku kedua, tahun 2021. Kadar pengangguran belia berumur 15 tahun hingga 24 tahun menurun daripada 12.5 peratus atau 326,700 orang pada suku kedua, tahun 2020 kepada...

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Minta penjelasan.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Ya sila.

Tuan Yang di-Pertua: Penjelasan.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Sekejap, sekejap. Saya habiskan data ini sekejap.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Okey.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Tadi tidak habis. Kadar pengangguran belia berumur 15 tahun sehingga 24 tahun menurun daripada 12.5 peratus atau 326,700 orang pada suku kedua 2020 kepada 11 peratus atau 283,100 orang pada suku kedua 2021. Silakan.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan sahabat saya Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang Berhormat Timbalan Menteri menyebut bahawa belia- maknanya angka 15 tahun sudah dibenarkan bekerja? Bukan dalam konvensyen *international* 15 tahun, 16 tahun dan 17 tahun itu tidak layak lagi untuk dikategorikan sebagai pekerja. Minta penjelasan. *International convention* itu.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Terima kasih. Soalan yang dibangkitkan pun sangat baik. Memang *international* ILO telah menyatakan *International Labor Organization* itu kod dalam bahasa Inggeris ataupun saya salah menyebut ILO yang diputuskan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu memang betul tetapi kita mengambil kira selepas mereka- bukan mereka bekerja, mereka belajar. Ketika belajar juga kita mengambil kira sebagai permulaan pengiraan kita daripada berumur 15 tahun.

Jadi di sini, memudahkan kita untuk kita membuat unjuran selepas mereka belajar, bagi jangka masa kita untuk menyediakan premis pekerjaan dan juga kursus-kursus. Itu yang kita ambil kira. Akan tetapi bukan kita bagi membenarkan mereka bekerja. Cuma mengambil kira umur pekerjaan.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, terus.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Okey. Manakala statistik siswazah pada 2020 yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia melaporkan kadar pengangguran siswazah telah meningkat kepada 4.4 peratus pada tahun 2020 berbanding 3.9 peratus pada tahun 2019. Dalam mendepani situasi pengangguran termasuk dalam kalangan siswazah, kerajaan memperkenalkan program perantisan yang membuka peluang pekerjaan bagi golongan graduan melalui latihan peningkatan kemahiran dan kemahiran semula yang lebih popular.

Saya tidak mahu nak sebut tetapi dalam program disebut *reskilling and upskilling* dengan izin untuk kita menjelaskan kita menggunakan perkataan bahasa Malaysia iaitu latihan peningkatan kemahiran dan kemahiran semula. Jumlah perantis yang telah mendapat peluang menjalani perantisan seramai 44,843 orang graduan. Kementerian Sumber Manusia melalui PERKESO turut- ini agensi di bawah Kementerian Sumber Manusia iaitu PERKESO turut bekerja sama dengan Kementerian Pengajian Tinggi dan Kementerian Belia dan Sukan untuk melaksanakan program-program penempatan pekerjaan dengan menganjurkan aktiviti temu duga termasuk juga karnival kerjaya golongan siswazah.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Sekali lagi, Timbalan Menteri, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Kita tidak cukup masa ya. Jadi kalau penting sangat kita benarkan. Jika tidak, teruskan.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Terpulang kepada Tuan Yang di-Pertua.

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Sedikit. Saya minta sahabat saya Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh tidak lain kali semua juga kementerian.

Tuan Yang di-Pertua: Jangan buat cadangan. Apakah dia punya tadi?

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Ya, cadangan. Saya beri cadangan boleh tidak pada masa itu kita hendak tengok angka-angka kejayaan. *Result oriented*. Saya rasa *insya-Allah* Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh tengok ini. Kita kata tahun depan pun...

Datuk Haji Awang bin Hashim: Tidak sampai lagi di situ. Ada dalam ini. Yang Berhormat Senator Tuan Suresh Singh a/l Rashpal Singh dan Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili membangkitkan isu berhubung pengangguran dan langkah-langkah pemulihan khusus untuk pekerja PKS. Terima kasih kepada Yang Berhormat sahabat dari Jeli.

Dr. Yaakob bin Sapari: Tuan Yang di-Pertua, sebelum masuk tajuk yang itu. Boleh tidak yang fasal graduan tadi.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Sekejap, sekejap.

Tuan Yang di-Pertua: Bukan. Bila hendak mencelah, Yang Berhormat kena sebut penerangan atau penjelasan. Itu sahaja.

Dr. Yaakob bin Sapari: Minta sikit penjelasan, Tuan Yang di-Pertua. Oleh sebab dia sudah masuk ke tajuk kedua PKS itu.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Sekejap, sekejap doktor. Saya sedang...

Tuan Yang di-Pertua: Bila saya benarkan seseorang berdiri, Timbalan Menteri kena duduk.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Okey, cuma saya hendak jelaskan sedikit fasal tadi sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Biar jelas ya.

Dr. Yaakob bin Sapari: Sedikit penjelasan. Adakah statistik mengikut bidang profesionalisme graduan itu. Contohnya berapa ramai *engineer* menganggur, doktor menganggur, arkitek menganggur. Apa yang terbaharu graduan perubatan dan pergigian juga mula menganggur. Ada tidak kementerian ada data-data tersebut.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Ini sepatutnya dibangkitkan semasa perbahasan. Ini saya sedang menjawab apa yang dibangkitkan dalam perbahasan. Jadi tidak adil kepada saya.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak adil. Saya benarkan Yang Berhormat Timbalan Menteri meneruskan jawapan.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Okey. Minta maaf. Baiklah. Kementerian Sumber manusia melalui Pembangunan Sumber Manusia terlibat secara langsung iaitu Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB) terlibat secara langsung dalam jawatankuasa kerja pelaksanaan program pembangunan PKS bersama SME Corp. Jawatankuasa ini diterajui oleh MDEC, pembangunan usahawan kementerian.

Bagi menyokong pelaksanaan program-program khusus untuk perusahaan kecil dan sederhana di bawah pelan tindakan bersepadu PKS. Jadi ini kita sudah ada integrasi bagi kita melahirkan *entrepreneur* ataupun pembangunan usahawan-usahawan baharu dan muda termasuk graduan yang kita sedang rancang yang *insya-Allah* kesannya boleh kita jawab pada selepas pelaksanaan dua tahun daripada sekarang integrasi ini dilaksanakan.

■1530

Kerjasama sedia ada- ya lah kita kahwin pun, hari ini kahwin, sembilan bulan baru kita tahu kita boleh dapat anak, boleh melahirkan. Hari ini kita buat, hari ini kita hendak tahu jawapan jadi tidak boleh lah kan...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, tolong cepatkan sedikit.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Cepatkan sedikit?

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Haji Awang bin Hashim: *Insya-Allah* saya sedang mengawal masa saya Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, baik.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Okey.

Tuan Yang di-Pertua: Fasal kahwin tadi saya setuju.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Selepas habis sahaja saya berhenti, tepat masa saya berhenti, habis tidak habis cerita lain.

Tuan Yang di-Pertua: Baik.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Kerjasama sedia ada ini membolehkan isu-isu atau cabaran latihan dapat dibincangkan bagi membantu memperkasa peranan perusahaan kecil dan sederhana dalam meningkatkan pertumbuhan ekonomi negara. Pembangunan Sumber Manusia Berhad akan terus membantu perusahaan kecil dan sederhana daripada segi latihan, kemahiran termasuk latihan berunsurkan perniagaan secara atas talian dan bukan atas talian.

Di samping itu, menerusi Inisiatif PENJANA HRDCorp, skim pembangunan perusahaan kecil dan sederhana membolehkan majikan mengikuti kursus-kursus latihan berkaitan peningkatan produktiviti dan kecekapan operasi syarikat. Setakat 31 Ogos 2021, sebanyak 10,314 orang pelatih telah diluluskan skim ini. Itu juga produk kesan pengeluaran yang ditanya oleh Yang Berhormat Senator Dr. Yaakob bin Sapari tadi.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili. Berdasarkan rekod pencarum Sistem Insurans PERKESO, iaitu Sistem Insurans Pekerjaan (SIP) PERKESO bagi tahun 2020, seramai 107,024 orang telah kehilangan pekerjaan. Manakala sehingga 31 September 2021, seramai 50,482 orang telah direkodkan kehilangan pekerjaan pada tahun ini.

Jumlah permohonan dan kelulusan bayaran bagi tempoh Januari hingga September- sebab Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili ini membangkitkan bulan ke bulan, kes-kes yang berlaku. Jumlah permohonan dan kelulusan bayaran bagi tempoh Januari hingga September 2021 mengikut bulan adalah seperti berikut Januari 8,334 permohonan melibatkan kelulusan bayaran sebanyak RM36.3 juta. Pada Februari sebanyak 6,296 permohonan dengan RM33.6 juta. Saya ingat angka-angka ini saya boleh jawab secara bertulis, saya hendak baca satu sampai bulan September ini panjang juga, rugi masa saya, ada lapan minit lagi.

Seterusnya Yang Berhormat Senator Tuan Zaiedi bin Haji Suhaili turut minta jumlah kekosongan kerja bagi setiap negeri di Malaysia mengikut sektor perusahaan dan bagaimana kerajaan dapat memastikan keseimbangan berlaku dalam penawaran kerja kepada rakyat di Malaysia ini.

Seterusnya, untuk makluman Yang Berhormat Senator yang membangkitkan isu ini, mengikut statistik aplikasi *MyFuture Jobs* jumlah kekosongan jawatan bagi tempoh Januari 2021 sehingga September 2021 sebanyak 1,731,670.

Secara ringkasnya, pecahan kosong jawatan mengikut sektor adalah seperti berikut, sektor perkhidmatan terdapat 1,160,577 kekosongan. Sektor pertanian, perhutanan dan perikanan terdapat 56,099 kekosongan. Sektor pembinaan terdapat 1,015,312 kekosongan. Sektor pembuatan terdapat 393,729 kekosongan. Sektor perlombongan dan pengkuarian terdapat 5,953 kekosongan.

Kementerian akan mengemukakan maklumat bertulis mengenai kekosongan jawatan yang terkandung dalam portal ataupun dalam aplikasi *MyFuture Jobs* mengikut negeri Yang Berhormat.

Keseimbangan pasaran buruh merupakan antara petunjuk ekonomi negara yang mampan dalam ekonomi yang masih dalam tahap pemulihan. Kerajaan telah memperkenalkan Program Insentif Pengambilan Pekerja, bantuan mobiliti dan program latihan di bawah Pelan Jana Semula Ekonomi Negara (PENJANA). Inisiatif ini bertujuan merangsang pengambilan pekerjaan oleh majikan.

Kerajaan juga telah menubuhkan Majlis Pekerjaan Negara, melalui majlis ini, lebih 376 ribu orang pencari kerja berjaya mendapat pekerjaan melalui 27 inisiatif yang dilaksanakan setakat 10 September 2021.

Kejayaan menempatkan pekerja melebihi sasaran yang ditetapkan iaitu 354,276 peluang pekerjaan sehingga 30 September 2021, menunjukkan hasrat kerajaan mewujudkan 500 ribu peluang pekerjaan untuk tahun ini bakal dicapai. Saya ingat jawapan-jawapan yang ditanya tadi itu sudah terjawab sedikit sebanyak itu, kesan-kesan.

Selain daripada itu, kerajaan juga berjaya mewujudkan lebih 97 ribu pekerjaan baharu melalui pelaburan dalam negara DDI dengan 76 peratus daripadanya merupakan kategori mahir dan separuh mahir. Jumlah tersebut adalah sebahagian daripada sasaran sebanyak 160 ribu pekerjaan baharu yang terhasil daripada komitmen pelaburan bagi tahun 2021 ini.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan cadangan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Senator Tuan Ahmad bin Yahaya. Menurut data, KSM ini dia main data sahaja, dia tidak boleh buat data sembarangan...

Tuan Yang di-Pertua: Terus, terus.

Datuk Haji Awang bin Hashim: Jabatan Perangkaan Malaysia pada suku kedua- itu pun termasuk dalam jawapan. Pada suku kedua 2021, bilangan penduduk bekerja meningkat kepada 15.21 juta orang, berbanding seramai 14.88 juta orang pada suku kedua, tahun 2020. Daripada itu 4.35 juta orang atau 28.6 peratus adalah guna tenaga mahir dan 9.05 juta orang atau 59.5 peratus adalah guna tenaga separuh mahir.

Dalam pasaran kerja, pemadanan kekosongan jawatan mengambil kira tahap kelayakan yang dimiliki oleh pencari kerja. Selain kriteria seperti pengalaman kerja, lokasi kemahiran yang dimiliki serta gaji yang ditawarkan oleh majikan turut menyumbang kepada penempatan sesuatu pekerjaan.

Bagi meningkatkan peluang pekerjaan khususnya kategori mahir dan separuh mahir, kerajaan menggalakkan industri supaya beralih kepada penggunaan automasi dan teknologi canggih yang dapat mewujudkan permintaan terhadap pekerja berkemahiran tinggi.

Badan penasihat- Kementerian Sumber Manusia melalui *TalentCorp* telah membentuk badan penasihat industri dan bakat atau lebih dikenali *TalentCorp*, dengan izin, yang dianggotai oleh kapten industri serta wakil-wakil daripada bahagian pembangunan modal insan merentasi sektor ekonomi yang ada di dalam negara kita dalam semua sektor.

Yang Berhormat Senator Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan meminta kerajaan menyatakan statistik bilangan pencarum. Berdasar statistik PERKESO daripada Januari sehingga 30 September 2021, bilangan pencarum yang membuat tuntutan faedah di bawah Skim Bencana Kerja PERKESO adalah seramai 74,971 orang. Pencarum yang menerima tuntutan seramai 52,522 orang pencarum. Itu yang mendapat tuntutan. Jumlah tuntutan yang ditolak sebanyak 4,488 kes. Antara alasan penolakan kes tuntutan ini, diputuskan sebagai bukan bencana kerja dan permohonan yang tidak lengkap.

Berhubung dengan isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Dato' Haji Jefridin juga, jumlah permohonan pencarum yang dijangkiti COVID-19 sehingga 2 Oktober 2021 sebanyak 30,604 kes. Kerajaan melalui PERKESO sentiasa berusaha untuk menghebahkan dan mempromosikan apa-apa faedah yang diberikan ketika pandemik COVID-19. Inisiatif promosi terus dijalankan melalui media cetak, media elektronik, laman web dan sebagainya. PERKESO juga melalui Skwad PERKESO Prihatin sentiasa memantau berita-berita media untuk kita mendapatkan maklumat.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator Dato' Haji Jefridin bin Atan, kementerian telah mewujudkan satu aplikasi bekerja untuk pekerja iaitu dipanggil *Working for Workers* ataupun Bekerja untuk Pekerja sekiranya mereka ada masalah dengan majikan, boleh mereka masuk dalam aplikasi *Working for Workers* ini dan mereka membuat aduan, apa sahaja daripada segi tindakan-tindakan yang tidak beretika daripada pihak majikan.

Sejak pelancaran pada 3 Mei 2021, aplikasi ini telah merekodkan sebanyak 10,229 aduan dan sebanyak 9,478 aduan telah diambil tindakan dan diselesaikan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 9,832 daripadanya merupakan rakyat tempatan, manakala selebihnya pekerja asing.

Saya hendak teruskan lagi. Untuk makluman Yang Berhormat, saya ada 51 saat lagi. Majikan yang layak dan diluluskan permohonan Program Subsidi Upah adalah tidak dibenarkan untuk memberhentikan pekerja atau memotong gaji pekerja. Bagi pekerja yang dipotong gaji semasa menjalani kuarantin walaupun majikan telah menerima Program Subsidi Upah, pekerja terbabit telah membuat aduan ke Jabatan Tenaga Kerja dan siasatan lanjut dijalankan di bawah Akta Kerja 1955.

■1540

Untuk makluman Yang Berhormat Senator Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin, Ahli-ahli Dewan yang mulia ini iaitu berkenaan dengan lebih satu juta peluang pekerjaan telah diiklankan melalui aplikasi *MYFutureJobs*. Daripada jumlah ini, peluang pekerjaan yang dikategorikan sebagai pekerjaan pengurus, profesional dan juruteknik sebanyak 35 peratus, manakala selebihnya 65 peratus. Saya ucapkan terima kasih dan saya akan memberi jawapan secara bertulis. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Baik, baik. Jadi, Yang Berhormat Timbalan Menteri telah menjawab bagi enam orang tadi dan mana yang belum dimasukkan dalam jawapan, boleh disumberkan menerusi tulisan atau jawapan bertulis. Yang Berhormat Menteri, Kementerian Pertanian dan Industri Makanan.

3.41 ptg.

Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan I [Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.*

Tuan Yang di-Pertua, MAFI menerima dua bangkitan daripada yang pertamanya, sahabat saya Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz dan juga Yang Berhormat Senator Datuk John Ambrose. Daripada Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz telah membangkitkan:

- (i) cadangan untuk meningkatkan peruntukan tahunan untuk pertanian;
- (ii) meningkatkan kadar guna tanah pertanian;
- (iii) untuk mengurangkan penukaran status tanah pertanian bagi tujuan komersial;
- (iv) menerapkan teknologi pertanian pintar;
- (v) untuk menumpukan pembangunan modal insan pertanian;
- (vi) menggalakkan rakyat mengutamakan produk-produk pertanian tempatan;
- (vii) pembangunan tanah terbiar;
- (viii) untuk EPP 10 MADA; dan
- (ix) kelewatan pengedaran benih padi sah; dan
- (x) jumlah import makanan yang tinggi.

Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, untuk peruntukan tahunan dalam perbincangan kita yang telah diadakan bersama dengan pihak Kementerian Kewangan (MoF) mengenai peruntukan belanjawan tahun 2022, MAFI telah memohon supaya dipertimbangkan peningkatan peruntukan sebanyak 14.4 peratus.

Untuk makluman, belanjawan kita untuk tahun 2021 adalah sebanyak RM4.79 bilion. Permohonan untuk belanjawan untuk tahun 2022 adalah sebanyak RM5.46 bilion yang merangkumi pelbagai inisiatif yang masih belum boleh didedahkan di bawah dua terma berikut:

- (i) pertamanya untuk melindungi dan memulihkan kehidupan serta mata pencarian petani, penternak dan juga nelayan serta usahawan yang terjejas;

- (ii) keduanya untuk membina semula daya ketahanan sekuriti makanan negara melalui pemodenan dan pendetilan rantai nilai agromakanan.

Sekiranya permohonan kita ini diperakukan oleh pihak EPU dan oleh pihak Kementerian Kewangan, semua program khusus insentif dan juga subsidi, terutamanya yang melibatkan pesawah dan juga nelayan dapat ditambah baik. Dalam masa yang sama, penganjuran MAHA yang telah tertangguh semenjak tahun 2020 akibat pandemik COVID-19 akhirnya dapat kita laksanakan *insya-Allah* pada tahun hadapan.

Untuk perkara guna tanah pertanian dan mengurangkan penukaran status tanah pertanian kepada komersial dan juga tanah terbiar. Ahli Yang Berhormat Senator juga turut membangkitkan tiga isu berkenaan dengan tanah iaitu dengan persaingan guna tanah pertanian, usaha mengurangkan penukaran status tanah pertanian dan juga inisiatif untuk kita membangunkan tanah-tanah terbiar.

Tanah merupakan faktor asas terpenting dalam pembangunan ekonomi sesuatu negara. Persaingan guna tanah antara sektor pertanian dengan RCI, dengan izin, untuk *residential*, komersial dan industri terutamanya di negara yang membangun seperti Malaysia adalah merupakan *extrapolated trend* ataupun trend yang kita jangka, yang menyaksikan percanggahan keperluan pembangunan sesuatu tempat akan menyebabkan keluasan tanah pertanian kita menyusut. Senario ini banyak direkodkan dalam jurnal ilmiah dengan pelbagai bukti empirikal. Manakala isu berkenaan penukaran status tanah pertanian kepada RCI merupakan perkara yang di bawah kuasa kerajaan negeri.

Di peringkat MAFI, keutamaan tertinggi diberikan kepada inisiatif mengoptimumkan penggunaan tanah untuk tujuan pertanian. Antaranya, menerusi Projek Pembangunan Tanah Terbiar dengan menawarkan insentif kepada usahawan dan juga pemilik tanah dengan kadar maksimum sebanyak RM20 ribu sehektar dalam bentuk *in-kind* secara *One-Off*. Melalui insentif ini, infrastruktur asas dapat dibangunkan merangkumi pembersihan kawasan, sistem pengairan dan juga saluran serta pembinaan jalan ladang termasuk pembangunan input pertanian yang merupakan benih, baja, racun, mesin dan juga peralatan kecil.

Projek pembangunan tanah terbiar dibangunkan dengan tanaman kekal seperti durian, nangka, rambutan dan manggis bagi mengelakkan tanah tersebut kembali terbiar dan diselangi dengan tanaman jangka pendek seperti tembikai, pisang dan ubi bagi membolehkan petani mendapatkan hasil jangka pendek, sementara menunggu hasil daripada tanaman kekal diusahakan.

Semenjak tahun 2007 sehingga tahun 2020, seluas 10,367 hektar tanah terbiar seluruh Malaysia telah kita bangunkan yang melibatkan 8,179 orang pengusaha dengan jumlah peruntukan sebanyak RM111.6 juta telah dibelanjakan. Tanah-tanah tersebut telah dibangunkan dengan pelbagai jenis tanaman seperti buah-buahan, sayur-sayuran, padi, kelapa dengan jumlah pengeluaran sebanyak 225,578 metrik tan dengan nilai pengeluaran sebanyak RM214 juta.

Tuan Yang di-Pertua, dalam hal yang melibatkan isu tanah, MAFI sebenarnya sentiasa bekerjasama dengan kerajaan negeri melalui Mesyuarat Khas Yang Berhormat Menteri bersama Exco-Exco Pertanian Negeri yang diadakan secara berkala dan pelbagai isu telah kita ketengahkan termasuk usaha mengurangkan jumlah penukaran status tanah pertanian kepada syarat guna tanah yang lain seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator.

Untuk pertanian pintar, suka saya kongsi bahawa MAFI sememangnya giat dan menggalakkan pemodenan sektor pertanian negara melalui penggunaan teknologi moden bagi menghasilkan keluaran pertanian yang berkualiti tinggi. Walaupun dalam kawasan tanah yang terhad, penekanan serius telah kita berikan oleh setiap warga kerja MAFI bagi memodenkan sektor pertanian selaras dengan IR 4.0 melalui Dasar Agromakanan Negara 2021 sehingga 2030 seperti mana digariskan di bawah teras dasar satu untuk mendukung modenisasi dan pertanian pintar.

Seterusnya sebagai maklumat, MAFI telah menerima kelulusan peruntukan untuk program-program yang berorientasikan pemodenan sektor agromakanan, khususnya daripada segi teknologi mekanisasi dan automasi serta pertanian pintar yang berteraskan kepada 4.0. Bagi Program Mekanisasi Dan Automasi Sektor Makanan, sebanyak RM10 juta telah diluluskan dalam *Rolling Plan* 1, tahun 2021 bagi perolehan jentera dan peralatan sistem pertanian bagi subsektor tanaman, ternakan dan juga perikanan. Di peringkat kumpulan sasar, Lembaga Pertubuhan Peladang...

Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad: Minta penjelasan Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri, daripada trend-trend, dengan izin, trend Tuan Yang di-Pertua, daripada trend yang kerajaan perhatikan, mulai tahun bila, agak-agak, trend import bil makanan itu akan mulai menurun berdasar pada *GDP* dan sebagainya. Sekarang ini tiap-tiap tahun dia naik, naik, naik bil import makanan. Mulai tahun bila agak-agak kerajaan boleh jangka bahawa mulai tahun tersebut, ia akan menurun dari tahun ke tahun sehingga kita betul-betul berdikari dari sudut bil import makanan. Terima kasih.

■1550

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Ya tentang trend yang kita jangka-maknanya penggunaan tanah-tanah pertanian untuk RCI itu sudah kita jangka kerana negara terus membangun dan penggunaan atau keperluan untuk menambah stok makanan barulah berdasarkan daripada peningkatan populasi dalam negara kita.

Seterusnya saya teruskan Tuan Yang di-Pertua, di peringkat kumpulan sasar Lembaga Pertubuhan Peladang sedang melaksanakan projek ladang e-Satelit dengan peruntukan sebanyak RM10 juta. Projek agromakanan menggunakan sistem IOT yang berbentuk geran padanan dengan nisbah 70 ke-30, dan had maksimum sebanyak RM30 ribu bagi pertubuhan peladang dan usahawan peladang. Skop program ini melibatkan bangunan infrastruktur seperti jalan ladang dan penggunaan aplikasi teknologi terkini seperti sistem aplikasi pertanian pintar, sistem IOT serta dron.

Seterusnya, daripada segi kemudahan pembiayaan. MAFI telah diperuntukkan sebanyak RM150 juta bagi Program Pemodenan *Vessel* dan mekanisasi tangkapan untuk pemodenan sektor pertanian manakala sebanyak RM70 juta pula diperuntukkan untuk program modenisasi rangkaian nilai agromakanan bagi membolehkan golongan, petani, penternak dan nelayan serta usahawan industri makanan yang terlibat dalam aktiviti panjang sepanjang rangkaian nilai agromakanan mendapatkan peralatan dan teknologi yang berteraskan Revolusi Perindustrian Keempat.

Malahan sejajar dengan perkembangan Revolusi Perindustrian 4.0 program pertanian moden berimpak tinggi akan terus diberikan penekanan melalui peningkatan penerima gunaan teknologi. Antara contoh pertanian pintar yang telah diperkenalkan di negara ini adalah seperti berikut:

- (i) pembangunan pakej teknologi pertanian tepat ataupun dengan izin, *precision farming*;
- (ii) pembangunan kilang tanaman ataupun, dengan izin, *plant factory*;
- (iii) pembangunan pertanian bandar, dengan izin, *urban farming*;
- (iv) melalui kaedah tisu *culture*; dan
- (v) penggunaan teknologi digital.

Seterusnya kita pergi kepada import pertanian yang tinggi, yang banyak dipersoalkan dalam Dewan. Berkenaan dengan isu jumlah import makanan seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat, tidak dinafikan bahawa pada tahun 2020 import makanan kita telah mencatat nilai RM55.4 bilion berbanding hanya RM51.4 bilion pada tahun 2019.

Peningkatan jumlah import ini adalah sebenarnya sebagai bagi memastikan supaya bekalan makanan tempatan terjamin terutamanya dalam tempoh kita menghadapi pandemik COVID-19. Sekiranya kita teliti antara bahan makanan yang menyumbang kepada nilai import yang tinggi termasuk bijirin dan sediaan bijirin seperti kopi, koko, teh, rempah, daging, hasil tenusu, makanan ternakan, sayur-sayuran dan juga buah-buahan.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya mendapatkan penjelasan Yang Berhormat Menteri?

Tuan Yang di-Pertua: Penjelasan boleh.

Tuan Muhamad Zahid bin Md. Arip: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya hendak minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, tadi disebutkan tentang kopi, koko dan lain-lain. Saya ingat kita di sini tidak berapa berminat, kita berminat tentang beras.

Beras merupakan makanan kita, kita banyak bergantung kepada import dan import ini terlalu besar. Jadi saya hendak tahu apa dasar kerajaan dalam hal ini dan lagi satu, berapa keperluan beras bulanan kita dan *stockpile* kita? Dalam stok simpanan kita beras ada berapa banyak lagi? Berapa lama lagi boleh tahan? Jadi, saya mohon penjelasan Yang Berhormat Menteri. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat yang bertanyakan soalan yang cukup penting terutama dalam keadaan sekarang bagi kita memastikan supaya bekalan makanan kita mencukupi.

Pertamanya, Yang Berhormat ada sebut tentang apakah dasar kerajaan? Dasar kita berkenaan dengan padi ataupun beras merupakan 70/30. Bermaksud 70 yang kita bekalkan dalam negara kita dan 30 yang kita import dari luar negara. Dasar ini telah kita guna pakai setelah sekian lama, kita begitu selesa sekali. Akan tetapi sekarang ini kita telah meneliti semula dan membuat perancangan dan mengatur strategi sekurang-kurangnya untuk masa lima tahun kita berkeupayaan, supaya kita dapat hasilkan sekurang-kurangnya 75 peratus apabila kita sampai tahun 2025, nanti.

Keduanya, Yang Berhormat ada sebut tentang keperluan kita, keperluan kita untuk bulanan sebanyak 200 ribu metrik tan. Maknanya satu tahun kita perlukan lebih kurang 2.5 juta metrik tan beras. Kita hanya berkeupayaan menghasilkan sebanyak 1.8 juta metrik tan dalam negara, selebihnya kita terpaksa import dari luar negara.

Sekarang, harganya pun telah meningkat Tuan Yang di-Pertua. Kalau dulu harganya adalah sebanyak lebih kurang USD300 sekarang ia meningkat kepada USD600 tetapi harga kita di pasaran masih lagi kerajaan tetapkan harga terkawal sebanyak RM2.60 satu kilogram.

Yang Berhormat ada tanya tentang *stockpile* tadi. *Stockpile* kita adalah bagi memastikan supaya kita sentiasa bersedia dalam apa-apa kemungkinan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, *stockpile* kita pada setiap bulan kita mestikan mempunyai sebanyak 400 ribu ke-500 ribu metrik tan setiap bulan. Maknanya ia merangkumi yang kita eksport- yang kita import ataupun daripada bekalan daripada tempatan.

Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, seperti yang diumumkan Yang Amat Berhormat Menteri baru-baru ini. Beliau telah mencadangkan supaya stok penimbal kita, kalau yang kita import itu hanya sebanyak 150 ribu metrik tan yang diletakkan beberapa buah lokasi di seluruh negara termasuk Sabah dan Sarawak. Akan tetapi menjelang hujung tahun ini kita hendak kalau boleh ia dipertingkatkan sebanyak 200 ribu metrik tan. Untuk tiga tahun akan datang kita menjuruskan kepada 290 ribu metrik tan. Stok ini adalah dibiayai sendiri oleh pembekal ataupun pemborong yang mengimport beras ini. Saya teruskan.

Tuan Yang di-Pertua: Teruskan ya.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Dalam hal ini, saya hendak sebut kerana ada satu perkara lagi. Beras kita import sebanyak- nilai import kita sebanyak RM2.5 bilion- kita pada ketika ini hanya 63 peratus tahun 2019. Dalam hal ini MAFI telah merangka beberapa strategi untuk merencanakan lagi pengeluaran bahan makanan di bawah Dasar Agromakanan Negara 2.0 dan Pelan Tindakan Dasar Sekuriti Makanan Negara tahun 2021 hingga tahun 2025.

Bagi mengurangkan kebergantungan kita terhadap sumber import antaranya, kita menggalakkan kerjasama dengan sektor swasta menerusi Program Sawah Berskala Besar ataupun SMART SBB untuk mempertingkatkan lagi produktiviti industri padi dan beras negara. Ini melalui kerjasama dengan pihak swasta.

Kedua, kita menubuhkan Lembaga Ruminan Negara untuk memacu pertumbuhan industri ternakan serta hasil daripada ruminan. Ketiganya, untuk merencanakan usaha...

Dr. Yaakob bin Sapari: Tuan Yang di-Pertua, mohon penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Masa sudah sukar bagi kita, saya tidak begitu menggalakkan untuk mencelah. Sekiranya ada perkara yang penting sangat hendak diperjelas baru boleh. Kalau tidak, Yang Berhormat Timbalan Menteri akan kekurangan masa untuk menjawab. Teruskan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Ketiga, kita mahu merencanakan usaha penerima gunaan teknologi moden dan Revolusi Industri 4.0. Keempatnya, kita memperluaskan aktiviti pertanian bandar dan kebun komuniti di kawasan-kawasan yang bersesuaian.

Kelima, kita memperkasakan penyelidikan dan pembangunan yang berteraskan sekuriti makanan untuk menghasilkan baka dan benih yang berimpak tinggi.

Keenam, untuk menggalakkan penyelidikan berteraskan pembangunan makanan alternatif termasuk pembangunan makanan alternatif ternakan.

■1600

Saya percaya bahawa pelaksanaan strategi-strategi yang saya sebutkan tadi dapat menyumbang kepada peningkatan pengeluaran makanan tempatan selain mengurangkan permintaan terhadap makanan import sekali gus untuk kita mengurangkan kebergantungan kepada import makanan.

Saya rasa terutang sangatlah kepada sahabat saya Yang Berhormat Dato' Wira Othman yang juga bekas mantan Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan dan juga beliau merupakan mantan Pengerusi MADA. Beliau ada membangkitkan satu perkara penting Tuan Yang di-Pertua, boleh?

Tuan Yang di-Pertua: Sila jawab, ya boleh.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Saya terpaksa tinggalkan yang lain dahulu untuk EPP 10 MADA. Untuk menjawab Yang Berhormat mengenai status permohonan sistem pengairan tersia di kawasan Muda. Suka saya tegaskan bahawa projek ini akan kita teruskan sehingga siap dengan status sehingga 30 September 2021 adalah seperti berikut... [*Tepuk*] Pertamanya, boleh beri masa sedikit Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Boleh, boleh ditambah sedikit sebab ini penting ini.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah: Siap sepenuhnya pada 11 hingga tahun 2020 sebanyak 14 buah blok pengairan Yang Berhormat. Dalam pembinaan kita ada tiga buah blok pengairan. Peringkat perolehan tender ada tiga buah blok pengairan.

Keempatnya dicadangkan dibina dalam tempoh RMKe-12 ini sebanyak 23 buah blok dan untuk baki 85 buah blok pengairan dijangka akan dibangunkan bermula RMKe-13. Memang rancangan ini merupakan satu rancangan jangka panjang yang melibatkan peruntukan sebanyak lebih daripada RM1 bilion. Kita yakin dengan kerja ini apabila siap nanti bukan sahaja memberikan kelegaan bahkan kita akan dapat meningkatkan pengeluaran di kawasan MADA nanti.

*[Timbalan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Mula dilaksanakan tahun 2021. Walaupun kita menghadapi banyak kekangan dan masalah tetapi kita yakin dengan kerjasama daripada semua pihak termasuk kerajaan negeri dan juga pesawah-pesawah, *insya-Allah* projek kita ini akan dapat memberikan keselesaan kepada semua pihak. Itu sahaja Tuan Yang di-Pertua. Mana yang saya tak dapat jawab ini *insya-Allah* kita akan jawab secara bertulis. *Assalamualaikum warahmatullahi taala wabarakatuh.*

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah atas jawapan tadi.

Seterusnya saya menjemput Yang Berhormat Kementerian Alam Sekitar dan Air. Dipersilakan.

4.02 ptg.

Menteri Alam Sekitar dan Air [Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ucapkan terima kasih dan penghargaan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang membahaskan di Kementerian Alam Sekitar dan Air. Seramai lima orang Ahli Yang Berhormat telah pun mengambil bahagian dan menyentuh isu berkenaan dengan pengurusan banjir, bekalan air dan pengurusan alam sekitar.

Saya akan memulakan tentang pengurusan banjir yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Datuk Paul Igai membangkitkan isu berkenaan dengan faktor yang menyebabkan banjir di Marudi Long Busang dan Belaga.

Untuk makluman Yang Berhormat bahawa kejadian banjir yang berlaku pada 2 Oktober 2021 di Sekolah Kebangsaan Long Panai, Sekolah Kebangsaan Sungai Setapang, Sekolah Menengah Kebangsaan Tutoh Apoh, Sekolah Kebangsaan Long Lenei, Intika anak kepada Mauh dan Sekolah Kebangsaan Kampung Penghulu Baya Mallang di daerah Marudi bahagian Miri adalah disebabkan faktor utama ialah kerana hujan lebat yang berterusan selama empat hari bermula pada 28 September hingga 1 Oktober di kawasan Hulu Sungai Tutuh yang menyebabkan beberapa kawasan rendah ditenggelami air dan melimpahi tebing-tebing sungai.

Jumlah hujan yang dicatatkan dalam tempoh tiga hari di Stesen Curahan Hujan Long Terawan ialah sebanyak 128 milimeter menyebabkan hujan menjadi tepu dan tidak dapat menampung air larian hujan menyebabkan tanah menjadi tepu dan tidak dapat menampung air larian hujan. Hujan maksimum satu hari direkodkan bagi kejadian banjir ialah 71.5 milimeter di Stesen Curahan Hujan Long Luteng .

Untuk makluman Dewan yang mulia, 60 milimeter dianggap hujan yang terlalu lebat dan kita pada waktu itu 128 milimeter dan luar daripada kebiasaan. Manakala bagi kejadian banjir berlaku pada 2 Oktober 2021 di kawasan Sekolah Kebangsaan Long Busang, Klinik Kesihatan Long Busang dan Kampung Long Busang daerah Bukit Mabung adalah disebabkan oleh faktor yang hujan berterusan selama lima hari bermula 27 September hingga 1 Oktober 2021. Di mana kawasan hulu dan sekitar Long Busang serta air sungai Busang dan Sungai Batang Baloi melimpahi menyebabkan kawasan rendah dinaiki air.

Untuk makluman Dewan yang mulia, jumlah hujan untuk tempoh tiga hari di Stesen Curahan Hujan Long Busang ialah 173 milimeter menyebabkan tanah menjadi tepu dan tidak dapat lagi menampung air larian darat. Hujan maksimum satu hari direkodkan bagi kejadian banjir ialah sebanyak 89.5 milimeter iaitu di Stesen Curahan Hujan Long Busang. Kategori hujan ini adalah sangat lebat iaitu melebihi bacaan yang saya sebutkan tadi sebanyak 60 milimeter.

Yang Berhormat Senator Datuk John Ambrose membangkitkan isu banjir di Penampang, Sabah yang berlaku akibat pembangunan Lebuhraya Pan-Borneo dan memohon peruntukan bagi penyelesaian masalah banjir di negeri Sabah. Untuk makluman Dewan yang mulia, kementerian sentiasa terbuka dan mengambil perhatian yang sangat serius berhubung dengan masalah banjir.

Kita menyedari bahawa terdapat beberapa perkampungan yang sebelum ini tidak banjir dan bila pembinaan lebuhraya, kita mendapat aduan bahawa sebahagian daripada mereka berlaku banjir. Apa pun bagi pihak kementerian dan agensi lain termasuk Kementerian Kerja Raya, kita perlu mendapatkan data dan maklumat yang lengkap spesifik untuk kita pastikan bahawa kampung-kampung yang terlibat untuk kita selenggara dan kita uruskan persoalan yang melibatkan banjir dan sebagainya.

Untuk makluman Dewan yang mulia, negeri Sabah merupakan penerima peruntukan tebatan banjir terbesar di Malaysia bagi menyelesaikan isu banjir. Sebanyak 17 projek dengan kos RM805,699 juta telah pun diluluskan dan sedang dilaksanakan di seluruh negeri Sabah termasuk RM281 juta dikhaskan untuk pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu Sungai Moyong dalam daerah Penampang.

Jabatan Pengairan dan Saliran sedang giat menjalankan projek ini di tapak projek dan dijangka siap *insya-Allah* pada tahun 2023. Antara pihak lain yang terlibat dalam bantu mangsa banjir ialah pihak NADMA, Pihak Berkuasa Tempatan, KEMAS, Jabatan Kerja Raya dan agensi-agensi lain yang berkaitan.

Isu bekalan air juga dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat. Sebelum saya menjawab isu yang berkaitan ini perlu saya jelaskan bahawa perkhidmatan bekalan air disediakan oleh operator air di negeri masing-masing. Operator air ini hampir ke semuanya dimiliki oleh kerajaan negeri. Fungsi Kementerian Alam Sekitar dan Air meletakkan hala tuju dan polisi sektor air negara. Manakala fungsi kawal selia dilaksanakan oleh Suruhan Jaya Perkhidmatan Air Negara dan pembiayaan pembangunan aset bekalan air oleh Pengurusan Aset Air Berhad (PAAB).

Berdasarkan pendekatan bina dan pajak atau, dengan izin, *built-in list* bagi negeri-negeri yang telah memuktamadkan penstrukturan semula industri perkhidmatan bekalan air. Walau bagaimanapun, kerangka atau model tadbir urus industri perkhidmatan air ini tidak terpakai di negeri Sabah dan Sarawak kerana kedua-dua negeri tidak melaksanakan ataupun tidak *migrate* kepada kerajaan pusat. Namun, pihak pengurusan kerajaan sentiasa membantu dalam membentuk pinjaman bagi menyelesaikan masalah bekalan air di dua-dua negeri tersebut.

Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman bin Aziz memohon agar peruntukan disediakan bagi tujuan menyelenggarakan fasiliti dan infrastruktur sedia ada serta penggantian paip-paip lama dengan paip yang baharu dengan kapasiti yang lebih besar bagi mengelak gangguan bekalan air termasuk tekanan air rendah seperti yang berlaku di Jerlun, Kedah.

Untuk makluman Dewan yang mulia, secara umumnya masalah tekanan air rendah dapat diselesaikan melalui kerja-kerja penggantian paip secara menyeluruh dan juga penaikan taraf kapasiti loji air. Bagi negeri Kedah, antara tindakan yang sedang diambil bagi meningkatkan dan menaik taraf infrastruktur bekalan air termasuklah penggantian paip seperti berikut:

- (i) peruntukan berjumlah RM931.3 juta bagi melaksanakan kerja-kerja naik taraf dan baik pulih lima buah loji rawatan air di Pendang, Pelubang, Bukit Selambau, Sungai Limau dan Lubok Buntar Lama. Projek dijangka siap secara berperingkat-peringkat mulai tahun 2023 sehingga tahun 2024;
- (ii) program Pengurangan Kadar Air Tidak Berhasil (NRW) Kebangsaan. Di bawah Rancangan Malaysia Kesebelas yang telah melibatkan peruntukan geran keseluruhannya berjumlah RM104.7 juta dengan pecahan sebanyak RM44.7 juta untuk Program NRW Kebangsaan di Tanah Besar dan RM60 juta untuk Program NRW di Langkawi.

■1610

Kedua-dua projek ini dijangka *insya-Allah* akan siap pada tahun 2022 dan tahun 2023. Ketiga ialah pembiayaan oleh pengurusan SAI Berhad kepada Syarikat Air Darul Aman (SADA) berjumlah RM80 juta di bawah tempoh operasi keempat 2021-2023.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini juga, saya mengambil kesempatan untuk mengalu-alukan permohonan projek wakaf air. Untuk makluman Dewan yang mulia, kementerian juga telah pun melaksanakan Projek Wakaf Air Kebangsaan, kerjasama dengan Yayasan Wakaf Malaysia bagi membantu pengguna-pengguna di luar daripada sistem perpaipan awam.

Kita telah menyediakan peruntukan sebanyak RM50 ribu bagi menyiapkan infrastruktur air bagi kawasan luar bandar dengan kerjasama dengan Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan pihak-pihak yang lain termasuk pihak berkuasa tempatan.

Hingga setakat hari ini sehingga Ogos 2021, sebanyak 447 buah rumah merangkumi 2,940 isi rumah telah pun mendapat manfaat daripada Projek Wakaf Air di mana sejumlah RM266,486 dana wakaf air telah dibelanjakan untuk menyiapkan tujuh projek pelbagai negeri seperti Selangor, Kedah, Johor, Perak, Pahang dan Kelantan.

Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan soalan ataupun pertanyaan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Ustaz Haji Ahmad bin Yahaya memohon supaya peruntukan yang diumumkan bagi susulan fenomena kepala air di Gunung Jerai disalurkan dengan segera bagi tujuan pemulihan sistem bekalan air.

Untuk makluman Dewan yang mulia, sebanyak RM50 juta telah pun diperuntukkan bagi membaiki pulih infrastruktur yang terjejas akibat bencana yang melanda negeri Kedah. Antara skop kerja yang terlibat dalam- disediakan oleh pihak kementerian ialah:

- (i) kerja-kerja membaiki dan menaik taraf- muka sawk Loji Rawatan Air Tupah dan Loji Rawatan Air Gurun yang dijangka akan dimulakan pada hujung tahun ini dan dijangka siap pada tahun 2022;
- (ii) kerja-kerja naik taraf sungai dan sistem saliran sepanjang 27 kilometer di daerah yang terlibat;
- (iii) pembinaan dua jambatan baru; dan
- (iv) pembinaan dua empangan Sabu dan kerja-kerja baik pulih sistem bekalan air di kawasan yang terlibat.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Dato' Kesavadas membangkitkan sedikit berhubung dengan pencemaran di pantai Port Dickson walaupun isu dikaitkan dengan Kementerian Pelancongan. Akan tetapi saya ingin jelaskan bahawa bagi pihak Kementerian Alam Sekitar dan Air kita komited dalam usaha memastikan pencemaran berterusan daripada punca dapat kita atasi melalui Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 di mana bagi kawasan Port Dickson, Jabatan Alam Sekitar telah pun menjalankan 61 operasi penguatkuasaan terhadap premis-premis yang tertakluk di bawah AKAS 1974 bagi tempoh 1 Januari 2021 hingga 6 Oktober 2021.

Berdasarkan penguatkuasaan tersebut status pematuhan kepada AKAS 1974 merupakan 95 peratus di kawasan Port Dickson. Tindakan penguatkuasaan yang tegas diambil ke atas premis-premis didapati tidak mematuhi Akta Alam Sekitar 1974 dan juga penguatkuasaan tersebut turut diatur oleh operasi gempur dan juga dilaksanakan secara bersepadu dengan pelbagai agensi.

Saya ingin menarik perhatian Dewan yang mulia berhubung dengan kes yang berlaku tumpahan minyak yang berlaku pada 12 Oktober 2020 yang telah mencemarkan perairan negara di Pantai Cermin, Port Dickson dan Tanjung Tuan, Melaka dan kita telah terus bertindak memantau tempat tersebut dan *insya-Allah* apa yang penting semua pihak sebenarnya dalam berusaha kita menjaga alam sekitar ini. Kita mengharapkan kerjasama daripada semua agensi dapat kita laksanakan termasuklah pendidikan di kalangan anak-anak kita agar mencintai alam sekitar kita.

Akhir sekali, pencemaran-pencemaran lain yang berlaku di pantai-pantai sebenarnya disebabkan pelbagai faktor. Pertama, pengunjung-pengunjung yang berkunjung ke kawasan pantai. Kementerian Alam Sekitar dan Air menekankan aspek kebersihan memerlukan kerjasama daripada semua agensi dan masyarakat setempat termasuklah pihak berkuasa tempatan.

Kementerian telah pun melancarkan Program Kutip Sampah Sambil Riadah (KUDAH) dan perkara ini boleh dijadikan satu program setempat untuk tujuan kelestarian alam sekitar. Mudah-mudahan alam sekitar kita terus terpelihara.

Tuan Yang di-Pertua, sekadar itu jawapan saya bagi semua perkara yang dibangkitkan. Terima kasih, saya sedekahkan masa saya lapan minit kepada yang lain.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Tuan Ibrahim bin Tuan Man, Menteri Alam Sekitar dan Air atas jawapan yang diberikan. Seterusnya saya menjemput Kementerian Dalam Negeri.

4.15 ptg.

Timbalan Menteri Dalam Negeri 1 [Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Saya mengucapkan terima kasih kepada seramai lima orang Ahli-ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian dalam sesi perbincangan Titah Diraja 2021 di Dewan yang mulia ini dari 4 Oktober 2021 hingga 6 Oktober 2021 yang antara lain telah menyentuh portfolio berkaitan dengan Kementerian Dalam Negeri.

Sebelum saya menjawab pertanyaan-pertanyaan yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, izinkan saya merakamkan sembah menjunjung kasih atas Titah Diraja oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong Ke-16 semasa Majlis Istiadat Pembukaan Mesyuarat Pertama, Penggal Keempat, Parlimen Keempat Belas Tahun 2021 pada 13 September 2021 yang lalu.

Isu pertama yang menyentuh dalam perbincangan mengenai pembangunan dan infrastruktur. Tuan Yang di-Pertua, bagi pertanyaan daripada Yang Berhormat Senator Datuk Bobbey Ah Fang bin Suan berkenaan cadangan untuk membina Kompleks Imigresen, Kastam Kuarantin dan Keselamatan (ICQS) di Kampung Bantul di daerah Nabawan bagi mengawal pintu masuk darat antara sempadan Sabah dan Kalimantan Timur, Indonesia.

Kementerian menerima baik cadangan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat. Untuk makluman Yang Berhormat, kementerian juga sedang meneliti dan mempertimbangkan cadangan-cadangan bagi membina Kompleks Imigresen, Kastam dan Kuarantin (ICQ) serta mengisytiharkan pintu masuk baharu di seluruh negara termasuklah di sempadan Sabah dengan Kalimantan Timur, Indonesia.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebarang perancangan pembangunan kompleks ICQ yang baharu perlu mempertimbangkan beberapa perkara seperti berikut:

- (i) kerjasama kerajaan negeri untuk mengenal pasti, menawarkan tapak tanah dan menyediakan akses jalan yang menghubungkan antara Malaysia dengan negara jiran;
- (ii) perlu mendapatkan persetujuan strategik kedua-dua negara untuk membuka dan mengisytiharkan Kompleks ICQ baharu; dan
- (iii) permohonan dari kerajaan negeri kepada Kementerian Dalam Negeri untuk perancangan projek pembangunan, penelitian, pengisytiharan pintu masuk baharu dan pertimbangan Kerajaan Persekutuan.

Tuan Yang di-Pertua, isu yang kedua iaitu tentang imigresen. Yang Berhormat Senator Datuk Donald Peter Mojuntin bertanyakan apakah tindakan tuntas kerajaan untuk mengawal banjiriran PATI di Sabah.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Dalam Negeri melalui Jabatan Imigresen Malaysia komited dalam memastikan keselamatan negara diutamakan dengan melaksanakan operasi penguatkuasaan secara berterusan serta tindakan pencegahan bagi mengelakkan berlakunya peningkatan jumlah pendatang asing tanpa izin (PATI) di negara ini.

Bermula 1 Januari sehingga 29 Ogos 2021, Jabatan Imigresen Malaysia Negeri Sabah telah menangkap seramai 1,110 orang PATI. Selain itu, Kementerian Dalam Negeri melalui Jabatan Imigresen Malaysia turut melaksanakan pengusiran secara berkala melalui rundingan dengan negara asal PATI tersebut iaitu Kedutaan Negara Filipina dan Indonesia yang mana warganegaranya merupakan majoriti PATI di negeri Sabah.

Kerajaan sentiasa komited untuk mengatasi isu PATI di negeri Sabah ini dapat dilihat melalui jumlah penghantaran pulang yang dilaksanakan dari tahun 2017 hingga 29 Ogos 2021 yang berjumlah 45,555 orang PATI daripada pelbagai negara.

■1620

Selain itu, isu pengurusan warga asing di Sabah turut dibincangkan melalui platform Jawatankuasa Pengurusan Warga Asing di Sabah (JKPWAS) yang ditubuhkan dengan kerjasama strategik antara Kerajaan Persekutuan dan juga Kerajaan Negeri.

Dalam hubungan ini, perihal pengurusan warga asing di Sabah memerlukan *political will*, dengan izin, serta komitmen yang tinggi daripada pelbagai pihak. Ini termasuk daripada pemimpin politik, ketua-ketua masyarakat dan kaum untuk mencari persamaan dan kesepakatan dalam mencari penyelesaian tuntas kepada isu yang telah lama berpanjangan ini. Kerjasama dan komitmen ini adalah amat perlu bagi memastikan isu ini tidak lagi dipolitikkan oleh mana-mana pihak selepas suatu keputusan dimuktamadkan kelak.

Tuan Yang di-Pertua, isu ketiga kepenjaraan dan antidadah. Yang Berhormat Senator Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin telah mencadangkan supaya kementerian mengambil modul pembangunan pengurusan Jabatan Amal Malaysia. Jabatan atau badan beruniform untuk menjadikan modul bagi mendidik bekas penagih dadah atau banduan.

Terima kasih, atas cadangan yang diutarakan oleh Ahli Yang Berhormat. Kementerian Dalam Negeri melalui AADK atau Agensi Antidadah Kebangsaan dan Jabatan Penjara Malaysia sentiasa menambah baik program rawatan dan pemulihan bagi penagih dan pesalah dadah mengikut trend penagihan dadah semasa. Program-program tersebut disesuaikan berasaskan bukti saintifik dengan *evidence-based* dan amalan terbaik yang dilaksanakan di dalam dan di luar negara.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga kementerian melalui Jabatan Penjara telah pun mempunyai beberapa modul yang khusus dan berstruktur di bawah Program Pembangunan Insan (PPI) dalam usaha merawat, mendidik dan mengawal ketagihan dadah di kalangan banduan sepanjang tempoh penahanan melalui penempatan pegawai-pegawai kader.

Modul-modul tersebut juga dilengkapi dengan elemen-elemen kesedaran, kerohanian, modifikasi tingkah laku, emosi dan juga pendekatan terapi kelompok psiko pendidikan.

Selain daripada modul pemulihan dadah, kementerian melalui Jabatan Penjara juga telah menyediakan modul-modul berasingan seperti modul pemulihan pesalah seksual, jenayah, kesalahan jalan raya dan sebagainya. Modul-modul ini dibangunkan dengan mendapat kerjasama serta pandangan daripada ahli-ahli akademik dalam bidang masing-masing.

Kementerian terbuka kepada sebarang cadangan daripada semua pihak termasuk Jabatan Amal Malaysia bagi memperkasakan perkhidmatan yang diberikan oleh kerajaan kepada penagih dan juga pesalah dadah. Selain itu, pihak kementerian mengucapkan terima kasih atas cadangan Ahli Yang Berhormat.

Isu terakhir iaitu tentang kewarganegaraan dan pendaftaran. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Senator Puan Fadhlina binti Dato' Sidek dan Yang Berhormat Senator Puan Lim Hui Ying telah bertanya berkenaan permohonan rayuan kepada Peguam Negara berhubung suatu keputusan oleh Mahkamah Tinggi yang telah memutuskan anak oleh ibu warganegara yang lahir di luar negara boleh diberikan taraf kewarganegaraan.

Berkenaan perkara ini untuk makluman Ahli Yang Berhormat saya mewakili Kementerian Dalam Negeri turut bersimpati dengan kes-kes ibu warganegara Malaysia yang berkahwin dengan lelaki bukan negara yang melahirkan anak di luar negara kerana Perlembagaan tidak memperuntukkan untuk anaknya diberikan taraf kewarganegaraan secara kuat kuasa undang-undang.

Namun demikian, tanggungjawab sebagai ahli anggota pentadbiran kerajaan yang telah bersumpah untuk menjunjung Perlembagaan Persekutuan, kami terikat kepada Perlembagaan dan perundangan sedia ada dalam negara berhubung dengan kewarganegaraan yang diperuntukkan dalam Bahagian III, Perlembagaan Persekutuan dan Kaedah-kaedah Kewarganegaraan 1964.

Kementerian Dalam Negeri berada dalam keadaan terhimpit atas keputusan Mahkamah Tinggi Kuala Lumpur, kes Suriani Kempe, dan enam lagi 'lawan Kerajaan Malaysia', dan juga kes Mahisha Sulaiha Abdul Majid 'lawan Ketua Pengarah Pendaftaran Negara' dan dua lagi berhubung isu pentafsiran perkataan "bapa" dalam Jadual Kedua, Bahagian II, Seksyen 1(D), dan 1(C), Perlembagaan Persekutuan.

Keputusan kes ini menyebelahi kerajaan dan telah dibuat rayuan Mahisha Sulaiha Abdul Majid ke Mahkamah Rayuan dan akan dibicarakan pada bulan November tahun 2021.

Selain menerima keputusan yang berbeza, kementerian bercadang untuk membawa perkara ini bagi mendapatkan polisi baharu kerajaan untuk meminda Perlembagaan bagi memudahkan ibu-ibu melahirkan anak mereka di luar negara walaupun berkahwin dengan warganegara asing.

Dalam masa yang sama perkara ini perlu mendapat persetujuan Majlis Raja-Raja selaras dengan Perkara 159(5), Perlembagaan Persekutuan. Oleh hal demikian, kementerian telah mengambil keputusan untuk merayu dan memohon, dengan izin, *stay of execution* iaitu penangguhan pelaksanaan keputusan Mahkamah Tinggi Kuala Lumpur kes Suriani Kempe dan enam lagi 'lawan Kerajaan Malaysia'- bagi mengelakkan satu penghinaan mahkamah, dengan izin, *contempt of court*, dan pada masa yang sama supaya tidak melanggar Perlembagaan Persekutuan.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Dalam Negeri akan terus komited dan beriltizam untuk memelihara keamanan, keselamatan dan kesejahteraan rakyat serta negara berdasarkan prinsip keluhuran Perlembagaan dan kedaulatan undang-undang.

Puan Fadhlina binti Dato' Sidek: Tuan Yang di-Pertua, boleh tidak saya minta penjelasan sedikit?

Timbalan Yang di-Pertua: Dibenarkan.

Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said: Ya, sila.

Puan Fadhlina binti Dato' Sidek: Terima kasih, baik Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya telah mendengar penjelasan berkaitan isu warganegara tersebut dan saya ambil maklum kes-kes di mahkamah tersebut.

Akan tetapi, boleh tidak pihak kementerian memberikan sedikit penjelasan apakah perancangan jangka pendek untuk kita atasi isu-isu ibu ini bukan sekadar empati sahaja tetapi bagaimana mereka hendak meneruskan dengan polisi-polisi yang sedia ada ini dalam kata sementara menunggu keputusan mahkamah ini. Itu sahaja terima kasih.

Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said: Terima kasih, Yang Berhormat. Seperti mana yang telah saya jelaskan ada dua kes yang berbeza yang kalau kita kata ikut kanan satu kes kita akan terikat dengan satu kes yang lain. Kedua-dua tangan kita ini terikat dan kita dalam keadaan serba salah atau saya sebut tadi terhimpit.

Oleh sebab itulah, kita terpaksa menjaga keluhuran Perlembagaan untuk memurnikan supaya ibu-ibu yang berkahwin di luar negara dan mendapat anak supaya kita dapat menghadap dan juga menyerahkan supaya dapat perkenan Ke Bawah Duli Yang Maha Mulia Majlis Raja-raja dengan segera.

Jangan bimbang Yang Berhormat, perkara ini kita akan ambil tindakan segera kerana kita faham tentang kebajikan dan juga pendidikan anak-anak apabila ibu rakyat Malaysia yang telah melahirkan anak apabila mereka berkahwin dengan suami yang bukan rakyat Malaysia.

Kedua, kita hendak memastikan supaya kedaulatan undang-undang dan keluhuran Perlembagaan ini yang kita sebut- kita bagi kerakyatan ini merupakan satu anugerah tertinggi kepada rakyat Malaysia atau anugerah tertinggi kepada mana-mana individu yang berada di dalam Malaysia. Oleh sebab itulah, kita ambil tindakan segera dan pastinya bahawa kita tidak membiarkan tentang keadaan kebajikan anak-anak.

Yang Berhormat yang dihormati sekalian, saya percaya bahawa perkara-perkara yang boleh kita rujuk juga untuk kita pertimbangkan supaya ibu ini dapat berjumpa dan berbincang dengan kita di Jabatan Pendaftaran Negara untuk kita membolehkan proses di bawah Perkara 152 ini dapat kita lakukan.

Sekali lagi saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu-isu berkaitan Kementerian Dalam Negeri. Saya memberi jaminan bahawa mana-mana pertanyaan yang tidak dapat dijawab pada kali ini saya akan catat untuk tindakan susulan. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan saya juga berikan masa empat minit kepada kawan kita yang lain. Terima kasih.

■1630

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said, Timbalan Menteri Dalam Negeri atas jawapan yang telah diberikan.

Seterusnya saya menjemput Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Dipersilakan.

4.30 ptg.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' Rosol bin Wahid]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Alhamdulillah...* [Membaca doa dalam bahasa Arab]

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin memanjatkan rasa syukur ke hadrat Allah SWT kerana berpeluang untuk menggulung perbahasan Titah Diraja bagi Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna di Dewan yang mulia ini.

Lemas Tuan Yang di-Pertua, pakai topeng. Tidak lepas nak nyawa... [Membuka pelitup mulut]

Timbalan Yang di-Pertua: Boleh, kalau hendak buka. Dibenarkan.

Dato' Rosol bin Wahid: *Alhamdulillah.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Izinkan saya bermula dengan menjawab isu berhubung harga kit ujian sendiri yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator Dato' Haji Jefridin bin Haji Atan.

Untuk makluman Dewan yang mulia, pihak kementerian pada 5 September 2021 yang lalu, telah menetapkan harga kit ujian sendiri ini iaitu RM16 bagi peringkat borong dan RM19.90 di peringkat runcit yang mana sebelum itu harga di pasaran ialah antara RM39.90 sehingga RM60.

Jadi melihatkan hal tersebut kita mengehadkan harga maksimum untuk peringkat runcit ialah RM19.90. Penetapan harga ini membolehkan kit ini dapat dibeli pada harga yang mampu memandangkan kit ini menjadi suatu keperluan mendesak pada masa hadapan, selaras dengan pembukaan sektor ekonomi dan juga pembukaan sekolah secara menyeluruh kelak.

Berhubung dengan isu penurunan harga ujian kit sendiri ini pada masa hadapan, kementerian bersedia untuk melakukan kajian pasaran untuk menurunkan lagi harga alatan tersebut supaya lebih mampu dimiliki oleh pengguna. Perkara ini harus dilaksanakan dengan teliti dan usaha mengenainya sedang giat berjalan dengan perbincangan dan advokasi bersama pihak-pihak berkepentingan.

Dalam hal ini, kementerian perlu mendapatkan pandangan industri agar mereka dapat meneruskan kelangsungan perniagaan. Pihak kementerian juga perlu memastikan agar setiap keputusan yang diambil perlulah bersifat *win-win situation*, dengan izin, iaitu menyeimbangkan antara rakyat dan pemain industri.

Berhubung dengan isu pemberian subsidi, harga terkini yang ditetapkan adalah munasabah dan berpatutan serta mampu dibeli oleh rakyat. Ini kerana ada cadangan supaya kerajaan beri subsidi kepada alat tersebut. Oleh yang demikian, pihak kementerian berpandangan, belum ada keperluan untuk pemberian subsidi ke atas ujian kit sendiri tersebut. Walau bagaimanapun, kita sedang berbincang dengan pihak Kementerian Kesihatan untuk melihat dan memikirkan agar ia turun lebih rendah lagi dari harga yang ada sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sebagaimana yang diketahui Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12) telah dibentangkan pada 27 September 2021 yang lalu. Di sini saya ingin menyatakan komitmen KPDNHEP untuk memastikan setiap hala tuju dan perancangan yang digariskan dalam RMKe-12 dapat dicapai demi manfaat rakyat.

Dengan semangat 'Keluarga Malaysia', setiap rintangan untuk mencapai matlamat yang digariskan dalam rancangan ini akan menjadi mudah, umpama kata pepatah, "berat sama dipikul, ringan sama dijinjing. Hati gajah sama dilapah, hati kuman sama dicicah".

Saya yakin semua warga kementerian daripada pengurusan tertinggi hingga kepada kakitangan di seluruh negara untuk terus bersedia untuk memikul tanggungjawab ini. Sudah semestinya dasar dan perancangan yang digariskan dalam RMKe-12, dekat di hati kementerian dan lebih penting lagi meliputi kepentingan semua lapisan masyarakat; rakyat di negara ini, bandar, luar bandar, komuniti pengguna dan peniaga, pelajar hinggalah kepada sektor perniagaan dan perdagangan.

Tuan Yang di-Pertua, salah satu Teras Dasar Pembangunan Ekonomi Luar Bandar di bawah RMKe-12 ialah memastikan kehidupan luar bandar yang sejahtera.

Untuk makluman Dewan yang mulia, kerajaan yang sentiasa prihatin dan memahami denyut nadi rakyat akan sentiasa menyamaratakan hak pengguna di bandar dan luar bandar. Kementerian melaksanakan program Pengedaran Barang Perlu, LPG dan *Community Drumming*.

Menerusi program ini, kerajaan menampung kos pengangkutan untuk menghantar barangan ini ke kawasan luar bandar dan pedalaman bagi membolehkan penduduk luar bandar menikmati harga tujuh barang keperluan seperti beras, tepung, gula, minyak masak, LPG, petrol, RON95, diesel pada kadar yang sama dinikmati oleh penduduk di bandar. Contohnya Tuan Yang di-Pertua, saya pernah pergi ke Pulau Perhentian, Pulau Redang. Harga sebotol gas di Pulau Redang lebih daripada RM50. Padahal di bandar, di Pekan Kuala Terengganu atau, Bandar Kuala Terengganu, harganya RM26.60 sahaja. Beza antara harga tersebut akan ditanggung oleh kerajaan. Betapa prihatinnya kerajaan kepada rakyat, terutamanya di luar bandar.

Sehingga September 2021, program ini telah dilaksanakan di 802 buah kawasan di Sabah, Sarawak, Kedah, Kelantan, Terengganu dan Pahang. Ini dengan penambahan kawasan baharu sebanyak 137 buah kawasan iaitu di Pulau Redang dan juga Pulau Perhentian.

Di Pahang, di Pulau Tioman, Bera, Kuala Tahan, Kampung Bata dan Pekan, antara zon baharu pelaksanaan ini. Jadi, tidak lah mereka yang berada di Pulau Redang dan penduduk di Kuala Tahan, terbeban dengan harga barang keperluan yang tinggi.

Alhamdulillah Tuan Yang di-Pertua, secara keseluruhannya sehingga kini dinyatakan lebih 1.23 juta orang penduduk di luar bandar dan pedalaman menerima manfaat dan faedah daripada program ini. Peruntukan yang telah diberi oleh kerajaan ialah sebanyak RM200 juta untuk tahun ini.

Tuan Yang di-Pertua, sudah diketahui umum, banyak pihak terkesan dengan penularan COVID-19. Ada yang kehilangan pendapatan, ada yang kehilangan orang tersayang. Mereka sebelum ini ada pada kategori M40 telah turun menjadi B40. Malah rakyat sedang bergelut untuk memulakan semula aktiviti harian dan aktiviti ekonomi. Dengan keadaan yang bertambah baik sekarang, *alhamdulillah*. Kerajaan sudah mula membuka aktiviti ekonomi dan aktiviti perniagaan melibatkan sektor peruncitan dan perdagangan. Saya menyeru agar rakyat untuk terus patuh pada SOP.

Negara sedang menuju ke peralihan status COVID-19 daripada pandemik kepada endemik. *Insyaa-Allah* dengan semangat Keluarga Malaysia yang dipelopori oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob, kita akan menemui kejayaannya juga. *Insyaa-Allah*. Sepanjang tempoh pandemik, pihak kementerian prihatin akan kesusahan yang dilalui oleh komuniti perniagaan. Tempoh untuk itu, kementerian telah menyediakan beberapa inisiatif dalam bentuk moratorium dan inisiatif bagi merencanakan semula ekonomi seperti pengecualian kompaun ke atas kelewatan pembaharuan dan pendaftaran perniagaan.

Lanjutan masa serahan penyata kewangan tahunan dan lanjutan masa mengadakan Mesyuarat Agung Tahunan serta menaikkan nilai ambang keberhutangan daripada RM10 ribu kepada RM50 ribu. Kementerian juga menambah baik penyampaian perkhidmatan bagi melancarkan urusan perniagaan, memudahkan urusan permohonan lesen di bawah Akta Kemajuan Petroleum 1974 (PDA) dan kelulusan jualan murah.

Tuan Yang di-Pertua, kementerian juga prihatin bagi memastikan ekonomi domestik dapat digerakkan, di samping mengekalkan keyakinan rakyat untuk berbelanja dengan menambah baik dan memperkasa program Kempen Beli Barangan Malaysia (KBBM) dan Program Jualan Malaysia (PJM).

Antara aktiviti yang dilaksanakan termasuklah memperkasakan produk tempatan, merencanakan pembelian melalui platform atas talian- *online*. Kementerian juga sedang menambahbaikkan logo buatan Malaysia supaya lebih banyak produk tempatan diiktiraf dan dikenali di peringkat domestik dan juga antarabangsa. Bagi menyediakan peluang pekerjaan pada golongan terkesan, kementerian telah mewujudkan inisiatif program pembangunan, Francais Micro dan Franchise Mampu Milik. Dengan pakej perniagaan Francais Micro, kosnya RM50 ribu dan ke bawah, manakala Francais Mampu Milik, kosnya RM100 ribu dan ke bawah.

■1640

Dengan saiz pakej yang mampu milik ini, saya menyeru agar rakyat Malaysia tidak melepaskan peluang yang tersedia ini.

Tuan Yang di-Pertua, selain itu kementerian juga melihat sektor jualan langsung. Sektor jualan langsung berpotensi untuk menawarkan peluang pekerjaan. Sumber pendapatan baharu, malah sektor ini boleh digerakkan untuk pemulihan ekonomi negara. Ini kerana walaupun dalam tempoh mencabar, sektor ini masih mampu melepasi sasaran tahunan iaitu sebanyak 23.3 bilion dan dijangka nilai ini akan terus meningkat.

Bagi mempercepatkan lagi pembukaan sektor ekonomi bawah seliaan kementerian, Program Vaksinasi Industri Peruncitan (RiVAC) digerakkan dengan mengutamakan pemberian vaksin pada barisan hadapan industri peruncitan seperti juruwang, jurujual, tukang gunting dan kecantikan serta pekerja rantaian pengedaran. Sebanyak lima buah pusat RiVAC dibuka di Lembah Klang serta di beberapa buah negeri seperti Perak, Melaka, Johor, Pahang, Pulau Pinang dan juga Kedah.

Untuk makluman Dewan yang mulia, program RiVAC telah membantu mempercepatkan program imunisasi negara dan seramai 54,413 orang pekerja barisan hadapan sektor ini telah menerima sebanyak dua- dos lengkap. Kementerian percaya, usaha ini berjaya mewujudkan ekosistem menang-menang antara pihak peniaga dan juga pengguna.

Tuan Yang di-Pertua, pandemik COVID-19 telah mengubah kebiasaan terutama daripada segi penggunaan teknologi digital dalam sektor perniagaan dan juga pengguna. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pihak kementerian telah melancarkan Inisiatif Pendigitalan Sektor Peruncitan (ReDI) pada April 2021.

Jika tidak ada aral melintang, inisiatif ini akan diperluaskan kepada peniaga di luar bandar dalam tempoh terdekat sebaik sahaja situasi membenarkan. Industri ReDI ini sebenarnya digunakan untuk memastikan pengguna-pengguna tidak bawa duit biasa, *just* bawa *handset*, bawa gajet untuk membeli atau mengurus niaga di pasar-pasar ataupun di kedai-kedai. Jadi, di bawah kementerian kita, diharap inisiatif ini akan memberi manfaat kepada warga peniaga terutamanya dalam melonjakkan lagi perniagaan mereka ke tahap yang lebih baik pada masa hadapan.

Aspek kepenggunaan juga diberi penekanan oleh pihak kementerian sepanjang tempoh mencabar ini. Pihak kementerian dari semasa ke semasa menyarankan pengguna untuk memanfaatkan eDagang. Pihak kementerian juga menekankan pentingnya pengguna untuk menjadi pengguna pintar atau *smart consumer* di mana pengguna tahu untuk membuat pembelian terbaik, faham akan hak pengguna dan tahu untuk membuat aduan di saluran yang betul.

Aduan-aduan yang berasas akan disiasat dan akan diambil tindakan penguatkuasaan di bawah akta yang dikawal selia oleh kementerian. Antara tindakan penguat kuasa yang diambil terhadap peniaga-peniaga yang tidak beretika ini adalah seperti denda, kompaun, dikenakan notis pendakwaan di mahkamah dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, di kesempatan ini saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan kali ini. Saya percaya pandangan, cadangan dan buah fikiran Ahli-ahli Yang Berhormat dapat membantu memperkukuhkan lagi dasar dan tanggungjawab yang telah diamanahkan kepada KPDNHEP untuk memahami dan merasai denyut nadi rakyat.

Marilah sesama kita ketepikan perbezaan, perkasakan penyatuan dan tanamkan kecintaan untuk menjayakan usaha, membebaskan negara daripada krisis kesihatan dan ekonomi ini. Itu sahaja Tuan Yang di-Pertua, sekian. *Wabillahitaufik walhidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Rosol bin Wahid, Timbalan Menteri Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna atas jawapan yang telah diberikan.

Seterusnya, saya menjemput Kementerian Tenaga dan Sumber Asli, dipersilakan.

4.44 ptg.

Timbalan Menteri Tenaga dan Sumber Asli [Datuk Ali anak Biju]: Salam sejahtera Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu izinkan saya merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih atas keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membahaskan isu-isu di bawah Kementerian Tenaga dan Sumber Asli (KeTSA) sepanjang tempoh Usul Menjunjung Kasih dan perbahasan Titah Diraja dalam sesi sidang Parlimen Dewan Negara pada kali ini.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, seramai dua orang Ahli Yang Berhormat telah membahaskan isu yang berkaitan dengan KeTSA.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya memberikan ulasan dan pandangan terhadap isu-isu utama yang dibangkitkan pada sesi perbahasan kali ini iaitu isu pengukuran sempadan, perhutanan dan geosains.

Isu pengukuran sempadan, Yang Berhormat Senator Sr. Haji Mohamad Apandi bin Mohamad mohon supaya Kerajaan Persekutuan memastikan kerajaan negeri bersetuju dengan sempadan maritim negeri masing-masing khususnya di antara negeri Terengganu dan Kelantan. Memandangkan sempadan maritim negeri Terengganu dan Kelantan telah disiapkan oleh Jabatan Ukur dan Pemetaan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman, persempadanan darat antara negeri Kelantan Darul Naim dan negeri Terengganu Darul Iman telah dimuktamadkan dan di tandatangani pada 20 Jun 2019. Selanjutnya, untuk memulakan sempadan maritim antara negeri Kelantan dan Terengganu, titik akhir sempadan darat tersebut perlu diunjurkan sehingga ketika air surut. Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia (JUPEM) telah menyediakan draf perjanjian sempadan maritim untuk persetujuan kedua-dua kerajaan negeri.

Dalam hal ini, Kerajaan Negeri Terengganu telah bersetuju dengan draf perjanjian sempadan maritim pada 20 Januari 2020 semasa Mesyuarat Jawatankuasa Bersama Teknikal Penandaan dan Pengukuran Sempadan Antara Negeri Terengganu dan Kelantan Bil. 1/2020.

Sementara itu pula, Kerajaan Negeri Kelantan pada 26 Februari 2020, bersetuju meluluskan draf perjanjian sempadan maritim tetapi dengan pindaan ke atas draf tersebut kerana membuat ketetapan menolak Akta Laut Wilayah 2012 [Akta 750] dan penambahan pada artikel 3 penerimaan sempadan.

Kedua-dua kerajaan negeri sewajarnya meneruskan inisiatif bagi menentukan persempadanan maritim antara negeri dengan mengadakan Mesyuarat Jawatankuasa Penandaan dan Pengukuran Sempadan Bersama Negeri untuk memuktamadkan perjanjian sempadan maritim antara kedua-dua negeri tersebut termasuk memuktamadkan aspek isu-isu perundangan dengan mengadakan perbincangan lanjut mengenai perkara ini dengan Jabatan Peguam Negara.

Setakat ini, belum ada persetujuan bersama menerima draf perjanjian sempadan maritim antara negeri Kelantan dan negeri Terengganu dicapai. Kemuktamadan sempadan maritim negeri ini tertakluk kepada persetujuan antara kedua-dua pihak berkuasa negeri yang berkenaan.

KeTSA melalui Mesyuarat Ke-15 Jawatankuasa Penandaan dan Pengukuran Sempadan Bersama Negeri pada 15 Disember 2020 yang telah dihadiri oleh semua setiausaha kerajaan negeri terlibat dengan memaklumkan keperluan dan kepentingan persempadanan maritim antara ini untuk segera dimuktamadkan. Semua pihak kerajaan negeri telah dimohon untuk mengambil perhatian dan tanggungjawab masing-masing dalam usaha menyelesaikan dan memuktamadkan isu-isu berkaitan penandaan dan pengukuran persempadanan darat dan maritim antara negeri.

Tuan Yang di-Pertua, isu perhutanan dan juga geosains. Yang Berhormat Senator Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu memohon supaya kerajaan menjalankan siasatan terhadap tragedi kepala air yang berlaku di Gunung Jerai Kedah sehingga menyebabkan berlaku banjir lumpur di Kuala Muda dan Yan yang telah meragut enam nyawa akibat daripada aktiviti pembalakan haram dan kuari di kaki Gunung Jerai.

■1650

Tuan Yang di-Pertua, Hutan Simpan Gunung Jerai adalah seluas 8,560 hektar dan telah diwartakan sebagai Hutan Simpanan Kekal sejak 30 Mei 1953. HSK ini ataupun Hutan Simpanan Kekal terletak di bawah pentadbiran Pejabat Hutan Daerah Kedah Tengah dan lokasinya di dalam Yan serta Kuala Muda. HSK Gunung Jerai merupakan hutan yang berstatus hutan perlindungan di bawah seksyen 10 Akta Perhutanan Negara 1984 atau 313.

Oleh itu, Jabatan Perhutanan Negeri Kedah tidak mengeluarkan sebarang lesen untuk aktiviti usaha hasil bagi tujuan pembalakan dalam HSK Gunung Jerai tersebut. Berikutan kejadian kepala air di kaki Gunung Jerai pada 18 Ogos 2021, KeTSA melalui Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia (JPSM) dan Jabatan Perhutanan Negeri Kedah telah melancarkan pemantauan dan penyiasatan berdasarkan cerapan imej bertarikh 17 Ogos 2021 di dapati tidak ada pembukaan hutan di sepanjang sungai di Gunung Jerai menuju Hutan Lipur Seri Perigi dan juga Hutan Lipur Tupah.

Selain itu, semakan maklumat geosains *E-Geo special* perhubungan mendapati bahawa tiada lesen pengusaha hasilan permit penggunaan kawasan ladang atau lombong serta kuari di dalam Hutan Simpan Gunung Jerai.

Walau bagaimanapun, KeTSA dengan kerjasama JPMS dan Jabatan Perhutanan Negeri Kedah telah sentiasa mengambil langkah-langkah keselamatan menerusi pemantauan di kawasan HSK termasuk memberi amaran awal kepada pengunjung dan juga penduduk sekitar kawasan gunung tersebut. Tuan Yang di-Pertua, Jabatan Mineral dan Geosains Malaysia (JMG) melalui JMG Kedah, Perlis dan Pulau Pinang telah menggerakkan satu pasukan Kumpulan Kerja Tindakan Bencana Geologi untuk menjalankan siasatan bagi melihat kesan dan mengenal pasti punca kejadian tanah runtuh, aliran puing *double floor* ini.

Hasil siasatan JMG mendapati dua faktor utama telah mempengaruhi kejadian bencana geologi tersebut iaitu faktor penyumbang dan faktor pencetus. Faktor penyumbang kejadian tersebut disebabkan keadaan geologi dan morfologi bentuk muka bumi di Gunung Jerai. Manakala faktor pencetus kejadian tersebut disebabkan hujan yang turun secara berterusan dalam tempoh yang lama. Tiada bukti yang mengaitkan kejadian tersebut dengan sebarang aktiviti pembalakan dan kuari di kaki Gunung Jerai. Proses peluluhhawaan batuan asal Gunung Jerai menghasilkan tanah liat berpasir yang mudah terhakis apabila hujan lebat dan berterusan berlaku.

Bongkah-bongkah batuan yang terdapat dalam tanah pula didapati terdedah di permukaan cerun dan berada dalam keadaan longgar, tidak stabil serta menyumbang kepada ketidakstabilan cerun di kawasan ini. Gabungan faktor bentuk muka bumi cerun ataupun geografi yang berbukit serta curam didapati telah mempengaruhi jenis tanah runtuh di kawasan siasatan. Berdasarkan maklumat data hujan dari Jabatan Pengairan dan Saliran di Stesen Gunung Jerai dan Kampung Singkir Genting, hujan telah turun secara berterusan dari 15 hingga 18 Ogos 2021. Jumlah hujan yang banyak dan telah melumpuhkan tanah meningkatkan tekanan air liang di dalamnya.

Apabila bebanan ataupun *load* dalam tanah telah terlampau, ikatan antara butiran tanah menjadi lemah dan akhirnya berlaku tanah runtuh. Tanah dan batuan yang runtuh tersebut telah masuk ke aliran sungai dan bercampur dengan lumpur, bongkah dan sisa pokok sehingga menjadi aliran puing atau fenomena kepala air ini.

Saya ingin menegaskan bahawa tiada aktiviti pembalakan haram ataupun kuari dijalankan di kawasan Gunung Jerai berdasarkan siasatan yang telah dijalankan. Malah, Yang Berhormat Menteri KeTSA sendiri telah mengadakan lawatan kerja ke lokasi kejadian bagi meninjau kesan kerosakan dan seterusnya mengesahkan di dalam Dewan Rakyat memang tiada aktiviti pembalakan di kawasan berkenaan kerana Hutan Simpan Gunung Jerai... [Disampuk]

Datuk Razali bin Idris: Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Ali anak Biju: Dikelaskan sebagai bawah hutan perlindungan.

Datuk Razali bin Idris: Saya hendak minta penjelasan sikit.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Razali bin Idris: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berkesempatan ke selepas daripada Jerai dilanda kepala air. Laporan Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan bahawasanya ada tuntutan yang kata balak dan lombong. Saya tidak mahu ke situ. Persoalan sekarang ini, apabila kita pergi tengok di tempat aliran air Gunung Jerai, kita nampak ada penempatan yang sangat bahaya di tepi parit, di tepi aliran air Gunung Jerai. Apakah tindakan kerajaan? Kita dah tahu dah sekarang ini akan ada berlaku kepala air sama ada kepala air itu berlaku kerana pembalakan ataupun kerana takdir, tetapi tindakan kita sekarang ini untuk mengalih penduduk di sekitar tepi-tepi yang kita anggarakan masih menjadi mangsa kepala air.

Jadi saya hendak tanya pihak kementerian, apakah tindakan terhadap penduduk-penduduk tersebut? Sama ada alih mereka ke sebuah tempat yang lebih selamat dan bagi peluang dengan penghidupan yang baharu. Saya tengok baharu ini ada beberapa buah rumah dilanda, ditindih ada yang meninggal, seorang imam lama- meninggal kerana dirempuh balak yang lama kerana aliran air itu sangat laju. Jadi saya pohon penjelasan daripada pihak kerajaan, tindakan kepada penduduk yang di tepi aliran ataupun di tepi sungai kawasan Gunung Jerai. Terima kasih.

Datuk Ali anak Biju: Terima kasih Yang Berhormat atas keprihatinan terhadap mangsa-mangsa yang telah terlibat di dalam tanah runtuh di Gunung Jerai ini.

Untuk pemakluman Yang Berhormat Senator, bidang kuasa untuk penduduk-penduduk yang tinggal di kawasan perairan sungai tersebut adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri Kedah. KeTSA akan membuat bantuan daripada segi teknikal dan nasihat terhadap apa-apa juga yang akan dibuat, tetapi bidang kuasa untuk penduduk pemindahan ini di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri Kedah. Terima kasih. Mana saya tadi.

Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, KeTSA sedang menyediakan Laporan Peta Bahaya dan Risiko Cerun di Gunung Jerai Kedah kepada NADMA dan agensi berkaitan yang dijangka siap sebelum akhir November 2021 ini.

Yang Berhormat Senator Dato' Sri Vell Paari a/l Tun Samy Vellu juga memohon supaya kerajaan mengadakan program dengan kerajaan negeri bagi memastikan tragedi banjir, pencemaran air sungai, pembalakan haram tidak berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, pengurusan hutan di Malaysia adalah berteraskan kepada prinsip pengurusan hutan secara berkekalan yang selari dengan Dasar Perhutanan Malaysia.

Pemantauan yang dilaksanakan oleh KeTSA melalui JPSM serta Jabatan-jabatan Perhutanan Negeri terhadap aktiviti pembalakan di hutan simpanan kekal adalah seperti berikut.

- (i) pengawalan terhadap pembukaan kawasan usaha hasil melalui pelaksanaan Catuan Tebangan Tahunan (CTT) yang diluluskan oleh Majlis Tanah Negara bagi setiap perancangan Malaysia. Penetapan CTT adalah berdasarkan kepada keupayaan pemulihan semula jadi bagi setiap kawasan yang di usaha hasil dan untuk pengetahuan Dewan yang mulia ini, setakat ini semua negeri mematuhi CTT setakat ini;
- (ii) melaksanakan aktiviti penguatkuasaan hutan secara bersepadu dengan agensi kerajaan yang berkaitan bagi menangani aktiviti pencerobohan dan kesalahan hutan; dan
- (iii) menubuhkan unit integriti yang diketuai oleh pegawai dari Jabatan Pencegah Rasuah di KeTSA dan JPSM bagi memantau aduan, salah guna kuasa dan rasuah dalam pengurusan hutan supaya isu ketirisan hasil dapat dibanteras.

■1700

Di Sarawak telah melaksanakan inisiatif yang dipanggil COMOS iaitu *continuous monitoring of surveillance* yang dibangunkan oleh Jabatan Hutan Sarawak di mana sistem ini berupaya untuk mengagabung analisis imej satelit setiap minggu menentukan titik koordinat di lapangan penggunaan pesawat *hyperspectral* yang dilengkapi kamera dan seterusnya maklumat yang di salurkan kepada pasukan di lapangan untuk tindakan penguatkuasaan.

Kelima, semenjak tahun 2010 semua pemegang lesen jangka panjang dan lain-lain lesen pembalakan di negeri Sabah diwajibkan di audit oleh juruaudit bebas yang bertauliah. Kesemua lesen ini perlu mematuhi kriteria pengauditan ketat persijilan Sabah *Timber Legality Assurance System* (TLAS) yang bertujuan untuk memastikan operasi mereka sah dan sumber balak adalah daripada sumber yang sah.

Tuan Yang di-Pertua, setakat ini sahajalah penjelasan-penjelasan yang saya dapat berikan dengan isu yang dibangkitkan sepanjang tempoh perbahasan Titah Diraja pada masyarakat ini. Saya berharap daripada penjelasan ini telah dapat menjawab soalan Yang Berhormat bangkitkan.

Sekali saya mengucapkan terima kasih ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu berkenaan kepada KeTSA. Kementerian akan mengambil perhatian dan tindakan atas perkara-perkara yang dibangkitkan. Sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri Datuk Ali anak Biju, Timbalan Menteri Tenaga dan Sumber Asli atas jawapan yang telah diberikan.

Seterusnya saya menjemput Kementerian Pengajian Tinggi. Dipersilakan.

5.02 ptg.

Timbalan Menteri Pengajian Tinggi [Dato' Dr Ahmad Masrizal Muhammad]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua... *[Membaca sepotong doa]*

Tuan Yang di-Pertua selaku wakil daripada Kementerian Pengajian Tinggi saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih yang tidak terhingga atas keprihatinan empat orang Ahli Yang Berhormat yang telah pun mengajukan pertanyaan, memberikan pandangan serta peranan membina semasa sesi perbahasan Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan menyentuh perkara-perkara di bawah tanggungjawab Kementerian Pengajian Tinggi antaranya Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi, Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin, Dato' Wira Othman bin Aziz, Tuan Aknan a/l Ehtook yang mana saya sekali lagi ingin ucapkan terima kasih atas kecenaan yang ditunjukkan.

Semua isu yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sepanjang perbahasan ini akan saya cuba jawab sebaik yang mungkin. Bagi pembahas yang pertama saya suka untuk memberikan jawapannya kepada Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi yang bertanyakan tentang pertama mengenai isu perbincangan Kementerian Pengajian Tinggi bersama dengan MOF untuk menaikkan jumlah bantuan kewangan bagi masa mahasiswa OKU.

Saya ucapkan terima kasih sekali lagi kepada Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi kerana isu ini amat penting. Sebenarnya isu ini isu yang menjangkau hampir 16 tahun sebenarnya. Kadar elaun untuk pelajar kurang upaya ini pada mula-mulanya dibawa pada tahun 2005 dengan jumlah bantuan yang diberikan adalah sebanyak RM5,000 atau RM20 ribu setahun sepanjang tempoh pengajian meliputi bantuan yuran pengajian dan juga wang saku.

Namun, Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi atas keprihatinan Yang Berhormat Datuk Seri Dr. Noraini binti Ahmad selaku Menteri Kementerian Pengajian Tinggi pada 26 Ogos 2021 maka pihak kementerian telah bersetuju untuk meningkatkan kadar ini seperti mana berikut:

- (i) kadar wang bantuan saku daripada RM300 kepada RM500 sebulan; dan
- (ii) menaikkan kadar maksimum daripada RM5,000 atau RM20 ribu setahun kepada RM10 ribu, atau RM40 ribu setahun.

Alhamdulillah, bagi sepanjang tempoh pengajian meliputi yuran pengajian dan juga wang saku. Cuma sebab ini dibangkitkan pada 26 Ogos baru-baru ini maka saya menyeru kepada semua- sama-samalah berdoa agar kenaikan kadar ini yang telah kita kemukakan kepada Kementerian Kewangan untuk dimuktamadkan dan kita doakan agar kadar baru ini dipersetujui oleh pihak Kementerian Kewangan dan kerajaan, *insya-Allah*. Saya yakin bahawasanya ia hanya akan diterjemahkan dengan persetujuan.

Selain pada itu Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi juga bertanya tentang jumlah dana bagi membaik pulih dan menyediakan infrastruktur pelajar OKU di IPTA dan di IPTS. Yang Berhormat, ingin saya nyatakan bahawasanya Kementerian Pengajian Tinggi telah memastikan bahawa semua projek pembangunan infrastruktur dan pengubahsuaian di IPTA mematuhi garis panduan dan peraturan bagi perancangan bangunan yang dikeluarkan oleh Unit Perancang Ekonomi (EPU), Jabatan Perdana Menteri pada tahun 2005.

Untuk makluman Yang Berhormat, garis panduan ini juga telah ditambah baik pada tahun 2015 dengan penekanan diberikan kepada penyediaan kemudahan-kemudahan untuk Orang Kurang Upaya pada peringkat awal reka bentuk bangunan berkenaan. Ini termasuk lah:

- (i) kesediaan jalan masuk khas untuk OKU dari pintu masuk utama hinggalah pintu masuk bangunan;
- (ii) *ramps* atau laluan di sekitar bangunan-bangunan yang berkaitan;
- (iii) tangga untuk OKU di bangunan berkenaan;
- (iv) kemudahan OKU di lif bangunan;
- (v) tandas OKU; dan
- (vi) jubin pandu arah untuk pengguna Orang Kurang Upaya penglihatan dan sebagainya.

Dalam hal ini Kementerian Pengajian Tinggi telah pun menyalurkan peruntukan pembangunan sepanjang tahun 2015 hingga tahun 2021 berjumlah RM51.4 juta bagi membaik pulih bagi menyediakan infrastruktur khusus untuk pelajar OKU di IPTA. Perkara ini telah turut ditekankan di dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas, jikalau Ahli-ahli Yang Berhormat cakna dan juga peka dalam konteks mengupayakan peningkatan kemudahan kepada pelajar OKU.

Ketiga, Yang Berhormat Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi juga bertanya tentang jumlah wakil OKU yang terdapat di dalam Lembaga Pengarah Universiti awam.

Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua dan juga semua wakil Yang Berhormat sekalian, dalam konteks ini pelantikan wakil daripada komuniti OKU dalam LPU ini kita dapati bahawasanya pelantikan Ahli Lembaga Pengarah Universiti telah ditetapkan di bawah Peraturan 14(1) Jadual Pertama, Akta Universiti dan Kolej Universiti 1970 ataupun Akta 30 dan komposisi keahliannya, LPU terdiri yang terdiri daripada yang pertama saya nyatakan di sini untuk kita faham. Ini ilmu yang baik- ini merupakan informasi yang bagus.

- (i) pengerusi;
- (ii) naib cancellor;
- (iii) dua orang pegawai daripada perkhidmatan awam;
- (iv) sorang yang mewakili masyarakat di tempat terletaknya universiti berkenaan;
- (v) seorang profesor universiti yang dipilih oleh Senat;
- (vi) tiga orang daripada wakil daripada sektor swasta;
- (vii) seorang daripada alumni universiti; dan
- (viii) seorang dari dalam atau luar universiti yang pada pandangan atau pendapat Yang Berhormat Menteri mempunyai pengetahuan dan pengalaman yang boleh membantu Lembaga Pengarah Universiti (LPU).

Ini bermakna tiada pengkhususan Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi daripada segi kategori yang dinyatakan sebentar tadi. Namun, suka saya nyatakan di sini jikalau mana-mana daripada kalangan pelajar kita OKU kita sebarang masalah yang begitu kritikal maka kita ada saluran melalui Naib Canselor dan juga Timbalan Naib Canselor yang berada dalam lembaga universiti berkenaan. Ini adalah salah satu *exit strategy* yang bagus.

Namun usaha untuk memastikan kredibiliti LPU terpelihara dan mampu berfungsi dengan berkesan, Kementerian Pengajian Tinggi telah menghasilkan *University Transformation Program, Green Book Enhancing University Board Governance and Effectiveness* atau juga dikenali sebagai Buku Hijau. Buku Hijau ini antara lainnya turut menyentuh perkara-perkara berkenaan saiz dan komposisi LPU serta pencalonan ahli LPU.

■1710

Dalam konteks isu yang keempat yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi berkenaan dengan kerjasama LPT dan juga GLC. Saya ingin mengatakan bahawasanya KPT sentiasa bekerjasama rapat dengan pihak GLC dan syarikat korporat serta yayasan antaranya seperti Tenaga Nasional Berhad (TNB), Yayasan Tuanku Abdul Rahman (YTAR) dan juga Yayasan Hasanah dalam merangka kemudahan biasiswa dan bantuan yang bersesuaian untuk ditawarkan kepada pelajar-pelajar IPT termasuklah kepada pelajar-pelajar OKU.

Jadi dalam hal ini kita menghargai sebarang bentuk bantuan yang diberikan oleh pihak korporat dalam usaha memastikan bahawasanya kemudahan ataupun bantuan berkenaan dapat disalurkan kepada pelajar-pelajar yang ada di universiti kita.

Kelima, isu yang dibawa oleh Yang Berhormat Datuk Ras Adiba binti Mohd Radzi berkenaan dengan tindakan KPT terhadap IPTS yang tidak menepati piawaian yang digariskan. Dalam seksyen 34(A), Undang-undang Kecil Bangunan ini maka saya menyatakan di sini bahawasanya KPT sentiasa cakna dan prihatin dalam menyediakan persekitaran yang kondusif untuk memastikan bahawasanya kita menyokong Teras Strategik 3E untuk meningkatkan akses OKU kepada pendidikan seperti yang digariskan di dalam Pelan Tindakan Orang Kurang Upaya 2016-2022.

Untuk makluman Yang Berhormat, terdapat beberapa IPTS yang telah sedia ada mesra OKU seperti Multimedia Universiti, *Al-Bukhari International University*, *Sunway College University*, Kolej Sunway Kuala Lumpur, *Brickfields Asia College* dan sebagainya.

Namun, dalam hal ini saya menyeru kepada semua IPTS yang ada masih banyak yang perlu dipertingkatkan untuk memastikan kemudahan Orang Kurang Upaya, pelajar kurang upaya dapat kita sediakan dengan sebaik yang mungkin kerana mereka ini juga merupakan klien kita kalau sudah pun memasuki mana-mana universiti yang berkenaan.

Seterusnya, saya ingin memberikan penjelasan kepada soalan atau isu yang dibawa oleh Yang Berhormat Senator Ir. Ts. Haji Khairil Nizam bin Khirudin. Dalam konteks kebajikan mahasiswa, suka saya nyatakan bahawasanya Kementerian Pengajian Tinggi sangat prihatin dan sentiasa mendengar suara mahasiswa. Oleh itu KPT membuat menyambut baik 11 agenda memperkasakan mahasiswa yang telah dikemukakan oleh Majlis Perundingan Pelajar Kebangsaan (MPPK).

Maknanya dalam hal ini, selain daripada Kementerian Pengajian Tinggi mendengar suara-suara mahasiswa secara tidak langsung melalui platform-platform yang ada, pihak KPT juga telah menggunakan saluran melalui Majlis Perundingan Pelajar Kebangsaan (MPPK).

Dalam konteks ini, 11 agenda yang dibawa oleh MPPK adalah seperti rumah sewa siswa, kad prihatin mahasiswa, memperkasakan MyBrain15, Yayasan Kebajikan Mahasiswa, Jawatankuasa Khas PTPTN bersama Mahasiswa, latihan kepimpinan mahasiswa, Pilihan Raya Kampus, Parlimen Mahasiswa, kualiti capaian Internet, kebolehpasaran graduan dan memartabatkan mahasiswa.

Bagi memastikan 11 agenda ini dapat direalisasikan, IPT telah menjalankan beberapa sesi libat urus bersama beberapa buah agensi yang terlibat seperti agensi perbankan, Lembaga Hasil Dalam Negeri, Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional, syarikat *telco* dan sebagainya. Dalam usaha ini ingin saya nyatakan bahawasanya KPT telah pun menjalankan beberapa program untuk melahirkan mahasiswa yang berpotensi untuk memenuhi aspirasi negara. Antaranya KPT juga memastikan bahawasanya sentiasa cakna dengan hasrat-hasrat yang disuarakan oleh pihak mahasiswa.

Sebagai contohnya atas kecaknaan KPT juga KPT telah bekerjasama dengan IPT untuk membantu para pelajar khususnya pelajar dari keluarga B40. Ini termasuklah memberikan bantuan sebanyak RM50 secara *One-Off* kepada 76 ribu- di 153 orang pelajar baharu sesi akademik 2021 yang melibatkan peruntukan sebanyak RM3.8 juta. Bantuan Pelan Data B40 dengan peruntukan sebanyak RM24 juta yang memanfaatkan 320,396 orang pelajar dan terakhir Bantuan Peranti B40 bersasar yang melibatkan peruntukan sebanyak RM13 juta kepada 8,995 orang pelajar.

Dalam konteks pandemik COVID-19, Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Senator sekalian, kita dapati bahawasanya sebagaimana yang kita tahu pihak Kementerian Pengajian Tinggi telah pun membuat pengumuman bahawa semua Universiti Awam (UA) ini harus memberikan diskaun sebanyak 20 peratus kepada semua pelajar warganegara Malaysia. Ini adalah merupakan salah satu daripada inisiatif yang cukup baik yang diberikan yang telah dibawa oleh pihak Kementerian Pengajian Tinggi yang menunjukkan kami cakna kepada kebajikan mahasiswa.

Suka saya ingin nyatakan di sini saya ingin mengambil kesempatan apabila saya turun ke mana-mana universiti, saya dapati ada di kalangan suara-suara mahasiswa menyuarakan bahawasanya bagaimana untuk membolehkan mereka mendaftarkan diri kerana dalam keadaan sekarang kenderaan awam tidak lagi boleh berfungsi sebagaimana biasa diakibatkan oleh MCO. Maka, ada ibu bapa yang tidak ada kenderaan dan bagaimana mereka menghantar anak mereka?

Saya ingin nyatakan di sini bahawasanya saya suka memaklumkan bagi pelajar ibu bapanya tidak mempunyai kemudahan untuk menghantar anak ke IPTA, mereka boleh menghubungi- pelajar berkenaan boleh menghubungi penyelaras kemasukan pelajar di setiap IPT masing-masing dan boleh juga menghubungi bilik gerakan di IPT masing-masing seperti yang terdapat dalam bilik di dalam web IPT. Ini adalah untuk memastikan bahawasanya pelajar-pelajar berkenaan dibantu sebaik yang mungkin oleh pihak universiti berkenaan. *Insya-Allah* kita akan bantu sampai *to the extend*.

Dalam konteks kebajikan mahasiswa yang sedang menjalani latihan industri, KPT juga prihatin tentang kelangsungan hidup pelajar yang sedang menjalani latihan industri.

Datuk Razali bin Idris: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya hendak minta penjelasan sedikit sebelum beranjak kepada pelajar universiti.

Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad: Yang Berhormat Datuk Razali bin Idris. Silakan.

Datuk Razali bin Idris: Boleh ya?

Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad: Boleh, silakan.

Datuk Razali bin Idris: Okey terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya melihat dalam pasca pandemik COVID-19 kalau kita tengok pelajar sekolah rendah, kita ada bagi dia peranti tablet tetapi di Pusat Pengajian Tinggi saya hendak tanya apakah pihak kerajaan bercadang untuk memberi satu *laptop* kepada setiap pelajar yang keluarganya bawah B40? Terima kasih, itu sahaja.

Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad: Terima kasih Yang Berhormat Datuk Razali. Memang ini adalah merupakan salah satu daripada perkara yang dibangkitkan oleh ramai pelajar terutamanya dalam konteks golongan anak-anak yang bawah B40.

Sebenarnya begini, dalam konteks bantuan yang diberikan ini, Bantuan Peranti kepada Golongan B40 (Bersasar) yang melibatkan peruntukan sebanyak RM13 juta kita telah berikan kepada 8,965 orang pelajar dan jumlah keseluruhannya merupakan RM13 juta.

Akan tetapi dalam masa yang sama untuk makluman Yang Berhormat Datuk Razali, kita juga berusaha bersama-sama dengan contohnya agensi-agensi wakaf yang ada untuk memberikan bantuan secara tidak langsung. Jadi, itu memang di bawah penyeliaan khas pihak Kementerian Pendidikan Tinggi makna kita beri untuk kumpulan B40 bersasar ini.

Datuk Razali bin Idris: Sikit lagi, kalau setiap negeri beberapa sasaran untuk kita bagi *laptop* kepada pelajar B40? Sasaran saya hendak tahu- jumlah orang?

Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad: Kalau sasaran ini Yang Berhormat Datuk Razali saya kena berikan secara bertulis sebab saya tidak mempunyai data sekaranglah. Okey tetapi konteksnya secara *general*, umumnya ialah kita memang memberikan bantuan kepada 8,965 orang ataupun lebih kurang jumlahnya yang sekarang ini RM13 juta. Itu tanpa bantuan korporat ini kementerian punya bantuan sahaja okey.

Baik, dalam konteks saya sambung sedikit lagi tentang latihan industri ini. Bagi latihan praktikal di agensi-agensi kerajaan, surat edaran mengenai Elaun Latihan Amali dan juga pelajar institusi pengajian tinggi dan agensi kerajaan menyatakan bahawa pelajar yang sedang menjalani latihan praktikal dibenarkan menerima bayaran elaun sebanyak RM15 sehari untuk tempoh maksimum sebanyak tiga bulan.

Jadi, atas dasar keprihatinan, pihak kementerian telah memohon peruntukan tambahan kepada Kementerian Kewangan dengan anggaran sebanyak RM450 juta melalui Belanjawan 2022 untuk pelajar yang akan mengikuti latihan industri pada tahun 2022. *Insyah-Allah* dengan kelulusan ini akan ada ruang sedikit yang lebih baik kepada pelajar-pelajar kita.

Dalam konteks yang ketiga Yang Berhormat Dato' Wira Othman bin Aziz telah pun bertanya tentang keusahawanan sebagai satu kerjaya. Ini adalah merupakan salah satu daripada perkara penting untuk memastikan setiap mahasiswa walaupun mempunyai ijazah yang berbeza, bidang tetapi memiliki kemahiran keusahawanan kerana dalam masa sekarang kita lihat bahawasanya kita perlu mempunyai *multi-skilling* dan juga kita mempunyai kepelbagaian kemahiran.

Yang Berhormat Senator Dato' Wira Othman, dalam hal ini, antara ikhtiar yang dilaksanakan oleh Kementerian Pengajian Tinggi dalam mengurusperdanakan agenda usahawan adalah pertama- ini merupakan perkara penting.

■1720

Pertama ialah kita telah pun membangunkan Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi bermula dari tahun 2021 sehingga 2025 dan MOHE– *Guide to Entrepreneurship Integrated Education*, dengan izin, *guiding principle* dalam usaha memperkasa dan membentuk ekosistem keusahawanan di IPT. Usaha ini adalah untuk menyokong lonjakan satu Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2025.

Dalam konteks ini, kita dapati bahawasanya satu perkara yang saya fikir saya perlu lontarkan untuk diketahui oleh semua ialah kita telah pun mengaktifkan semula, ini merupakan perkara penting. Kita telah pun mengaktifkan semula Majlis Keusahawanan Pendidikan Tinggi Negara (MKPTN) di peringkat kementerian. Majlis ini dianggotai oleh wakil daripada agensi kerajaan, institusi pendidikan tinggi, agensi pendanaan, tokoh perniagaan dan alumni usahawan graduan.

Majlis ini merupakan majlis yang penting kerana ia berperanan sebagai badan membantu meletakkan hala tuju agenda pemerkasaan keusahawanan di Institut Pengajian Tinggi dengan menyelaraskan dasar-dasar pembangunan keusahawanan peringkat pendidikan tinggi dan kerjasama strategik dengan kementerian dan juga agensi yang berkenaan. Maknanya, majlis ini akan mengkoordinasikan semua perkara yang berkaitan dengan agenda keusahawanan mahasiswa.

Ketiga, KPT juga telah pun menjalin kerjasama strategik bersama pihak yang berkepentingan dalam bidang keusahawanan. Antaranya ialah dengan di peringkat kementerian dengan kementerian iaitu dengan Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MAFI), Kementerian Sumber Manusia, Kementerian Pembangunan Usahawan (MDEC), TEKUN Nasional, SME Corp, Institusi Keusahawanan Negara. Bahkan kita juga telah pun turut kerjasama dengan syarikat-syarikat badan-badan korporat seperti Bank Rakyat melalui beberapa program yang telah pun dijalankan. Ini menunjukkan bahawasanya kita begitu serius untuk memastikan agenda keusahawanan di kalangan mahasiswa ini dapat kita terjemahkan dalam bentuk tindakan yang sebenar.

Dalam hal yang lain, saya fikir masih banyak lagi rangka-rangka yang telah kita laksanakan. Cuma saya mengambil peluang ini dalam masa yang sudah pun singkat ini kalau boleh diberikan saya- lima minit lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Saya ingat fasal kita ada lagi beberapa kementerian. Untuk kita hendak habis esok pun ada lagi berapa belas, takut tidak cukup masa. Dapat satu minit sahaja.

Dato' Dr Ahmad Masrizal Muhammad: Jadi kalau begitu saya fikir begini, saya fikir semua isu lain, saya akan uruskan secara bertulis. Dalam hal ini Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi KPT mengucapkan dan merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih atas keprihatinan dan sokongan berterusan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat khususnya kepada usaha-usaha yang memartabatkan kecemerlangan pendidikan tinggi negara yang diterajui oleh Kementerian Pengajian Tinggi.

Perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat Senator semua yang tidak dapat saya sentuh kerana kesuntukan masa ini, akan saya jawab secara bertulis. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Dr. Ahmad Masrizal Muhammad atas jawapannya tadi. Seterusnya saya menjemput Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Dipersilakan.

5.23 ptg.

Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat [Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera.

Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat Senator yang telah membangkitkan pertanyaan-pertanyaan dalam perbahasan Usul Menjunjung Kasih Titah Ke Bawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong.

Saya mengambil peluang ini juga untuk mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pegawai-pegawai dan kakitangan dan seluruh warga kementerian serta agensi yang turut membantu untuk kesejahteraan warga Malaysia yang mana kita semua sangat prihatin terutamanya mengutamakan kebajikan rakyat dan golongan yang terkesan semasa pandemik yang menyediakan pelbagai jenis bantuan yang bersesuaian. Disebabkan masa yang terhad, jadi saya kira sekiranya mana-mana jawapan yang saya tidak sempat jawab, saya akan jawab secara bertulis.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyentuh soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba yang memulakan dan saya ingin memulakan dengan mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada Yang Berhormat atas pengiktirafan yang telah diberi iaitu sebagai Ikon Seri Waja sempena Hari Wanita 2021 dan turut dilantik sebagai Ahli Majlis Kebangsaan OKU... *[Tepuk]* Dan juga sebagai wakil khas OKU di Dewan Negara yang mulia ini dengan usaha untuk kita mencapai 30 peratus perwakilan wanita dalam Parlimen.

Isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Senator yang berpandangan bahawa Akta Kanak-kanak 2001 dan Akta Pusat Jagaan 1993 perlu dipinda dan diperketat. Untuk makluman Yang Berhormat, pada tahun 2022, *insya-Allah* Akta Kanak-kanak 2001 ini kita telah berusaha yang mana untuk meminda dan melihat balik akta ini. Kali terakhir akta ini pinda pada tahun 2016.

Dalam hal ini kementerian bercadang untuk memulakan proses semakan semula bermula tahun hadapan dan kita telah memulakan kerjasama dan *insya-Allah* dijangka kajian ini akan siap pada penghujung tahun 2021.

Untuk makluman Yang Berhormat Senator juga, pada tahun 2016, seksyen 31 telah pun dipinda untuk menaikkan tempoh maksimum pemenjaraan daripada 10 tahun kepada 20 tahun, denda daripada RM20 ribu kepada RM50 ribu atau kedua-duanya, dengan perintah khidmat masyarakat sebagai hukuman mandatori.

Manakala bagi Akta Pusat Jagaan 1993, kementerian bersetuju akan cadangan untuk menyemak semula akta ini dengan memberi cadangan seperti lesen pengoperasian diberikan kepada pihak berkuasa tempatan dan Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) sebagai penguat kuasa atau agensi teknikal.

Walau bagaimanapun, kementerian menerusi JKM akan mengambil tindakan penguatkuasaan yang bersesuaian seperti mana tertakluk di bawah Akta Pusat Jagaan 1993 pada Pusat Jagaan yang tidak berdaftar. Tindakan penguatkuasaan boleh diambil tindakan atau menyita seperti yang di bawah seksyen 16(A) [Akta 506]. Jadi selain itu, pengendali juga boleh didakwa dan kompaun yang tidak melebihi RM5,000 seperti yang termaktub dalam seksyen 21 dan seksyen 21(a) [Akta 506].

Kementerian akan terus komited meningkatkan kesedaran melalui pelbagai pihak dalam usaha melindungi kanak-kanak sebagai tanggungjawab bersama serta menggesa pihak berkuasa untuk mengambil tindakan tegas kepada mana-mana orang yang disyaki terlibat dengan penderaan dan penganiayaan kepada kanak-kanak yang boleh menjadikan satu kesalahan jenayah di bawah Akta Kanak-kanak 2001.

Seterusnya saya menyentuh soalan Yang Berhormat juga iaitu berkaitan dengan kursus untuk menjaga kualiti dan menambah baik penyampaian perkhidmatan. Akta Taman Asuhan Kanak-kanak (TASKA) 1984 dan Peraturan Taska 2012 telah memperuntukkan pengusaha, penyelia, pengurus dan pengasuh di taska berdaftar dengan JKM mestilah lulus Kursus Asuhan dan Didikan Awal Kanak-kanak PERMATA (KAP). Kursus ini dilaksanakan sepanjang tahun oleh agensi yang diiktiraf oleh JKM. Ia adalah untuk memastikan kualiti asuhan dan jagaan kanak-kanak di taska terjamin.

Pada tahun 2020, sebanyak 96 siri KAP telah diadakan melibatkan 2,412 orang peserta. Manakala pada tahun 2021 sebanyak 155 siri telah dilaksanakan dengan penyertaan seramai 6,146 orang peserta secara atas talian. Untuk makluman Yang Berhormat Senator juga, di bawah Peraturan Taska 2012, sub-peraturan 14(2) memperuntukkan pengasuh merupakan warganegara Malaysia.

Seterusnya saya ingin menjawab soalan Yang Berhormat berkaitan dengan tindakan kementerian dalam menangani pemerdagangan dan penderaan terhadap kanak-kanak. Kerajaan Malaysia komited untuk menangani isu pemerdagangan orang yang diterjemahkan melalui komitmen Pelan Tindakan Kebangsaan Anti Pemerdagangan Orang 2021 hingga 2025 dan Akta Anti Pemerdagangan Orang dan Anti Penyeludupan Migran 2007 yang diterajui oleh Kementerian Dalam Negeri.

Dalam hal ini, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat sebagai kementerian yang mengetuai Jawatankuasa Penjagaan dan Perlindungan Mangsa Pemerdagangan Orang di bawah MAPO memberi penjagaan dan perlindungan kepada orang yang diperdagangkan termasuk kanak-kanak yang dieksploitasi di bawah Akta- 2007 iaitu sebanyak lapan buah rumah perlindungan yang khusus bagi orang yang diperdagangkan di mana dua buah adalah khusus untuk mangsa kanak-kanak.

Kanak-kanak yang menjadi mangsa pemerdagangan orang ditempatkan di rumah perlindungan dibantu dengan intervensi yang bersesuaian seperti kaunseling, pembelajaran tidak formal dan aktiviti psikososial dan latihan kemahiran bagi memberi mereka pembelajaran supaya tidak terdedah kepada pemangsaan semula.

■1730

Perjuangan penentangan jenayah pemerdagangan orang ini memerlukan koordinasi dan kerjasama secara bersepadu di kalangan pelbagai kementerian, agensi kerajaan dan pertubuhan bukan kerajaan (NGO) dan organisasi antarabangsa memikirkan isu ini yang kompleks serta bersifat merentasi bidang tanggungjawab. Oleh itu, kami di Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat sentiasa terbuka dan mengalu-alukan kerjasama semua pihak dalam membanteras pemerdagangan orang terutama dalam penjagaan dan perlindungan bagi orang diperdagangkan.

Selain daripada itu, kementerian menerusi JKM memikul tanggungjawab untuk menyediakan perkhidmatan melindungi kanak-kanak sebagaimana yang termaktub dalam Akta Kanak-kanak 2001 serta komitmen dalam Konvensyen Mengenai Hak Kanak-kanak (CRC).

Antara langkah-langkah bagi menangani penderaan terhadap kanak-kanak. Pertama, pindaan terhadap Akta Kanak-kanak 2001 yang telah diluluskan di Parlimen pada tahun 2016 dan pindaan ini meliputi dasar baharu yang berkaitan dengan kanak-kanak serta penambahbaikan yang sedia ada dan merangkumi aspek-aspek pengurusan kanak-kanak yang memerlukan perkhidmatan berkaitan dengan pemeliharaan, perlindungan dan pemulihan.

Kedua, melaksanakan semakan semula dasar dan Pelan Tindakan Kanak-kanak Negara.

Ketiga, mewujudkan Majlis Kebangsaan Kanak-kanak.

Keempat, membangunkan sistem semakan pesalah jenayah seksual terhadap kanak-kanak dalam daftar kanak-kanak.

Kelima, mengadakan program advokasi bagi mengukuhkan usaha untuk menangani masalah penderaan kanak-kanak.

Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat melalui JKM dan Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara sedang dan telah melaksanakan pelbagai program advokasi kepada masyarakat di semua peringkat dengan kerjasama pelbagai agensi kerajaan dan pertubuhan bukan kerajaan. Sebagai contoh di antaranya, Program Keselamatan Kanak-kanak Sahabat B.I.J.A.K: Selamat dan Lindung.

Seterusnya Yang Berhormat membangkitkan isu berkaitan dengan pemberian bakul makanan yang mohon diteruskan dan fokus kepada OKU B40.

Untuk makluman Yang Berhormat, program penyampaian bakul makanan merupakan suatu inisiatif prihatin kerajaan bertujuan untuk memastikan rakyat yang terkesan, terjejas dan memerlukan bantuan sepanjang pandemik COVID-19 dibantu bagi memastikan mereka dapat meneruskan kelangsungan hidup mereka.

Pemberian bakul ini tidak hanya kepada golongan miskin di bawah JKM tetapi juga diagihkan kepada rakyat yang terkesan termasuk juga OKU B40 yang terjejas yang memerlukan bantuan. Sejumlah RM106.8 juta telah dibelanjakan sepanjang bulan Mac 2020 hingga Julai 2021, yang mana RM34.6 juta menggunakan tabung COVID-19 manakala RM72.2 juta menggunakan peruntukan Kementerian Kewangan yang memberi manfaat kepada 1,121,385 ketua- isi rumah.

Selain daripada bantuan bakul makanan melalui Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat kerajaan juga telah meluluskan pelbagai bentuk bantuan makanan seperti Pakej PEMULIH yang memperuntukkan RM300 ribu setiap kawasan Parlimen dan kepada semua Ahli Parlimen termasuk juga Yang Berhormat Senator untuk melaksanakan bantuan bakul makanan kepada golongan terjejas di kawasan masing-masing dengan peruntukan sebanyak RM66.6 juta.

Jadi selain daripada itu, kita mengadakan Program Bakul Prihatin Negara yang melibatkan syarikat-syarikat korporat seperti termasuk juga sukarelawan, Skwad Prihatin yang melibatkan jumlah 19,835 orang. Kementerian menjangka *insya-Allah* pada pertengahan Oktober ini semua program di bawah Program Bakul Prihatin Negara dapat diagihkan kepada semua pemohon.

Yang Berhormat juga menyentuh berkaitan dengan program kebajikan OKU dalam membentuk Keluarga Malaysia sebagaimana yang dihasratkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Saya mengucapkan tahniah dan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang prihatin terhadap kebajikan golongan OKU.

Sehingga 30 Disember 2021 terdapat seramai 582,919 orang OKU berdaftar dalam sistem maklumat orang kurang upaya dengan pendaftaran sebanyak lebih kurang 2,000 permohonan baharu pada setiap bulan di seluruh negara.

Walau bagaimanapun, jumlah OKU berdaftar masih kecil berbanding dengan sebanyak 15 peratus populasi negara terdiri daripada OKU. Antara usaha untuk meningkatkan pendaftaran OKU adalah:

- (i) mengadakan Kempen Kesedaran Pendaftaran OKU bersama dengan NGO;
- (ii) melaksanakan program khidmat masyarakat di kawasan-kawasan pedalaman;
- (iii) kolaborasi dengan sektor kerajaan sebagai contoh, kolaborasi dengan pihak Kementerian Komunikasi dan Multimedia sebagai penceramah bagi menjayakan Program MyCEKAP; dan
- (iv) meningkatkan advokasi berkaitan dengan OKU dan kepentingan pendaftaran dalam kalangan masyarakat.

Selain daripada itu, bagi memastikan lebih ramai OKU berdaftar JKM juga membangunkan sistem pendaftaran OKU secara dalam talian di mana dikenali sebagai MyDaftar OKU dan cadangan pindaan Akta OKU 2008 iaitu Akta 682 bagi mewajibkan OKU berdaftar. Pengendalian permohonan OKU segera secara dalam talian ini dan pengeluaran kad OKU dalam bentuk kod QR juga telah diangkat sebagai salah satu daripada KPI 100 hari pertama Yang Berhormat Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.

Insyah-Allah program MyDaftar OKU ini menyasarkan 2,000 permohonan pendaftaran OKU baharu di seluruh Malaysia yang diluluskan pada bulan November tahun ini serta mengeluarkan kad OKU digital.

Namun begitu, cadangan penaiktarafan dan pengasingan pengoperasian Jabatan Pembangunan OKU (JPOKU) sebagai jabatan khusus dan bukan lagi di bawah JKM memerlukan penelitian daripada aspek pengurusan dan perundangan, *insyah-Allah*.

Yang Berhormat juga menyentuh iaitu berkaitan dengan untuk menyegerakan penubuhan Yayasan Pembangunan OKU untuk membantu OKU B40 dan OKU anak yatim. Seperti Yang Berhormat Senator sedia maklum proses penubuhan yayasan perlu melalui pelbagai prosedur dan mengambil tempoh yang tertentu serta melibatkan pelbagai pihak dan peringkat.

Sehubungan dengan itu, kementerian dalam peringkat memperhalusi usaha tersebut dan juga mencadangkan alternatif bagi tujuan yang sama supaya bantuan dan sokongan dapat disampaikan kepada golongan OKU dan B40 terutamanya OKU yatim piatu.

Seterusnya, saya menjawab soalan Yang Berhormat juga iaitu tentang memperluaskan kategori OKU serta memasukkan albino dan penyakit jarang jumpa sebagai salah satu kategori OKU. Pada ketika ini pegawai perubatan akan menentukan dan mengesahkan sama ada seseorang itu dikategorikan sebagai OKU berdasarkan kepada kefungsiannya mereka. Namun begitu, kementerian akan meneliti dan memperhalusi kesesuaian cadangan albino dan penyakit jarang jumpa di kategori sebagai OKU.

Yang Berhormat juga menyentuh tentang status pelaksanaan Pelan Tindakan OKU di mana pada masa ini usaha sedang giat dilaksanakan oleh kementerian dalam mendapatkan status pencapaian daripada kementerian dan agensi yang diberi tanggungjawab untuk melaksanakan program atau tindakan yang ditetapkan dalam Pelan Tindakan OKU 2016 hingga 2022.

Pelan tindakan tersebut telah menggariskan 10 Teras Strategi kepada semua program untuk tindakan berjumlah sebanyak 107 program. Antara kementerian dan agensi yang terlibat ialah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Kementerian Pendidikan Malaysia, Kementerian Sumber Manusia, Kementerian Pengangkutan, Kementerian Kesihatan dan lainnya.

Jadi, sesi konsultasi awam bersama dengan pihak berkepentingan termasuk pakar dan NGO bagi merangka Pelan Tindakan OKU 2013 hingga 2020 sudah dirancang dan dijangka *insyah-Allah* akan siap pada pertengahan tahun hadapan.

Yang Berhormat juga telah bertanya tentang peruntukan yang disalurkan kepada NGO bagi membantu OKU menjayakan program-program berkaitan dengan kumpulan OKU.

Di antaranya ialah kita mengadakan Pusat Kehidupan Berdikari (ILC) di mana peruntukan sebanyak RM2.7 juta bagi tujuh ILC pada tahun 2020 dan sebanyak RM1.7 juta pada tahun 2021.

Begitu juga program pemerkasaan keupayaan OKU *syndrome down* yang mana peruntukan RM500 ribu bagi 11 NGO termasuk juga Pertubuhan Sukarela Kebajikan (PSK) dengan sebanyak RM9.5 juta kepada 91 buah PSK pada tahun 2020 dan RM9.3 juta kepada 86 buah PSK pada tahun ini. Untuk taska OKU sebanyak RM3.1 juta bagi 13 buah PSK pada tahun 2020 dan sebanyak RM183 ribu untuk satu PSK dalam tahun 2021. Seterusnya, Yang Berhormat juga membangkitkan tentang status pindaan Akta OKU.

■1740

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Akta OKU 2008 merupakan sebuah akta yang berasaskan kepada *rights-based law*, dengan izin, dan tidak berbentuk *punitive* dan masa ini sekiranya berlaku sebarang pelanggaran hak dan diskriminasi golongan OKU seperti yang dalam aspek pendidikan, kesihatan, pekerjaan, *accessibility* dan sebagainya perkara tersebut akan ditangani di bawah perundangan lain yang sudah berkuat kuasa. Untuk sebagai makluman Yang Berhormat juga, cadangan memasukkan elemen penguatkuasaan dalam pindaan Akta OKU sedang dalam perhatian kementerian. Begitu juga dengan cadangan pemansuhan seksyen 41, dan seksyen 42.

Jadi, *insya-Allah* sesi libat urus dengan pelbagai agensi sedang dilaksanakan untuk menyemak keperluan pindaan Akta OKU ini, dan *insya-Allah*, kita menjangkakan pembentangan pindaan Akta OKU 2008 di rancang untuk dilaksanakan pada tahun 2022. Seterusnya saya menjawab soalan Yang Berhormat iaitu berkait dengan konvensyen mengenai hak OKU iaitu di mana kerajaan Malaysia telah menandatangani berkenaan dengan konvensyen mengenai hak OKU CRPD pada 8 April dan meratifikasikan konvensyen tersebut pada 19 Julai 2010.

Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan sedar mengenai keperluan untuk menghantarkan *report* CRPD ini dan memulakan langkah awal untuk bekerjasama dengan pihak *United Nations* bagi pembangunan kapasiti penyediaan laporan ini. Seterusnya, kementerian akan mengadakan libat urus dengan semua pihak kementerian dan agensi yang berkaitan memandangkan program dan aktiviti kesejahteraan OKU ini bukan hanya terletak di bawah bidang kuasa kementerian sahaja.

Menjawab soalan Yang Berhormat Dr. Yaakob dan Yang Berhormat Senator Puan Hajah Nuridah, Yang Berhormat Senator Datuk Ras Adiba dan juga Yang Berhormat Dato' Sri Vell Paari yang membangkitkan isu penjagaan anak-anak yatim yang kehilangan ibu bapa dan penjaga akibat COVID-19. Sebagaimana jawapan lisan sebelum ini dalam Dewan Negara ini, ia telah dijawab oleh Yang Berhormat Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan masyarakat pada 5 Oktober yang lalu. Kementerian telah mengambil pelbagai inisiatif dan langkah bagi membantu dan memberi sokongan kepada anak-anak tersebut...

Dr. Yaakob bin Sapari: Boleh minta penjelasan sedikit.

Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff: Seterusnya- masa tidak ada.

Dr. Yaakob bin Sapari: Yang Berhormat sedikit sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua: Saya ingat masa tak cukup.

Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff: Masa tidak cukup. Saya ada lagi kesian Yang Berhormat membahaskan. Hanya ada satu minit. Saya teruskan kepada *point* iaitu saya *skipped* banyak sudah. Hendak cepat ya.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, menjawab soalan Yang Berhormat Senator Puan Fadhlina dan Yang Berhormat Senator Puan Hajah Nuridah dan Yang Berhormat Senator Dato' Sri Vell Paari iaitu membangkitkan isu penglibatan wanita dalam kepimpinan negara. Kerajaan melalui kementerian menyokong sebarang bentuk usaha meningkatkan penglibatan wanita dalam bidang kepimpinan dan termasuklah pembuat keputusan. Dalam hal ini kita melihat bagaimana kerajaan telah mengumumkan penyertaan dasar mencapai sekurang-kurangnya 30 peratus sebagai pembuat keputusan dasar.

Berdasarkan statistik oleh Jabatan Perkhidmatan Awam pada tahun 2020, terdapat 38.2 orang penjawat awam wanita di peringkat pembuat keputusan pengisian Gred Utama C dan ke atas. Manakala di sektor swasta, mencecah 25.8 peratus dan ini berdasarkan keanggotaan wanita sebagai Ahli Lembaga Pengarah di 100 buah syarikat awam yang teratas. Jumlah perwakilan di Dewan Rakyat, 15 peratus iaitu 33 orang wanita daripada 220 dengan 2 kekosongan dan jumlah keseluruhan di Dewan Negara pula 15 peratus iaitu 8 orang wanita daripada 53 dengan 17 kekosongan Ahli Dewan Negara.

Berdasarkan Indeks Jurang Gender Global 2021, bagaimana menunjukkan dia kata utama iaitu pendidikan, pemeraksanaan politik, kesihatan dan penyertaan ekonomi skor Malaysia bagi *indicator* pendidikan ialah 0.994. Kedudukan 70 daripada 156 buah negara. Manakala bagi skor *indicator* kesihatan ialah 0.972 dengan kedudukan 74 daripada 156 buah negara. Menunjukkan kedua-dua kedudukan ini, Malaysia berada dalam skor yang baik dan seterusnya kita tengok dari sudut pemeraksanaan politik bagaimana kita berada 0.102 dengan kedudukan 128 daripada 126 buah negara.

Jadi kesimpulannya, Tuan Yang di-Pertua, kerana masa tidak mengizinkan, jadi saya menyeru kepada semua parti politik memainkan peranan untuk meningkatkan penyertaan dan peranan untuk meningkatkan penyertaan wanita dalam politik untuk sama-sama kita membaiki skor dan kedudukan Malaysia pada tahun akan datang. Kementerian akan terus menyokong segala usaha untuk memberi kesaksamaan yang terbaik untuk kesaksamaan gender dalam negara kita. Saya juga mengalu-alukan cadangan di masa akan datang *insya-Allah* ada Yang di-Pertua negara di kalangan wanita.

Jadi, kerana masa tidak mengizinkan, saya mengambil kesempatan ini mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat kerana telah memberi perhatian terhadap kumpulan sasar di bawah kementerian kami dan *insya-Allah* mana-mana jawapan yang saya tidak sempat menjawab secara lisan, *insya-Allah* saya akan jawab secara bertulis. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff, Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Ahli-ahli Yang Berhormat alhamdulillah seramai 14 Yang Berhormat Menteri-menteri telah menjawab ke atas perbahasan Titah Diraja.

Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga jam 10 pagi, hari Isnin, 11 Oktober 2021. Sekian, terima kasih.

[Dewan ditangguhkan pada pukul 5.46 petang]